

Følg alltid bruks- og betjeningsanvisningen fra chassisets produsent.

Begrepene som er brukt for vektangivelsene i denne bruksanvisningen er forklart i detalj en gang til på slutten av bruksanvisningen (juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger). På hjemmesiden vår under "Vektinformasjon" på www.sunlight.de/nn/konfigurator eller på carado.com/de/en/weight-information finner du mer informasjon om vektangivelser

1	Garanti	5	5.4	Sikkerhetsbelter	38
			5.4.1	Generelt	38
2	Innledning	7	5.4.2	Riktig feste av sikkerhetsbeltet	39
2.1	Generelt	8	5.5	Barnesikringssystemer	39
2.2	Miljøvernansvisninger	8	5.6	Isofix-barnesikring	40
			5.6.1	For Isofix-godkjente sitteplasser	41
3	Sikkerhet	11	5.7	Isofix-barnesikring for ekstra setesokler	46
3.1	Brannvern	11	5.8	Fører sete og passasjer sete	47
3.1.1	Hvordan unngå brannfare	11	5.9	Nakkestøtter	48
3.1.2	Brannslukking	11	5.10	Sitteplassforordning	48
3.1.3	Ved brann	11	5.11	Setesokkel	49
3.2	Generelt	12	5.12	Ekstra setesokler	50
3.3	Trafikksikkerhet	12	5.13	Elektrisk vindusheis	52
3.4	Kobling av tilhenger	14	5.14	Elektrisk justerbare ytterspeil	52
3.5	Gassanlegg	14	5.15	Fylle diesel	53
3.5.1	Generelle råd	14	5.16	Ad-Blue®	53
3.5.2	Gassflaske	15			
3.6	Elektrisk anlegg	16	6	Oppstilling av bobilen	55
3.7	Vannanlegg	16	6.1	Håndbremse	55
			6.2	Stigtrinn	55
4	Før kjøring	17	6.3	Oppkjøringsklosser	55
4.1	Første igangsetting	17	6.4	Støtter	55
4.2	Registrering	17	6.4.1	Generelle råd	55
4.3	Tilleggslast	17	6.4.2	Støttebein	56
4.3.1	Begrep	18	6.5	230 V-tilkobling	57
4.3.2	Beregning av tilleggslast	21	6.6	Kjøleskap	57
4.3.3	Lastsikring og lastfordeling	23			
4.3.4	Forlengelse av kjøkkenbenkeplaten	27	7	Å bo i bobil	59
4.3.5	Bakre lasteluke/bakre oppbevaringsrom	27	7.1	Dører	59
4.3.6	Sykelstativ	28	7.1.1	Fører dør, inngangsdør, utvendig	59
4.4	Stigtrinn	29	7.1.2	Inngangsdør, innvendig	60
4.5	Blendingsfoldegardin for front- og sideruter	30	7.1.3	Inngangsdør, innvendig (dørhåndtak, halvrund)	60
4.6	Forheng for førerhus	31	7.1.4	Fører dør, innvendig (I-modell)	61
4.7	Teppe i førerhus-inngang (I-modell)	31	7.1.5	Myggnetting til inngangsdøren, uttrekkbart	61
4.8	PVC-gulvbelegg	31	7.2	Utvendige luker	61
4.9	Fjernsynsapparat	31	7.2.1	Klaffelås, ellipseformet	62
4.10	Strengsperre (I-modell)	32	7.3	Lufting	62
4.11	Motorlokk (I-modell)	33	7.4	Vinduer	63
4.12	Påfylling av spylevæske (I-modell)	34	7.4.1	Skyvevindu uten lås	63
4.13	Kjettinger	34	7.4.2	Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing	64
4.14	Trafikksikkerhet	35	7.4.3	Blendingsfoldegardin og insektnettjalusi	66
5	Under kjøring	37	7.4.4	Blendingsgardin og insektnettjalusi	67
5.1	Kjøre med bobilen	37	7.4.5	Takvindu med dreiearmer	68
5.2	Kjørehastighet	37			
5.3	Bremser	38			

7.4.6	Blendingsfoldegardin og myggnetting	69	9.5	Panel (LT 100).....	106
7.4.7	Plissegardin på vinduet til den alternative karosseridøren	70	9.5.1	Hovedbryter 12 V	106
7.5	Takluker	70	9.5.2	LED-skala for batterispenning	107
7.5.1	Takluke med smekklås	71	9.5.3	LED-skala for tanknivå	108
7.5.2	Heki-takluke (mini og midi)	72	9.6	230 V-spenning	108
7.5.3	Takluke VisionStar	74	9.6.1	230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt).....	109
7.6	Bord	75	9.6.2	Kople til 230 V-forsyning	109
7.6.1	Anhengsbord med leddet støtteben	75	9.7	LTE-WiFi-ruter	110
7.6.2	Hevebord	76	9.8	Solaranlegg	111
7.6.3	Bord med sammenleggbar bordplate.....	77	9.9	Sikringer	112
7.7	Lamper	77	9.9.1	Sikringer 12 V	112
7.7.1	Spotlight.....	77	9.9.2	230-V-sikringsboks.....	118
7.7.2	LED-lampe (I-modell)	78	10	Innebygde apparater.....	119
7.8	TV-anlegg	78	10.1	Generelt.....	119
7.9	Senger	80	10.2	Varmeanlegg/ Varmtvannsberedning	120
7.9.1	Belastning	80	10.2.1	Modeller med eksosavtrekk på høyre side.....	120
7.9.2	Sovealkove	80	10.2.2	Sikkerhetsbryter	121
7.9.3	Nedfellbar seng	82	10.2.3	Riktig oppvarming.....	121
7.9.4	Køyeseng	84	10.2.4	Varmeanlegg og varmtvannsberedning (Truma Combi)	122
7.9.5	Fast seng (gassfjærer)	85	10.2.5	Sikkerhets-/avtappingsventil.....	123
7.9.6	Klaffseng.....	85	10.2.6	Veggpipe	125
7.9.7	Liggeflate fra bakre enkeltsenger	86	10.2.7	Elektrisk gulvvarme	125
7.9.8	Oppstigningshjelp bakre seng (A60/A132)	87	10.3	Kokeplass	126
7.10	Ominnredning til senger	88	10.3.1	Gasskomfyr	127
7.10.1	Midtre sittegruppe.....	88	10.3.2	Gass-stekeovn med grill (Thetford Duplex)	128
7.10.2	Buesofa med langsgående ben.....	89	10.4	Kjøleskap.....	130
7.10.3	Buesofa med langsgående sete.....	90	10.4.1	Kjøleskapets luftegitter	130
7.10.4	Buesofa (nødseng).....	91	10.4.2	Thetford serie N4000.....	130
7.10.5	Sittegruppe med klaffseng.....	91	10.4.3	Kjøleskapdør-lås	133
8	Gassanlegg	93	11	Sanitæranlegg.....	135
8.1	Generelt.....	93	11.1	Vannforsyning, generelt	135
8.2	Gassflaske	94	11.2	Vanntank	135
8.3	Gassforbruk	95	11.2.1	Drikkevann-påfyllingsstuss med deksel	136
8.4	Å bytte gassflaske	95	11.2.2	Påfylling av vannanlegget	136
8.5	Gassavstengeventiler	96	11.2.3	Etterfyll med vann.....	137
9	Elektrisk anlegg	97	11.2.4	Redusere vannmengden for kjøring... ..	138
9.1	Generelle sikkerhetsanvisninger	97	11.2.5	Tappe av vann.....	138
9.2	Begrep	97	11.2.6	Tømme vannanlegg	139
9.3	12 V-spenning	98	11.2.7	Monteringssted sikkerhets-/avtappingsventil.....	140
9.3.1	Boenhets-batteri type AGM	99	11.3	Spillvannstank	140
9.3.2	Batterilading over 230 V-forsyning	100	11.4	Toalettrom	141
9.3.3	Batterilading via kjøretøymotor (dynamo)	100	11.5	Vario-toalettrom	143
9.3.4	Lade startbatteriet.....	100	11.5.1	Vario-toalettrom med to svingarmvegger	143
9.3.5	Lade-Booster for boenhets-batteri.....	102	11.5.2	Vario-toalettrom med svingarmvegg og plisségardin	144
9.4	Strømsentral (EBL 31).....	103			
9.4.1	Batteri-skillebryter	104			
9.4.2	Batteri-valgbryter	104			
9.4.3	Batteriovervåking.....	105			
9.4.4	Batterilading.....	105			
9.4.5	Kabeltilordningen "SAT-klargjøring" ...	105			

11.6	Toalett.....	145	13.6	Reservedeler	163
11.6.1	Svingbart toalett.....	146	13.7	Typeskilt	164
11.6.2	Toalett med fast benk	146	13.8	Varsel- og henvisningsklistremerker ..	164
11.6.3	Tømme kloakktanken	147	14	Hjul og dekk.....	165
11.6.4	Vinterdrift	147	14.1	Generelt.....	165
11.6.5	Midlertidig lagring	148	14.2	Dekkutvalg.....	167
12	Stell	149	14.3	Betegnelser på dekket.....	167
12.1	Utvendig stell	149	14.4	Håndtering av dekkene	168
12.1.1	Generelt	149	14.5	Tiltrekningsmoment	168
12.1.2	Vaske med høytrykksspyler.....	149	14.6	Dekktrykk.....	168
12.1.3	Vaske kjøretøyet.....	149	15	Feillokalisering.....	171
12.1.4	Vindusruter av akrylglass	150	15.1	Bremseanlegg	171
12.1.5	Takluke VisionStar.....	150	15.2	Elektrisk anlegg	171
12.1.6	Undergulv	151	15.3	Gassanlegg	174
12.1.7	Stigtrinn.....	151	15.4	Kokeplass	174
12.1.8	Solaranlegg	151	15.5	Varmeanlegg/varmtvannsbereder	175
12.2	Innvendig stell.....	152	15.6	Kjøleskap.....	176
12.3	Vannanlegg	153	15.7	Vannforsyning.....	177
12.3.1	Rengjør vanntanken	153	15.8	Karosseri	178
12.3.2	Rengjøre vannledninger	153	16	Tekniske data	179
12.3.3	Desinfisere vannanlegget.....	154	16.1	Dimensjoner og tillatt antall personer	179
12.3.4	Spillvannstank	154	17	Verdifulle tips	181
12.4	Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren	154	17.1	Trafikkbestemmelser i utlandet	181
12.4.1	Forberedelser	155	17.2	Hjelp på Europas veier	181
12.4.2	Vinterdrift	155	17.3	Gassforsyning i de europeiske landene.....	182
12.4.3	Etter vintersesongen.....	155	17.4	Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene	182
12.5	Lagring.....	155	17.5	Tips for sikker overnatting når man er underveis.....	183
12.5.1	Midlertidig lagring	155	17.6	Tips for vintercampere.....	183
12.5.2	Lagring over vinteren.....	157	17.7	Reisesjekklistre.....	184
12.5.3	Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring	158	18	Juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger ...	187
13	Vedlikehold.....	159	Stikkord	191	
13.1	Lovlige kontroller	159			
13.2	Inspeksjonsarbeider	160			
13.3	Vedlikeholdsarbeid	160			
13.4	Utskiftning av lyspærer, utvendig	160			
13.4.1	Belysning front.....	161			
13.4.2	Belysning bak	161			
13.5	Utskiftning av lyspærer, innvendig	162			
13.5.1	LED-lamper	163			

Garantibevis

Kjøretøyinformasjon
Modell:
Bilprodusent/motortype:
Serienummer:
Overtakelsesdato:
Registreringsdato:
Kjøpt av firma:
Garantiens utløp:
Nøkkelnnummer:
Chassisnummer:
Kundeadresse:
Etternavn, fornavn:
Gate, husnummer:
Postnummer, sted:
Forhandlers underskrift og stempel

Med forbehold om endringer av konstruksjon, utstyr og innholdet av leveringen. Det er også angitt tilleggsutstyr som ikke er en del av standard levering. Beskrivelsene og illustrasjonene i denne brosjyren kan ikke tilordnes en bestemt versjon. Kun den til enhver tid gyldige utstyrlisten gjelder for alle detaljer.

Ansvarsfraskrivelse

All teknisk informasjon, data og merknader for bruk, drift og vedlikehold i denne bruksanvisningen, tilsvarer den nyeste informasjonen ved tidspunktet for trykking.

Ingen juridiske krav kan avledes fra informasjonen, bildene og beskrivelsene som brukes i denne bruksanvisningen.

Vi kan ikke holdes ansvarlige for skader som skyldes:

- Manglende overholdelse av denne bruksanvisningen
- Ikke-forskriftmessig bruk
- Ikke-forskriftsmessige reparasjoner
- Tekniske endringer på det eksisterende anlegget
- Montering av ikke-tillatte reservedeler

Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.

► Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.

▷ Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.

▷ Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.

▷ Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

En mappe med følgende bildokumenter følger med bobilen din:

- Bruks- og monteringsanvisninger for forskjellige innbyggingsapparater
- Komplette dokumentasjon fra chassis-produsenten
- Kontrollbekreftelse for gassanlegg etter tyske bestemmelser

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller tilleggsutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette tilleggsutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer tilleggsutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Tilleggsutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.

▷ Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøreretningen.

▷ Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkingstidspunktet.

Optrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

2.1 Generelt

Bobilen er et produkt fra Capron GmbH.

Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.

Før første igangsetting, sørg for at kjøretøyet er utrustet med lovlig påkrevet utstyr (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksvest, varseltrekant osv.). Ved utenlandsreiser må de gjeldende regler for utrustningen overholdes.

Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.

Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.

Bremseanlegget, gassanlegget og det elektriske anlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.

Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevde kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

2.2 Miljøvernansvisninger

- ▷ Vis hensyn til naturen.
- ▷ Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i renne- steiner eller i naturen.
- ▷ Samle spillvann om bord kun i spillvannstanken eller i nødstilfeller i eg- nede beholdere som er beregnet til dette.
- ▷ Spillvannstank og kloakktank må kun tømmes på deponier, camping- plasser eller oppstillingsplasser. Følg lokale og kommunale anvisninger eller informer deg om videre deponeringsstasjoner.
- ▷ Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke er helt full (hygiene).
Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og evt. avløpsled- ningen med rent vann ved hver tømming.
- ▷ Pass på at kloakktanken aldri blir for full. Tøm kloakktanken senest når fyllnivåmåleren lyser.
- ▷ Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søp- pel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
- ▷ Tøm avfallsbeholderne så ofte som mulig i containere som er beregnet til dette. På denne måten unngår man lukt og problematisk oppsamling av søppel om bord.
- ▷ Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskade- lige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås raskest under kjøring.

- ▷ Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til toalettet.
- ▷ Under lengre opphold i byer og kommuner bør du oppsøke de spesielle parkeringsplassene for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om parkeringsmuligheter.
- ▷ Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

3.1 Brannvern

3.1.1 Hvordan unngå brannfare

- ▶ Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- ▶ Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- ▶ Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- ▶ Kun autoriserte fagfolk skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innbyggingsapparatene.

3.1.2 Brannslukking

- ▶ Ha alltid med et tørrpulver-brannslukkingsapparat i kjøretøyet. Brannslukkingsapparatet må være godkjent, kontrollert og lett tilgjengelig.
- ▶ Brannslukkingsapparatet er ikke inkludert i leveringen av kjøretøyet.
- ▶ Sørg for at autoriserte fagfolk kontrollerer brannslukkingsapparatet regelmessig. Sjekk kontrolldato.
- ▶ Ha et brannteppe i nærheten av kokeplassen.
- ▶ Følg lands- og stedsspesifikke krav til brannslukking på stedet der du er, og sørg for å ha de nødvendige hjelpemidlene tilgjengelig.

3.1.3 Ved brann

- ▶ Evakuer alle passasjerer.
- ▶ Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- ▶ Steng gassflaskens hovedventil.
- ▶ Slå alarm og varsle brannvesenet.
- ▶ Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.

- ▷ Gjør deg kjent med hvor nødutgangene befinner seg og hvordan de betjenes.
  - ▷ Hold rømningsveiene frie.
  - ▷ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.
- Alle dører og vinduer som oppfyller følgende kriterer, kan brukes som nødutganger:
- Åpning ut eller forskyvning i horisontal retning
  - Åpningsvinkel på minst 70°
  - Diameter på åpning minst 450 mm
  - Avstand fra kjøretøyets gulv maks. 950 mm

3.2 Generelt

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekket til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.
- ▶ Stuerom og bakre lasteluke må ikke brukes som soveplass eller oppholdsplass for mennesker eller dyr. Disse rommene er ikke mekanisk ventilert. Det er en kvelningsfare på grunn av surstoffmangel og oppvarmingsluft.
- ▶ Ta hensyn til dørenes høyde.

- ▷ For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleskap osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremses osv.) gjelder de respektive driftsinstruksjoner/bruksanvisninger. Disse må følges.
- ▷ Montering av tilbehør eller tilleggsutstyr kan forandre kjøretøyet dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- ▷ Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- ▷ Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.
- ▷ Trakk ikke på panseret til halvintegrerte modeller.

- ▷ Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- ▷ Rettslig påkrevet utrustning (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksevest, varsel trekant, osv.) må alltid være med. Ved utenlandsreiser gjelder de tilsvarende reglene i oppholdslandet.
- ▷ Kjøretøyet skal bare brukes i veitrafikk når føreren av kjøretøyet har gyldig førerkort for kjøretøyklassen.
- ▷ Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

3.3 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremsesystem fungerer.
- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Før avreise må den nedfellbare sengen sikres.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinene er trukket helt inn.
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet oppbevares på et sikkert sted.

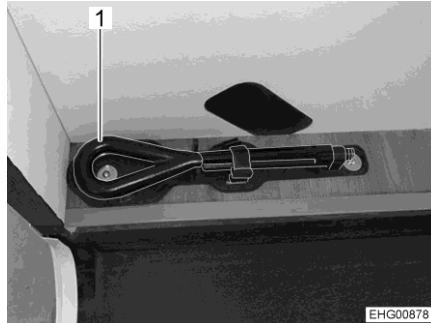
- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene (se kapittel 5). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Det er forbudt å oppholde seg i alkoven under kjøring.
- ▶ Barn skal være sikret med sikkerhetsinnretningene for barn som er foreskrevet for den respektive kroppsstørrelsen og vekten.
- ▶ Plasser barnesikringsystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringsystemer, brukes på passasjeret foran.
- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ I underkjøringer, tunneler eller liknende vær oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).
- ▶ Fjern snø og is fra taket før start.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!

- ▷ Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før avreise (se kapittel 4).
- ▷ Ved lasting av kjøretøyet og ved senere lasting av f.eks. bagasje eller proviant, skal det tas hensyn til teknisk tillatt totalvekt og teknisk tillatt totalvekt på akslene (se vognkortet).
- ▷ Steng skap- og toalettromsdørene samt alle skuffer og klaffer før hver avreise. Fest kjøleskapsdør-sikringen.
- ▷ Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ Fjern eksterne støtter før avreise.
- ▷ Plasser antennen til satellittanlegget i parkeringsposisjon før avreise.
- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekkingsmoment se kapittel 14.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 14).
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▷ Kjøretøyet må kun slepes forfra. Kjøretøyet har intet slepeøye bak.

- ▷ I bruksanvisningen til Ford-basiskjøretøyet er det beskrevet at slepeøyet er plassert under passasjeretsetet. Men i bobilen finner du slepeøyet (Bilde 1,1) på en festeanordning på gulvet i den bakre lasteluken.

Bilde 1 Slepeøye

3.4 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.

3.5 Gassanlegg

3.5.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.

- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Det er forbudt å varme opp under kjøring.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til $-42\text{ }^{\circ}\text{C}$, butangass derimot bare til $0\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

3.5.2 Gassflaske

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.

- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjennget. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

3.6 Elektrisk anlegg

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømmettet kobles fra.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Hvis det elektriske varmeelementet (tilleggsutstyr Truma Elektro) til varmeanlegget er i drift, må du ikke bruke elektriske apparater med stort effektbehov som vannkoker, kaffemaskin eller hårføner samtidig for å unngå å utløse sikringen på landstrømtilkoblingen og overbelaste landstrøm-stikkkontakten.

3.7 Vannanlegg

- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se avsnittet 12.3).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

På slutten av kapitlet finner du en sjekklister hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

4.1 Første igangsetting

- ▶ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekkingmoment se kapittel 14.

Et nøkkelsett med nøkler til basiskjøretøyet og til karosseriet leveres sammen med bobilen.

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

4.2 Registrering

Kjøretøyet ditt er et registreringspliktig kjøretøy. Du trenger følgende dokumenter for registreringen:

- vognkort
- bekreftelse på forsikring
- identitetskort
- hvis aktuelt, fullmakt for registreringen
- COC-sertifikatet (Certificate of Conformity = EU-samsvarssertifikat)

Vær oppmerksom på at enkelte land krever et separat nasjonalitetsmerke til tross for EU-nummerskilt.

4.3 Tilleggslast

- ▶ Hvis kjøretøyet eller akslenes totalvekt overskrides, kan dette f.eks. føre til at styresystemets reaksjonsevne reduseres (endret kjøreadferd), at dekkene overbelastes og dermed til at det foreligger økt risiko for at dekkene eksploderer, eller til at bremsebremsningen øker. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare.
Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, evt. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyet vekt med last (se avsnittet 4.3.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.
- ▶ Tilpass hastigheten til lasten. For høy last øker bremsebremsningen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt som er angitt i vognkortet og teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides under lasting av bagasje.
- ▷ Innebygd tilbehør og tilleggsutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.
- ▷ Ved lasting må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøyets kjøreegenskaper forandres.

- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.

Maksimal tillatt belastning

Betegnelse	Belastning (kg)
Sykelstativ	60
Bakre lasteluke og oppbevaringsrom	150 ¹⁾
Skap under nedfellbar seng på venstre og høyre side	5

¹⁾ Hvis det er montert en tilhengerkobling på kjøretøyet, er tillatt belastning 250 kg.

- ▷ Informasjon om maksimalt tillatt belastning for sengene, se avsnittet 7.9.1.

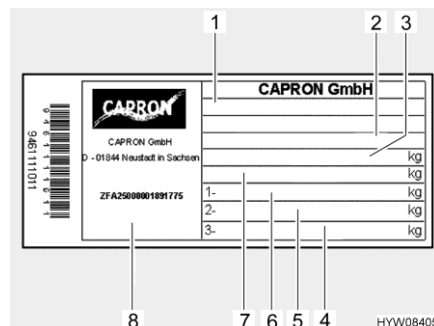
4.3.1 Begrep

- ▷ Innen teknikken har begrepet "masse" i mellomtiden avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er det imidlertid mest vanlig å bruke begrepet "vekt". For at det skal være lettere å forstå, blir derfor i de følgende avsnittene begrepet "masse" kun brukt i faste formuleringer.

Teknisk tillatt totalvekt

Teknisk tillatt totalvekt er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner heller aldri må overskride i belastet (f.eks. 3500 kg) tilstand. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt på den modellen du velger, finner du i godkjenningsskiltene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Serienummer

Bilde 2 Typegodkjenningsskilt

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er den **faktiske kjøretøyvekten og tilleggslasten**.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Faktisk kjøretøyvekt

Den faktiske kjøretøyvekten er vekten til kjøretøyet i kjøreklar tilstand pluss vekten til eventuelt tilleggsutstyr.

Vekt i kjøreklar tilstand

Vekten i kjøreklar tilstand er vekten til det kjøreklare standardkjøretøyet (uten tilleggsutstyr fra fabrikk).

Vekten i kjøreklar tilstand utgjøres av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikk (uten tilleggsutstyr fra fabrikk)
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret
- Påfylt smørefett, oljer og kjølevæsker
- Opptil 100 % fylt ferskvannstank
- Opptil 100 % fylt aluminiumsgassflaske
- Opptil 90 % fylt drivstofftank

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.

Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og forskriftsmessig bruk av kjøretøyet. Vekten til grunnutstyret består av:

- Et fylt ferskvannsystem
- Et fylt varmeanlegg
- Et fylt toalettspyleanlegg
- En kabeltrommel for 230 V-forsyningen

Spillvannstank og kloakktank er tom.

Eksempel på beregning av grunnutstyr

Vanntank med 100 l (fyllemengden kan av hensyn til vekten, reduseres på fabrikk ved å åpne en overløpsventil)	100 kg
Gassflasker (11 kg gass + 5,5 kg aluminiumsgassflaske)	+ 16,5 kg
Varmtvannsbereder på 10 l	+ 10 kg
Kabeltrommel for 230 V-forsyningen	+ 4 kg
Sum	= 130,5 kg

Vekten i kjøreklar tilstand og den faktiske kjøretøyvekten er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Gjenværende lastemulighet

For å beregne gjenværende lastemulighet er det viktig at du kjenner kjøretøyets faktiske vektverdi. Derfor undersøker vi det ferdige kjøretøyets faktiske vekt først ved produksjonsslutt. Dette omfatter vekten i kjøreklar tilstand pluss vekten på alt tilleggsutstyr og tilbehør som ble bestilt og montert på fabrikk.

Utfra denne faktiske vektverdien kan du beregne gjenværende lastemulighet for bagasje eller annet tilbehør.

Eksempel:

Teknisk tillatt totalvekt - faktisk vektverdi - passasjervekten = gjenværende lastemulighet

$$3500 \text{ kg} - 3000 \text{ kg} - 225 \text{ kg} (3 \times 75 \text{ kg}) = 275 \text{ kg}$$

- ▷ Vær oppmerksom på at i fabrikkens beregning av gjenværende lastemulighet er det anslått en standardvekt for sjåfør (inkludert i faktisk vektverdi) og passasjervekt på 75 kg pr. sete. Avvikende kroppsvekt kan virke inn på kjøretøyets faktiske gjenværende lastemulighet.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi kan senere også variere ubetydelig på grunn av værforholdene, f.eks. gjennom opptak eller reduksjon av fuktighet. All annen senere endring på kjøretøyet, f.eks. på grunn av ettermontering av tilbehør hos handelspartner eller andre påbygg/ombygginger, påvirker kjøretøyets meddelte faktiske vektverdi og følgelig også gjenværende lastemulighet. Ansvar for å forhindre at teknisk tillatt totalvekt overskrides ligger hos handelspartneren fra kjøretøyet hentes fra fabrikken og til det leveres til deg. Når handelspartneren har levert kjøretøyet til deg, er dette ditt ansvar. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi som vi fastslo ved fabrikkens og følgelig resterende lastemulighet meddeler vi til handelspartneren i samband med fremleggelse av faktura. Han er forpliktet til å gi denne opplysningen videre til deg. Hvis dette ikke er skjedd, kan du ta kontakt med din handelspartner og be om opplysningene. Bilene våre oppfyller alle krav i henhold til lovbestemmelser og standarder og blir regelmessig vedlikeholdt, inspisert og kalibrert. Likevel er det teknisk ikke mulig å unngå ubetydelige toleranser. I tillegg kan vekten på kjøretøyet variere noe på grunn av værforhold og f.eks. opptak og avgivelse av fuktighet. Derfor kan kjøretøyets faktiske vekt avvike noen få kilo fra den meddelte faktiske vekten.

Tilleggslasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr

- ▷ Kjøretøyets tilleggslast kan økes idet kjøretøyets faktiske vekt reduseres. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i tilleggslast finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som produsenten har beregnet, blir det beregnet 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene egentlig veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjørekklar tilstand og skal **ikke** regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet av produsenten.

Tilleggsutstyr Tilleggsutstyr omfatter alt utstyr som ikke er inkludert i standardutstyret og som er montert til kjøretøyet under produsentens ansvar.

- Tilhengerkobling
- Takreling
- Markise
- Sykkel- eller motorsykkelstativ
- Satellittanlegg

Vektangivelsene for forskjellig tilleggsutstyr fås hos produsenten.

Personlig utstyr Personlig utstyr omfatter alle gjenstander som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen eller tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker
- Små elektriske apparater (f.eks. kaffetrakter)

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelserpunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel $\text{Minstevekt } M \text{ (kg)} = 10 \times N + 10 \times L$

Forklaring N = maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
L = Kjøretøyets totale lengde i meter

4.3.2 Beregning av tilleggslast

- ▶ Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må aldri overskrides!
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøpreklar tilstand, evt. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 4.3.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

Tilleggslasten (se avsnittet 4.3.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- den faktiske kjøretøyvekten.

Eksempel på beregning av tilleggslast

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet	3500	
Faktisk kjøretøyvekt inklusive standardutstyr iht. vognkortet	- 3070	
Fremgår som tillatt last	430	
Totalverdi på 10 kg per meter kjøretøylengde (i eksempelet: 7,00 m)	- 70	
Konvensjonell belastning, f.eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr og tilbehør	- 40	
Utgjør til personlig nyttelest	= 95	

Nyttelesten beregnes på grunnlag av forordningen (EU) nr. 1230/2012.

Beregningen av tilleggslasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den faktiske kjøretøyvekten som er angitt av produsenten, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr (og tilbehør), kan den virkelige tilleggslasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir det momentane aksellastene. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se avsnittet 4.3.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige tilleggslasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige tilleggslasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

4.3.3 Lastsikring og lastfordeling

- ▶ Av sikkerhetsmessige grunner må teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre side av kjøretøyet.
- ▶ Fordel lasten jevnt på begge akslingene. Vær oppmerksom på den teknisk tillatte totalvekten på akselen, som er angitt i kjøretøydokumentene. I tillegg må du vurdere dekkenes tillatte lastekapasitet (se kapittel 14).
- ▶ Tunge laster bak bakakslingen kan avlaste forakslingen på grunn av vektarmprinsippet ($\frac{t}{\sigma} \frac{1}{\sigma}$). Det gjelder spesielt ved langt utspring på bakstativet, når det transporteres en motorsykel på stativ bak eller når bakre oppbevaringsrom er tungt lastet. Avlastningen av fremre aksel har negativ virkning på kjøreegenskapene spesielt på biler med forhjulsdrift.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke sklir. For å få til dette, kan du for eksempel plassere gjenstandene ved siden av hverandre slik at det ikke oppstår noe tomrom mellom dem, og at de ikke kan skli. Bruk gjerne antisklimatter.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o. l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøretøretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) plasseres i takscape.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler (maks. 4 stykker).

- ▷ Takscape (scape med klaff) skal lastes med maksimalt 10 kg per løpeme-ter eller hhv. med 5 kg per avdeling.
- ▷ Øvre hyller ("svalereder" uten klaff) skal lades med maksimalt 5 kg per avdeling.
- ▷ Scape og større oppbevaringsrom på høyde med gulvet (med eller uten dør) skal lastes med maksimalt 5 kg per avdeling.
- ▷ Skuffene må ikke lastes med mer enn 10 kg hver.
- ▷ Bestikkskuffene må ikke lastes med mer enn 5 kg.
- ▷ Forlengelse av kjøkkenbenkeplaten må ikke lastes med mer enn 5 kg. Ta hensyn til klistremerker.

Store oppbevaringsrom har også plass til store gjenstander. Akseltrykket på for- og bakakselen blir dermed overskredet under visse omstendigheter.

De enkelte akslene må imidlertid aldri overbelastes. Derfor er det viktig med hvilken avstand fra akslingene lasten blir plassert.

Ta hensyn til følgende merknader når du skal laste kjøretøyet for å sikre trygg kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som medføres i kjøretøyet må fordeles jevnt mellom kjøretøyets venstre og høyre side.
- Tunge eller store gjenstander bør helst ligge ned mot bunnen i rommene som er beregnet på lagring og nær akselen samt være sikret mot forskyvninger.
- Lette og andre gjenstander kan oppbevares i skapene og oppbevaringsrommene.

- Pass alltid på at dørene og lukene på skapene og oppbevaringsrommene er sikret på forsvarlig måte.
- Bruk kun egnede festesystemer til sikring mot forskyvning. Kontroller alle festemidler en gang til før reisen begynner.

- ▶ Ujevn lastning påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides. Særlig hvis lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ For enkelte modeller har produsenten av ettermonteringene fastsatt en maksimal lastgrense for skap, skuffer eller andre oppbevaringsrom. Den finner du på etiketten som ble limt på på stedet og skal alltid følges. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen skal ikke i noe tilfelle overskrides. Vær derfor oppmerksom på at angitt maksimal last ev. ikke kan utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 18), "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (akseltrykk)" (side 25) samt "Bakre lasteluke / bakre bagasjerom" (side 27).

For å fordele lasten riktig trenger man en vekt, et målebånd, en kalkulator og litt tid.

Ved hjelp av to enkle formler kan man beregne hvordan vekten av lasten virker på akslingene:

Formler

$A \times G : R =$ Vekt på bakakslingen

Vekt på bakakslingen – $G =$ Vekt på forakslingen

Forklaring

A = Avstand mellom oppbevaringsrom og foraksling i cm

G = Vekt til lasten i oppbevaringsrommet i kg

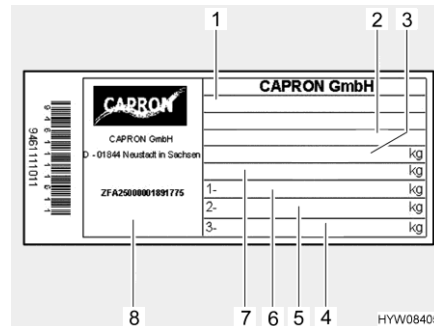
R = Kjøretøyets hjulavstand (avstand mellom akslingene) i cm

- ▷ Mål avstandene utenfor kjøretøyet vannrett fra midten av framhjulet til midten av oppbevaringsrommet eller til midten av bakhjulet.

Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)

Teknisk tillatt totalvekt på aksel eller akselgruppe (heretter kalt aksellast) betegner den tillatte kjøretøy- og akselspesifikke belastningen som overføres fra hjulene på en aksel eller akselgruppe og til veibanen. Aksellast er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner aldri må overskride i lastet tilstand. Opplysninger om aksellasten på ditt kjøretøy finner du i godkjenningsskiltene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Serienummer

Bilde 3 Typegodkjenningsskilt

- ▶ Ved overskridelse av teknisk tillatt totalvekt på aksel kan kjøretøyet bli skadet (f.eks. på grunn av brudd i aksel eller eksplosjon i et dekk) og påvirke kjøreadferden betydelig. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Derfor anbefaler vi å veie det endelig lastede kjøretøyet inkludert alle passasjerene før reisen starter, slik at det er garantert at aksellast og teknisk tillatt totalvekt overholdes. I slike tilfeller kan kjøretøyet veies/kontrolleres på offentlige vekter eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Vær oppmerksom på at aksellasten på de ulike akslene eller akselgruppene kan avvike fra hverandre. Les derfor nøye angivelsene om dette i godkjenningsskiltene.
- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt på akselen under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.
- ▷ Det er mulig at chassisprodusenten for ditt kjøretøy angir en lav belastning på forakselen for å oppnå optimal kjøreadferd. Ta derfor alltid hensyn til angivelsene om dette i bruksanvisningen fra chassisprodusenten.
- ▷ Ytterligere informasjon om korrekt lastning finner du i avsnittene "Lastsikring og lastfordeling" (side 23) samt "Bakre lasteluke / bakre bagasje-rom" (side 27).

Beregne aksellast:

- Multipliser avstanden mellom oppbevaringsrommet og forakslingen (A) med vekten til lasten i oppbevaringsrommet (G) og del resultatet med hjulavstanden (R). Derav får man vekten som lasten i oppbevaringsrommet belaster bakakslingen med. Noter denne vekten og oppbevaringsrommet.
- I neste trinn trekker man vekten i oppbevaringsrommet (G) fra vekten som nettopp er utregnet. Hvis det blir en **positiv** verdi (eksempel 1), betyr det at forakslingen blir **avlastet** med denne summen. Hvis det blir en **negativ** verdi (eksempel 2), betyr det at forakselen blir **belastet**. Noter denne verdien.

- På denne måten beregnes alle oppbevaringsrommene i kjøretøyet.
- Som et siste trinn beregnes alle vektene til bakaksellasten som er beregnet for bakakselen og alle vektene for foraksellasten som er beregnet for forakselen, eller man trekker fra disse. Hvordan bakakseltrykk og forakseltrykk beregnes, er beskrevet i avsnittet 4.3.2.

Når den beregnede verdien overskrider den tillatte aksellasten, må lasten plasseres annerledes.

Når bakakselen blir avlastet for sterkt, reduseres dekkenes festeevne til kjørebanelen (traksjon), spesielt på kjøretøy med framhjulsdrift. Også i dette tilfellet må lasten plasseres annerledes.

Eksempel på beregning

		Eksempel 1	Eksempel 2
Avstand til forakslingen	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Vekt i oppbevaringsrommet	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Kjøretøyets hjulavstand	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belastning på bakakslingen (må regnes til aksellasten)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Vekt i oppbevaringsrommet		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Avlastning på forakslingen (trekkes fra aksellasten)		38,5 (kg)	
Belastning av forakslingen (må regnes til aksellasten)			-11,5 (kg)

Økning og reduksjon av nyttelasten

Hvis nyttelasten økes, økes som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv., fordi chassiset da er endret.

Hvis nyttelasten reduseres, i motsetning til hvis den økes, reduseres som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv. Som regel fører ikke dette til endring på chassiset.

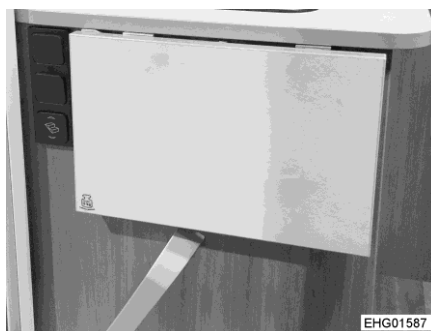

- ▷ På grunn av endret teknisk tillatt totalvekt kan økning eller reduksjon av nyttelasten ha innflytelse på tillatt antall seter, chassiset og aksellasten. Hvis du har spørsmål om dette, kan du gjerne be om råd hos en ansvarlig teknisk kontrollinstans.
- ▷ Økning eller reduksjon av nyttelasten kan medføre at andre lovbestemmelser må tas hensyn til som et resultat av kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt. Dette gjelder spesielt for de lovsatte kravene som stilles i vegtrafikkloven, i loven om registrering av kjøretøyer samt i skatte- og forsikringstekniske bestemmelser. Økning av teknisk tillatt totalvekt til mer enn 3500 kg kan f.eks. påvirke førerkortklassen eller føre til at andre hastighetsgrenser eller gjennomkjørings- samt forbikjøringsforbud gjelder. Dette kan også ha betydning for kravene om betaling av bompenger på grunn av den nye teknisk tillatte totalvekten. Derfor bør du informere deg om gjeldende lovverk i forbindelse med kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt, og innhente råd hos tilsvarende instanser. Vær oppmerksom på at nasjonale regler i et land du vil reise til og de landene som du reiser gjennom for å komme dit, kan avvike fra reglene i ditt hjemland.
- ▷ Ytterligere informasjon om gjenværende lastemulighet finner du i avsnittet "Gjenværende lastemulighet" (side 19).

4.3.4 Forlengelse av kjøkkenbenkeplaten

Under kjøring og når den ikke er i bruk, foldes forlengelsen av kjøkkenbenkeplaten ned. Den holdes i denne posisjonen av en magnet.

Bilde 4 Forlengelse av kjøkkenbenkeplaten (kjøreposisjon)

Bilde 5 Forlengelse av kjøkkenbenkeplaten (arbeidsposisjon)

- Vippe opp:**
- Vipp opp forlengelsen av kjøkkenbenkeplaten (Bilde 4) og sving ut støttene til du møter motstand.
- Slå ned:**
- Sving støttene tilbake. Forlengelse av kjøkkenbenkeplaten foldes automatisk ned (enhåndsbevegelse).
  - Kontroller låsemekanismen til forlengelsen av kjøkkenbenkeplaten (magnet).

4.3.5 Bakre lasteluke/bakre oppbevaringsrom

- ▶ Ta hensyn til tillatt totalvekt på akslene og teknisk tillatt totalvekt ved lasting av bakre lasteluke og bakre oppbevaringsrom.
- ▶ Maksimalt tillatt last i bakre lasteluke/oppbevaringsrom er 150 kg. Hvis det er montert en tilhengerkobling på kjøretøyet, er tillatt belastning 250 kg. Ikke overskrid den teknisk tillatte totalvekten på bakakselen.
- ▶ Ujevn lasting eller overlast påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Ved transport av kjøretøyer som fylles med bensin, diesel, gass eller andre brennbare stoffer, må det sikres at tanken på det kjøretøyet som transporteres, er fullstendig tømt. Ved transport av elsykler anbefaler vi dessuten at du fjerner batteriet og oppbevarer det på et trygt sted før turen begynner.
- ▶ Hekkgarasjer og bagasjerom er fra fabrikken ikke ment som sove- eller oppholdsrom for personer eller dyr. Disse rommene er ikke utstyrt med ventilasjonsanlegg fra fabrikken. Det er fare for kvelning grunnet oksygenmangel.

- ▷ Fordel lasten jevnt. Altfor tunge lastepunkter skader gulvbelegget.

Følg disse anvisningene når du laster bagasjerom og hekkgarasjer for å sikre sikker kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som lastes i bakre lasteluke og bakre bagasjerom må være jevnt fordelt i samsvar med avsnittet "Lastsikring og lastfordeling" (side 23).
- Samtlige gjenstander som lastes i hekkgarasjer og bagasjerom må være riktig festet og sikret med egnede festesystemer til de festepunktene som fabrikken har beregnet for dette.
- Før turen skal det sikres at hekkgarasjen / bagasjerommet er lukket og stengt forsvarlig.

- ▷ Følg alltid maksimalt tillatt last i hekkgarasje eller bagasjerom. Angitt maksimalt tillatt last av hekkgarasjen eller bagasjerommet kan påvirkes av hvilket annet tilleggsutstyr som velges, som f.eks. tilhengerkoblinger eller rammeforlengelser. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen skal ikke i noe tilfelle overskrides. Særlig hvis lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Vær derfor oppmerksom på at maksimal last ev. ikke må utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lasting finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 18), "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (akseltrykk)" (side 25) samt "Lastsikring og lastfordeling" (side 23).

4.3.6 Sykkelstativ

- ▶ Ta hensyn til tillatt totalvekt på akslene og teknisk tillatt totalvekt ved lasting av sykkelstativ.
- ▶ Sykler må ikke overskride kjøretøyets maksimale bredde. Still inn festene for syklene tilsvarende.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler.
- ▶ Ikke transporter mer enn tillatt antall sykler for sykkelstativet.
- ▶ Kontroller at syklene er godt festet til sykkelstativet etter 10 km kjøring, og deretter ved hver stans.

- ▷ Nummerskiltet og baklysene må ikke tildekkes.
- ▷ Ikke kjør med utfelt sykkelstativ dersom det er tomt.
- ▷ Før hver avreise skal det sjekkes om:
Sykkelstativet - uten sykler - er slått riktig sammen?
Syklene er festet godt til stativet med beltene?

Å laste sykler på sykkelstativet

Ta hensyn til tyngdepunktet ved lasting på sykkelstativet. Syklens tyngdepunkt må ligge helt inntil kjøretøyets bakvegg. Begynn alltid lastingen av sykkelstativet innerst.

Slik laster du sykkelstativet riktig:

- Avhengig av modell, vipp ned sykkelstativet eller trekk det ut.
- Den tyngste sykkelen står inntil bakveggen.

- De lettere syklene står i midten eller ytterst på stativet.
- Fest henholdsvis framhjulet og bakhjulet på sykkelen med holdebøylene som finnes på sykkelstativet.
- I tillegg festes den ytre sykkelen til holdebøylen eller holdearmen eller med avstandsholderen, avhengig av sykkelstativets modell.

Lastes sykkelstativet bare med **én** sykkel, skal den plasseres helt inntil bakveggen.

4.4 Stigtrinn

- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Stå ikke i svingradiusen til stigtrinnene når de trekkes inn og skyves ut.
- ▶ Trå på stigtrinnet først når det er skjøvet helt ut. Fare for personskade!
- ▶ Man må aldri løfte eller senke personer med stigtrinnene.

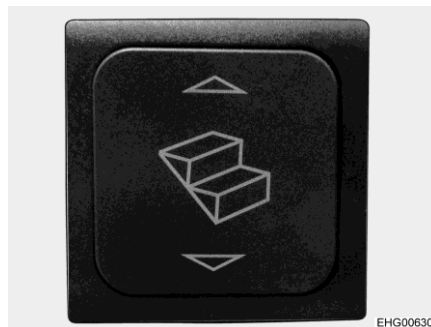
- ▷ Stigtrinnenes dreielager og ledd må ikke smøres med fett eller olje (se kapittel 12).

- ▷ Knappen for betjening av stigtrinnet er plassert ved inngangsdøren inne i bobilen.
- ▷ En varselsignal utløses hvis stigtrinnet ikke er korrekt kjørt inn og låst når tenningen slås på.

Kjøretøyene er delvist ikke utstyrt med et elektrisk stigtrinn, men med en lav coupé-inngang som er behagelig å gå på (I-modell).

Avhengig av modell, har kjøretøyene ett- eller to-trinns stigtrinn som kan kjøres ut elektrisk.

Bilde 6 Bryter stigtrinn

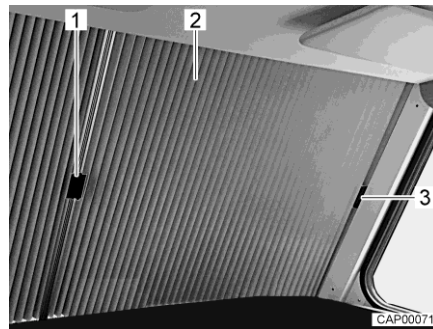
Kjør stigtrinnet helt ut før du trår på det.

- Skyve ut:**
- Trykk nederst på vippebryteren (Bilde 6) til stigtrinnet er skjøvet helt ut.
- Trekke in:**
- Trykk øverst på vippebryteren (Bilde 6) til stigtrinnet er trukket helt inn.

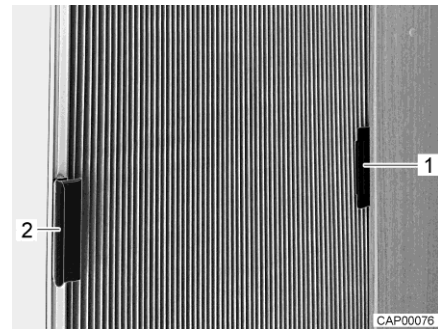

- Nøddrift** Hvis den elektriske motoren til stigtrinet faller ut, går du fram på følgende måte for å kjøre inn stigtrinet manuelt:
- Trekk ut låsesplinten på forbindelsen til motoren.
  - Løsne rektangelforbindelsen til motoren med en egnet gjenstand (f.eks. skrutrekker).
  - Skyv inn stigtrinet for hånd og fest det med et egnet hjelpemiddel (f.eks. snor).
  - Ta kontakt med kundeservice.

4.5 Blendingsfoldegardin for front- og sideruter

Bilde 7 Blendingsfoldegardin for frontrute (lukket)

Bilde 8 Blendingsfoldegardin for siderute (lukket)

Feste blindingsfoldegardin (frontrute):

- Skyv begge halvdelene til blindingsfoldegardinen (Bilde 7,2) med håndtaket (Bilde 7,1) utover under dekkelet på A-søylen.
- Fest håndtaket på dekkelet (Bilde 7,3). Blendingsfoldegardinen er dermed sikret mot utilsiktet lukking under kjøring.

Feste blindingsfoldegardin (sideruter):

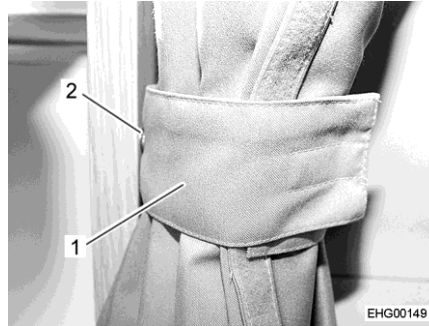
- Skyv blindingsfoldegardinen med håndtaket (Bilde 8,1) inn i påsatsen (Bilde 8,2). Blendingsfoldegardinen er dermed sikret mot utilsiktet lukking.

4.6 Forheng for førerhus

- ▶ Sørg for at forhenget er åpnet og sikret, før du kjører.

Bilde 9 Forheng, sikret

- Sikre:**
- Skyv begge halvdelene av forhenget til siden.
  - Sikre begge halvdelene av forhenget med sløyfe (Bilde 9,1) og trykknapp (Bilde 9,2).

4.7 Teppet i førerhus-inngang (I-modell)

- ▶ Teppet i førerhus-inngangen skal ikke fjernes. Fare for å skli.

4.8 PVC-gulvbelegg

- ▶ Det er lagt gassledninger og elektriske kabler i gulvet. Bor ikke hull eller skru inn skruer i gulvet. Fare for gassseksplasjon, støt eller kortslutning ved skader på varmekabel.

- ▷ Sko med tynne hæler kan lage merker som ikke går bort på gulvbelegget av PVC. Bruk ikke sko med spisse hæler inne i kjøretøyet.
- ▷ Pålagte gummimatter eller lengre tids påvirkning av f.eks. ketchup, gulrotsaft, kulepennblekk, blod eller lepestift kan føre til misfarging av PVC-gulvbelegget. Flekker på gulvet skal helst fjernes straks.

4.9 Fjernsynsapparat

- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet oppbevares på et sikkert sted.
- ▶ Før hver avreise skal du kontrollere at antennen er plassert i parkeringsstilling. Fare for ulykker! Parkeringsposisjon betyr: Antennen peker bakover, er helt senket og er låst i denne posisjonen.

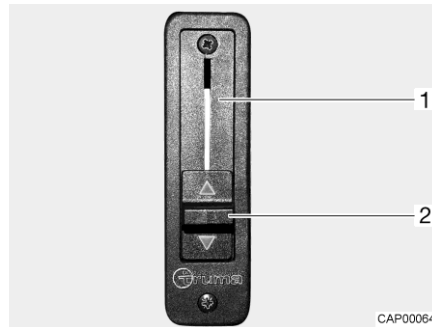

4.10 Strengsperre (I-modell)

Boenhets-varmeanlegget og varmeanlegget til basiskjøretøyet kan kobles til hverandre eller skilles fra hverandre (via en strengsperre). Hvis de to varmeseksjonene er koblet til hverandre, kan for eksempel frontruten varmes opp selv om kjøretøyet er slått av og varmeanlegget til basiskjøretøyet derfor ikke fungerer.

På den annen side anbefales det å stenge strengsperren under kjøring og dermed skille varmeseksjonene fra hverandre. Dermed er den fulle effekten til varmeanlegget til basiskjøretøyet tilgjengelig for vinduene i førerhuset.

Skyvebryteren for strengsperren sitter til venstre på dashbordet.

Bilde 10 Skyvebryter for strengsperre

For å åpne strengsperre:

- Skyv skyvebryteren (Bilde 10,2) helt opp. Strengsperren (Bilde 10,1) er åpen. Boenhets-varmeanlegget varmer også opp frontruten.

For å stenge strengsperre:

- Skyv skyvebryteren (Bilde 10,2) helt ned. Strengsperren er stengt. Boenhets-varmeanlegget og varmeanlegget til basiskjøretøyet er koblet fra hverandre.

4.11 Motorlokk (I-modell)

- ▶ Fare for skader i motorrommet når motorlokket er åpent.
- ▶ Motoren kan fortsatt være varm selv om den har vært avslått lenge. Fare for at man kan brenne seg!
- ▶ Det må ikke utføres arbeid i motorrommet mens motoren går.
- ▶ Motorlokket må være lukket og låst under kjøring. Kontroller at låsen er gått i lås etter lukking. Trekk da i motorlokket.

Bilde 11 Låsespak (motorlokk)

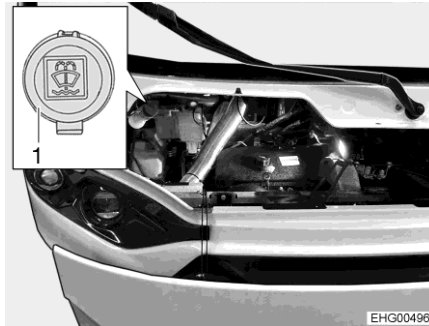

Bilde 12 Motorlokk

- For å åpne:*
- Dra i låsespaken (Bilde 11,1) på dashbordet på kjøretøyets venstre side. Motorlokket (Bilde 12,1) åpner seg.
  - Sving motorlokket i en bue forover og nedover.
- For å stenge:*
- Sving motorlokket i en bue oppover.
  - Trykk midt på motorlokket til du hører at smekklåsen går i lås.
  - Kontroller at motorlokket er ordentlig låst. Trekk da i motorlokket.

4.12 Påfylling av spylevæske (I-modell)

Bilde 13 Påfyllingsstuss (vindusspyler-væske)

- Frigjør og åpne motorlokket.
- Åpne lokket (Bilde 13,1) på påfyllingsstussen til spylevæsketanken.
- Fyll forsiktig på vindusspylervæske.
- Lukk lokket på påfyllingsstussen til spylevæsketanken.
- Lukk motorlokket.

4.13 Kjettinger

- ▷ Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyets karosseri er minimum 50 mm.
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▷ Følg monteringsanvisninger fra kjettingprodusenten.
- ▷ Bruk kun kjettinger som er godkjent av produsenten.
- ▷ Legg ikke kjettinger på lettmetallfelger.
- ▷ For å velge passende kjettinger, se bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Legg alltid kjettinger på drivhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.

4.14 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).
- ▶ Delene kan utsettes for ugunstige forhold (storm, is, vibrasjoner osv.) og krever nøye inspeksjon til tross for grundig konstruksjon og produksjon. Sjekk derfor at delene sitter ordentlig med jevne mellomrom samt før lange reiser.

Bruk sjekklisten før hver avreise:

Basiskjøretøy

Nr.	Kontroll	Kontrollert
1	Alle bilpapirer om bord	
2	Dekk og lufttrykk i dekk i god stand	
3	Sjekk at kjøretøysbelysning, bremse- og baklys virker	
4	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
5	Kjølevæske og væske for vindusvisker-spyleanlegget fylt opp	
6	Bremsene fungerer	
7	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
8	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	

Boenhet utvendig

9	Markise kjørt helt inn	
10	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
11	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
12	Eksterne støtter fjernet	
13	Innebygde støttebein kjørt inn og festet	
14	Støtteklossene fjernet og stuert bort	
15	Stigtrinn kjørt inn (varselsignal)	
16	Utvendige luker lukket og låst	
17	Lukk inngangsdøren	
18	Fortellampen slått av	
19	Kjøretøyets totalhøyde med pålastet takrail målt og notert. Totalhøyden skal oppbevares godt synlig i førerhuset	

Boenhet innvendig

Nr.	Kontroll	Kontrollert
20	Vinduer og takluker lukket og låst	
21	Fjernsynsapparatet er fjernet fra underlaget og trygt lagret	
22	Trekk inn TV-antennen (hvis montert)	
23	Alle løse gjenstander festet eller sikret	
24	Åpne hyller etc. tømt	
25	Vaskbeskyttelsen sikkert lagret	
26	Kjøleskapdør sikret	
27	Kjøleskap satt på 12 V-drift	
28	Alle skuffer og klaffer lukket	
29	Sikre stuedører og skyvedører	
30	Barneseter montert på seter med trepunkts sikkerhetsbelte ▶ Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringsystemer, brukes på passasjeret foran.	
31	Svingsetelås for fører sete og passasjer sete i lås	
32	Blendingsgardiner i førerhuset åpnet og sikret	

Gassanlegg

33	Fest gassflaskene i gasskapet slik at de ikke kan skli	
34	Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen	
35	Gassflaskens hovedventil og gassavstengeventil stengt	

Elektrisk anlegg

36	Kontroller batterispenning/batterikapasitet (i %) av startbatteriet og boenhets-batteriet (se kapittel 9). Hvis batterispenningen/batterikapasiteten vises på panelet, må det respektive batteriet lades. Legg merke til merknadene i kapittel 9 ▶ Start reisen med fullt ladet start- og boenhets-batteri.	
----	--	--

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende kjøring av bobilen.

5.1 Kjøre med bobilen

- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinene er trukket helt inn.
- ▶ Det er montert sikkerhetsbelte ved alle kjøretøyets godkjente sitteplasser. Under kjøring må man alltid bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Sikkerhetsbeltet må være festet under hele turen.
- ▶ Passasjerene må bli sittende på de fastlagte plassene.
- ▶ Dørlåsen må ikke åpnes.
- ▶ Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsutstyr, må kjøremålet bare endres når kjøretøyet står i ro. Sving inn på en parkeringsplass eller et trygt stoppested når du ønsker å endre kjøremål.
- ▶ Under bruk av monitoren til navigasjonsutstyret må man ikke spille DVD-er under kjøring.

- ▷ Kjør langsomt på dårlige veier.
- ▷ Kjør særlig forsiktig ved innkjøring på ferger, ved ujevnheter i veien og ved rygging. Større kjøretøy kan begynne å slingre på grunn av det relativt lange overhengeret, under dårlige kjøreforhold kan de subbe i bakken. Det kan føre til at undergulvet eller delene som er montert på det, f.eks. et motorsykelstativ, blir skadet.

- ▷ Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt.
- ▷ Sikkerhetsforanstaltningene som er oppført i kapittel 3 må overholdes.
- ▷ Utelampen/Forteltlampen slutter automatisk å lyse når motoren startes.

5.2 Kjørehastighet

- ▶ Kjøretøyet er utstyrt med en kraftig motor. Dermed har man tilstrekkelig reserve i tunge trafikk situasjoner. Denne høye ytelsen muliggjør høy slutthastighet og krever kjøreferdigheter over gjennomsnittet.
- ▶ Kjøretøyet har en stor angrepsflate for vind. Det er spesielt farlig hvis det oppstår plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig lastning forandrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelig veiforhold og det kan oppstå overraskende trafikk situasjoner. Tilpass derfor kjørehastigheten til den aktuelle trafikk situasjonen og omgivelsene forøvrig.
- ▶ Følg nasjonale regler for fartsgrenser.

- ▷ Enkelte deler kan bli skadd ved høyere hastigheter:
  - Når kjøretøyet er utstyrt med et satellittanlegg Teleco: Kjør aldri fortere enn 160 km/t.
  - Når kjøretøyet er utstyrt med en Heki-takluke (mini eller midi): Kjør aldri fortere enn 160 km/t.

5.3 Bremses

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

5.4 Sikkerhetsbelter

5.4.1 Generelt

Kjøretøyet er utstyrt med sikkerhetsbelter i boenheten på sitteplassene hvor det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbeltet.

- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Sikkerhetsbeltene må ikke skades eller klemmes. Defekte sikkerhetsbelter byttes ut på et autorisert fagverksted.
- ▶ Beltefestene, innrullingsautomatikken og beltelåsene må ikke endres.
- ▶ Hvert sikkerhetsbelte må kun brukes av **en** person.
- ▶ Ikke spenn fast gjenstander sammen med personer.
- ▶ Sikkerhetsbeltene er ikke beregnet for personer på under 150 cm. I slike tilfeller må det brukes ytterligere festeanordninger. Se kontrollsertifikatet.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjeret foran.
- ▶ Skift ut sikkerhetsbeltene etter ulykke.
- ▶ Under kjøring må ryggstøyet til setet ikke være lent for langt bakover. Ellers fungerer ikke sikkerhetsbeltet som det skal lenger.

5.4.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet

- ▶ Sikkerhetsbeltet må ikke vris. Sikkerhetsbeltet skal ligge jevnt inntil kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbeltet.

Sikkerhetsbeltet er riktig festet når hoftbeltet under magen går over hoften. Skulderbeltet må gå over brystet og skulderen (ikke halsen). Beltet må dessuten alltid sitte stramt på kroppen. Ta av klær med tykt fôr før turen begynner.

5.5 Barnesikringssystemer

- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Under kjøring må man spenne fast barna og passe på at de er fastspent under turen.
- ▶ Når det er montert passasjer-kollisjonspute i kjøretøyet, må man ikke bruke barnesikringssystemer som vender bakover på passasjeret ("Reboard-systemer"). Følg advarslene som finnes i kjøretøyet.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjeret foran.
- ▶ Barnesikringssystemer som er bakovervendt må **aldri** brukes på et sete med **aktivert fremre kollisjonspute**. Dette kan føre til **død** eller **alvorlige personskader** hos barn.

HYW09354

Bilde 14 Advarsel barnesikringssystem (solskjerm for passasjer)

Ikke bruk bakovervendte barnesikringssystemer på passasjeret

Passasjeret er utstyrt med en kollisjonspute. Når denne kollisjonsputen er aktivert, skal ingen bakovervendte barnesikringssystemer brukes på passasjeret. I en ulykke vil kollisjonsputen som utløses resultere i alvorlig skade eller død for barnet. På solskjerm er det plassert en advarsel (Bilde 14) som informerer om denne faren.

Kollisjonsputen på passasjeret kan deaktiveres, informasjon om dette finner du i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

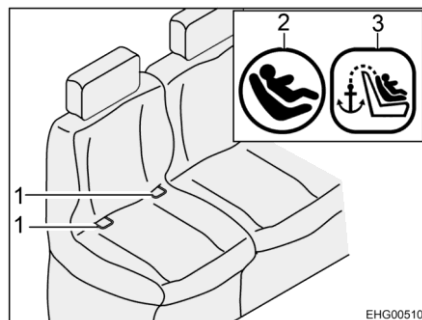
5.6 Isofix-barnesikring

- ▶ Følg produsentens bruksanvisning når du installerer og fjerner et barnesikringssystem med Isofix-festesystem.
- ▶ Forsikre deg om at barnesikringssystemet og Isofix-festesystemet er godkjent for Capron-kjøretøy i samsvar med produsentens anvisninger.
- ▶ Ikke bruk noen barnesikringssystemer med støtteben.
- ▶ Bruk kun barnesikringssystemer med Top-Tether.
- ▶ Fest Top-Tether sikkert på ankerpunktet.
- ▶ Det må ikke festes noen andre barnesikringssystemer eller belter og ingen gjenstander på Isofix-holdebøyler.
- ▶ Når avstanden mellom barnesikringssystemer og bordet er for stor, er det en fare for at barnas ben kommer i klem. Ved bruk av et barnesikringssystem må derfor: Bordet senkes til sengeposisjon (hevebord) eller skyves helt mot førerisetet (bord med stiv bordfot) eller bordet fjernes (anhangsbord).

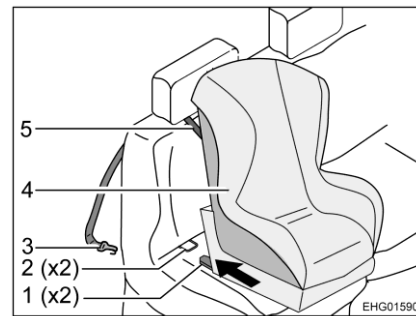

- ▷ Ved kjøretøy med L-sittegruppe (I/T68 og 69L) må puten på sideveggen fjernes når Isofix-barnesikring brukes.

Bilde 15 Sete med Isofix

- 1 Holdebøyle
- 2 Symbol Isofix
- 3 Symbol Top-Tether

Bilde 16 Feste med Top-Tether

- 1 Sperrearm
- 2 Holdebøyle
- 3 Festekrok
- 4 Barnesete
- 5 Top-Tether-belte

- La sperrearmene (Bilde 16,1) smekke på plass i holdebøylene (Bilde 15,1 og Bilde 16,2). En markant klikkelyd må være hørbar i den forbindelse.
- Foreta et kraftig rykk for å kontrollere at barnesetet (Bilde 16,4) sitter godt fast.
- Trykk nakkestøtten nedover.
- Før Top-Tether-selen (Bilde 16,5) mellom nakkestøtte og ryggpute.
- Hekt på festekroken (Bilde 16,3) på ankerpunktet på baksiden av kjøretøysetet.

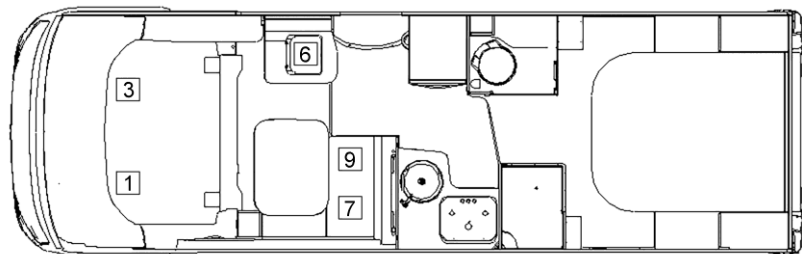
Demontering foretas i omvendt rekkefølge.

5.6.1 For Isofix-godkjente sitteplasser

Tabellene nedenfor gir informasjon om bruk av barnesikringssystemer.

Modellbetegnelse: T58 / T135; T66S / T328; T67S / T338; T67 / T448; T68 / T447; V60 / V132; V66 / V337; V67S / V347; V69 / V339; TS65 / T334S; TS67 / T338S	Sitteplass*					
	1	3	6	7	9	
Setenummer	1	3	6	7	9	
Sitteplass egnet for kategorien "uni- versal" med belte	-	-	-	X	X	
i-Size-sitteplass	-	-	-	-	-	
Sitteplass egnet for sidevendt test- anordning (L1/L2) (ja/nei)	-	-	-	-	-	
Største egnede bakovervendte test- anordning (R3)	-	-	-	X	X	
Største egnede forovervendte test- anordning (F3)	-	-	-	X	X	
Største egnede barnesete-testanord- ning (B2)	-	-	-	X	X	
Største egnede barnesete-testanord- ning (B3)	-	-	-	-	X	
Forklaring: * = 1 - Førersete på første seterad; 3 - Passasjersele på første seterad; 6 - Andre seterad til høyre; 7 - Tredje seterad til venstre; 9 - Tredje seterad til høyre X = egnet sitteplass - = uegnet sitteplass						

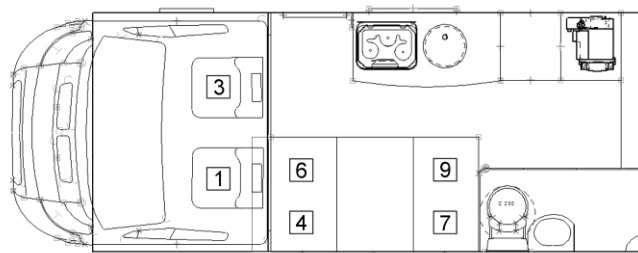

EHG01593

Bilde 17 Sitteplasser

Modellbetegnelse: A60 / A132; A68 / A361; A70 / A464	Sitteplass*					
	1	3	4	6	7	9
Setenummer	1	3	4	6	7	9
Sitteplass egnet for kategorien "universal" med belte	-	-	-	-	X	X
i-Size-sitteplass	-	-	-	-	-	-
Sitteplass egnet for sidevendt testanordning (L1/L2) (ja/nei)	-	-	-	-	-	-
Største egnede bakovervendte testanordning (R3)	-	-	-	-	X	X
Største egnede forovervendte testanordning (F3)	-	-	-	-	X	X
Største egnede barnesete-testanordning (B2)	-	-	-	-	X	X
Største egnede barnesete-testanordning (B3)	-	-	-	-	-	X
Forklaring: * = 1 - Førersete på første seterad; 3 - Passasjersele på første seterad; 4 - Andre seterad til venstre; 6 - Andre seterad til høyre; 7 - Tredje seterad til venstre; 9 - Tredje seterad til høyre X = egnet sitteplass - = uegnet sitteplass						

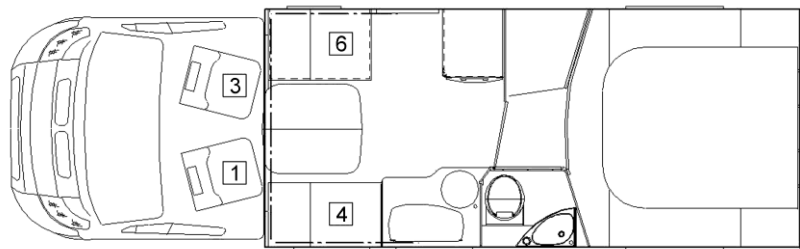

EHG01594

Bilde 18 Sitteplasser

Modellbetegnelse: T68C / T457; T69LC / T459	Sitteplass*					
Setenummer	1	3	4	6		
Sitteplass egnet for kategorien "universal" med belte	-	-	X	X		
i-Size-sitteplass	-	-	-	-		
Sitteplass egnet for sidevendt testanordning (L1/L2) (ja/nei)	-	-	-	-		
Største egnede bakovervendte testanordning (R3)	-	-	X	X		
Største egnede forovervendte testanordning (F3)	-	-	X	X		
Største egnede barnesete-testanordning (B2)	-	-	X	X		
Største egnede barnesete-testanordning (B3)	-	-	X	X		
Forklaring: * = 1 - Førersete på første seterad; 3 - Passasjerseate på første seterad; 4 - Andre seterad til venstre; 6 - Andre seterad til høyre X = egnet sitteplass - = uegnet sitteplass						

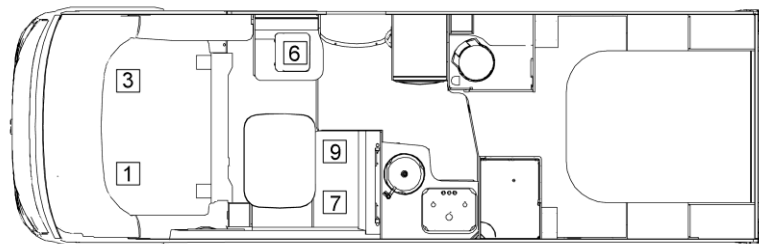

EHG01595

Bilde 19 Sitteplasser

Modellbetegnelse: I67S / I338; I68 / I447; I69L / I449	Sitteplass*					
	1	3	6	7	9	
Setenummer	1	3	6	7	9	
Sitteplass egnet for kategorien "universal" med belte	-	-	-	X	X	
i-Size-sitteplass	-	-	-	-	-	
Sitteplass egnet for sidevendt testanordning (L1/L2) (ja/nei)	-	-	-	-	-	
Største egnede bakovervendte testanordning (R3)	-	-	-	X	X	
Største egnede forovervendte testanordning (F3)	-	-	-	X	X	
Største egnede barnesete-testanordning (B2)	-	-	-	X	X	
Største egnede barnesete-testanordning (B3)	-	-	-	-	X	
Forklaring: * = 1 - Førersete på første seterad; 3 - Passasjersele på første seterad; 6 - Andre seterad til høyre; 7 - Tredje seterad til venstre; 9 - Tredje seterad til høyre X = egnet sitteplass - = uegnet sitteplass						

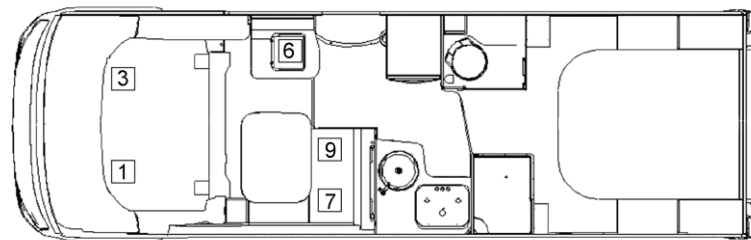

EHG01596

Bilde 20 Sitteplasser

Modellbetegnelse: T670S / T338; T680 / T447; T690L / T449	Sittepass*					
	1	3	6	7	9	
Setenummer	1	3	6	7	9	
Sitteplass egnet for kategorien "universal" med belte	-	-	-	X	X	
i-Size-sitteplass	-	-	-	-	-	
Sitteplass egnet for sidevendt testanordning (L1/L2) (ja/nei)	-	-	-	-	-	
Største egnede bakovervendte testanordning (R3)	-	-	-	X	X	
Største egnede forovervendte testanordning (F3)	-	-	-	X	X	
Største egnede barnesete-testanordning (B2)	-	-	-	X	X	
Største egnede barnesete-testanordning (B3)	-	-	-	-	X	
Forklaring: * = 1 - Førersete på første seterad; 3 - Passasjersele på første seterad; 6 - Andre seterad til høyre; 7 - Tredje seterad til venstre; 9 - Tredje seterad til høyre X = egnet sitteplass - = uegnet sitteplass						

EHG01597

Bilde 21 Sitteplasser

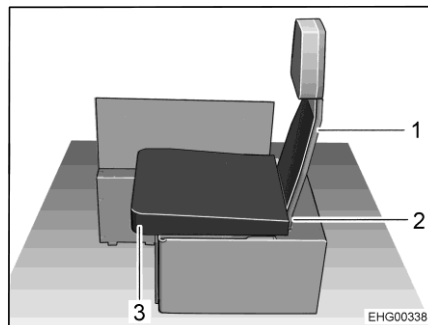

5.7 Isofix-barnesikring for ekstra setesokler

Isofix-barnesikringen kan også brukes på de ekstra setesoklene. Sperrearmerne til Isofix-barnesikring og Top-Tether er festet til rundstangen i den nederste enden av ryggstøtten til setesokkelen. Seter som er godkjent for bruk av isofix-barnesikring er beskrevet i avsnitt 5.6.1.

- For at barnesikringssystemet skal ligge sikkert, må seteflaten på setesokkelen vippe litt bakover. Sitteputen til setesokkelen har en liten kileform. Forsikre deg om at den flatere siden av sitteputen vender mot ryggstøtten.

- 1 Ryggstø (uten ryggpute)
- 2 Rundstang (ikke synlig)
- 3 Sittepute

Bilde 22 Setesokkel

Fest barnesikringssystemet med Isofix:

- Sørg for at sitteputen (Bilde 22,3) ligger på setesokkelen, som på bildet Bilde 22.
- Ta av ryggputen fra ryggstøtten (Bilde 22,1).
- Fest Isofix-sperrearmerne til venstre og høyre for rundstangen (Bilde 22,2) på ryggstøtten.
- Fest Top-Tether på barnesikringssystemet.
- Før Top-Tether-selen gjennom løkken på baksiden av setesokkelen.
- Hekt kroken på Top-Tether-selene på rundstangen på ryggstøtten (i midten).

- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten av barnesikringssystemet.

5.8 Førersetet og passasjerstet

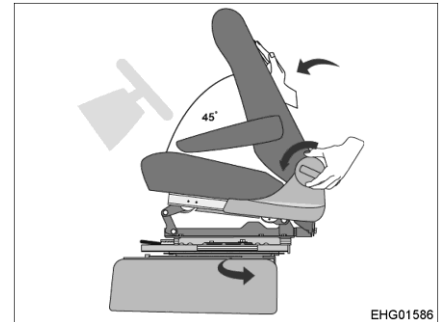
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres.
- ▶ Under kjøring må alle seter være festet i kjøreretningen. De må ikke snus.

Førersetet og passasjerstet er en del av basiskjøretøyet. Justering av setene er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Gjør som følger for å rotere setet uten at armlenet kolliderer med rattet:

Bilde 23 Skyv setet bakover

Bilde 24 Vipp ryggstøet fram

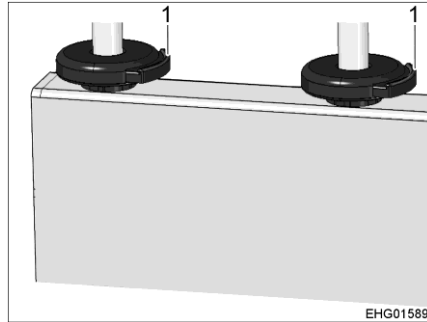
- Skyv setet helt bakover i skinnene (Bilde 23).
- Vipp ryggstøet ca. 45° fram (Bilde 24).
- Roter setet.

5.9 Nakkestøtter

- Før avreise må nakkestøttene innstilles slik at bakhodet støttes omtrent på høyde med ørene. Nakkestøttene må gå i lås i en av låseposisjonene. Mellomposisjonene til nakkestøttene (utenfor låseposisjonene) kan bare brukes når kjøretøyet står stille.

Bilde 25 Nakkestøtte-opplåsing

Bilde 26 Korrekt justering av nakkestøttene

Innstillinger nakkestøtter:

- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 25,1) på begge styrestengene til nakkestøtten.
- Trekk nakkestøtten oppover eller trykk den nedover til den smetter inn i den ønskede låseposisjonen (Bilde 26).
- Sikre at nakkestøtten har gått i lås.

5.10 Sitteplassforordning

- Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- Under kjøring er det forbudt å sitte på de langsgående benkene.
- Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.

Bilde 27 Symbol "Sitteplass skal ikke brukes under kjøring"

Sitteplasser som ikke kan brukes under kjøring, er merket med et klistremerke (Bilde 27).

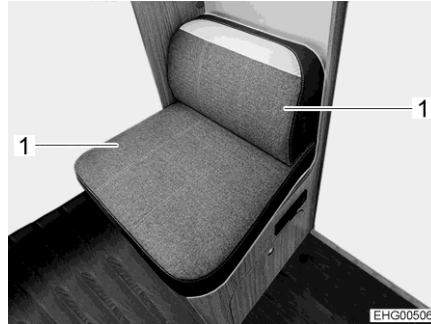
5.11 Setesokkel

- ▶ Setet skal bare benyttes mot kjøreretningen.
- ▶ Hvis setesokkelen er demontert: Legg bort og surr sikkert fast setesokkelen.

Avhengig av modell og utstyr, kan det monteres et ekstrasete på den langs gående benken.

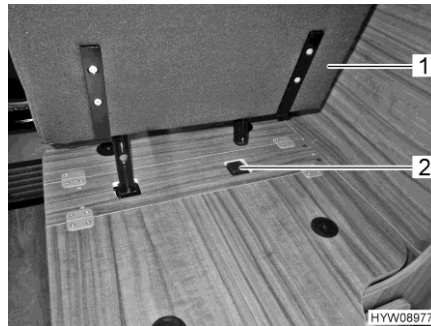
Setesokkelen er utstyrt med hoftebelte.

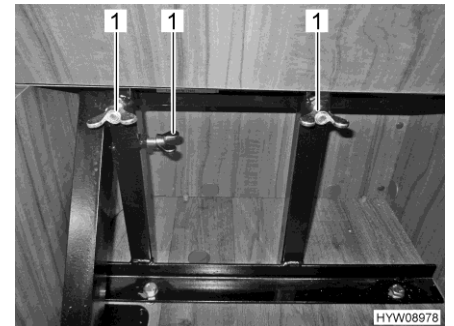
Bilde 28 Sittebenk

Montering av setesokkel:

- Ta av to puter (Bilde 28,1).

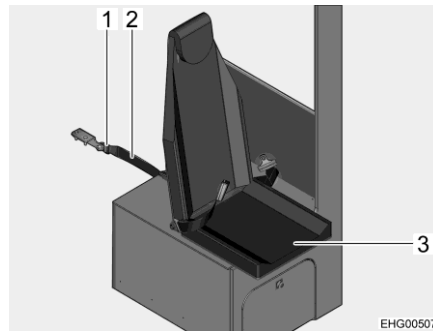

Bilde 29 Setesokkelen plasseres i holderen

Bilde 30 Setesokkelen sikres med vingemuttre

- Setesokkelen (Bilde 29,1) settes inn i holderen (Bilde 29,2).
- Slå opp den halvdelen av sittebenkens lokk som kan foldes oppover, eller bruk den store hullet på sittebenkens lokk for å få tilgang til vingemuttrene på staget.
- Setesokkelen sikres med vingemuttre (Bilde 30,1).

Bilde 31 Sikre setesokkelen

- For kjøretøy med Ford-Basis: Skyv passasjersele helt ned og helt bak.
- Sett sikkerhetssele (Bilde 31,2) inn i beltelåsen (Bilde 31,1).
- Stramme sikkerhetssele. Sikkerhetssele må ikke henge.
- Vipp ned seteflaten (Bilde 31,3).

- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med en nedfellbar seng, må du trykke på setesokkelen før du senker den nedfellbare sengen.

5.12 Ekstra setesokler

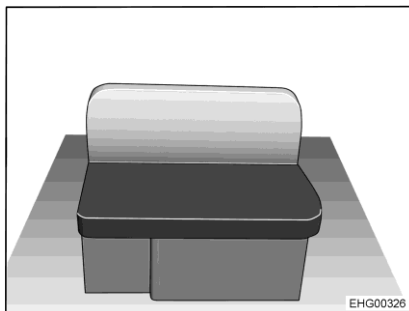
- ▶ Hvis setesokkene ikke er montert, kan ikke de langsgående benkene brukes under kjøring.
- ▶ Bruk setesokkene under kjøring kun med sikkerhetsbelte.
- ▶ Hvis én av de ekstra setesokkene er demonterte: Legg bort og surr sikkert fast ryggstøt til setesokkelen.

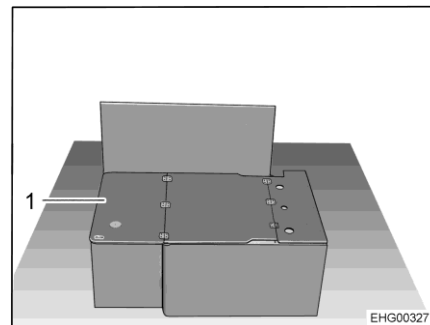
- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med en nedfellbar seng, skal du trykke på setesokkene før du senker den nedfellbare sengen.

Avhengig av modell og utstyr, kan det monteres en setesokkel på de venstre og høyre langsgående benkene (langsgående loungebenk). Setesokkene monteres på samme måte på venstre og høyre side.

Setesokkene er innrettet i kjøreretningen, er utstyrt med en sikkerhetssele, og kan brukes under kjøring.

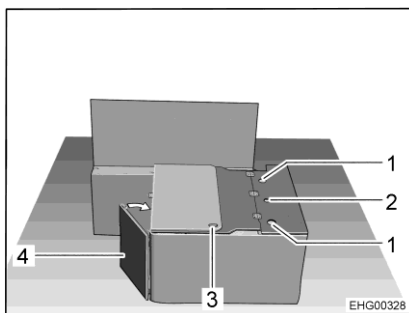
Bilde 32 Langsgående benk, høyre

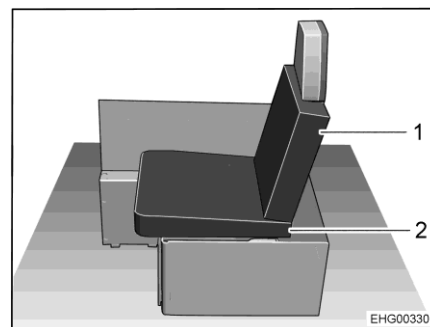
Bilde 33 Langsgående benk uten puter

Montering av setesokkel:

- Ta av setteputen og ryggputen fra den langsgående benken (Bilde 32).
- Vipp underlagsbrettet (Bilde 33,1) 180° og legg den på setebenkenes lokk.

Bilde 34 Under ominnredning

Bilde 35 Etter ominnredning

- Sving den fremre vegg på setebenken (Bilde 34,4) i retning sideveggen.
- Før sikkerhetssele med spennen gjennom åpningen (Bilde 34,3) i setelokket.
- Sett det medfølgende ryggstøt til setesokkelen inn i festeanordningene på siden (Bilde 34,1) og skru det fast med stjerneskrue i den midterste festeanordningen (Bilde 34,2).
- Plasser en av setteputene på den venstre langsgående benken som setepute (Bilde 35,2) på setebenken. Legg merke til kileformen på setteputen: Setteputen må være plassert litt skrått mot ryggen (se Bilde 35).
- Fest en av de medfølgende ekstraputene som ryggpute (Bilde 35,1) til ryggstøtten til setesokkelen.
- Legg bort resten av putene.

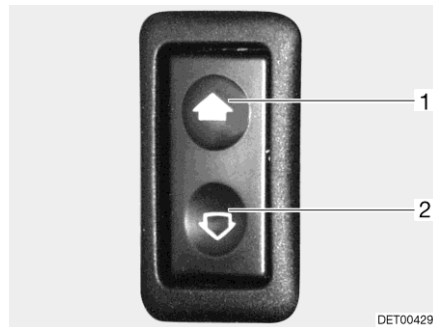

5.13 Elektrisk vindusheis

- ▶ Ukontrollert stenging av vinduet kan forårsake klemmeulykker.
- ▶ Trekk nøkkelen ut av låsen selv om du bare forlater bilen for en kort stund. Barn kan komme til å trykke på vindusåpneren og dermed skade seg på vinduet.

Kjøretøyet har elektrisk vindusheis på førersiden.

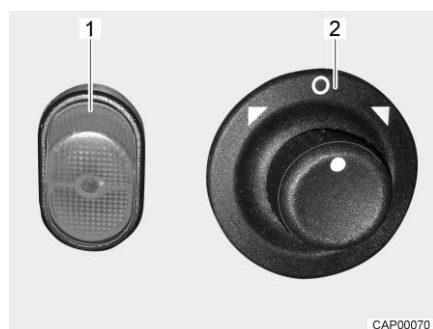
Bilde 36 Bryter for elektrisk vindusheis

- For å åpne:*
- Trykk nederst (Bilde 36,2) på bryteren.
- For å stenge:*
- Trykk øverst (Bilde 36,1) på bryteren.

5.14 Elektrisk justerbare ytterspeil

Avhengig av modell, er kjøretøyet utstyrt med to elektrisk juster- og oppvarmbare ytterspeil på høyre og venstre side. Bryterne for speiljustering og speiloppvarming befinner seg på dashbordet.

Vidvinkelspeilet (Bilde 38,1) kan ikke stilles inn elektrisk på integrerte kjøretøy.

Bilde 37 Bryter (elektrisk justerbare ytterspeil)

Bilde 38 Ytterspeil (I-modell)

- Justere speil:*
- Velg speilet du ønsker å justere. Drei dreiebryteren (Bilde 37,2) mot venstre eller høyre.
  - Still inn speilet. Trykk dertil bryteren (Bilde 37,2) i den ønskede retningen.

- Slå på varmeanlegg:*
- Trykk bryteren (Bilde 37,1). Kontrolllampen i bryteren lyser oransje og viser at speiloppvarmingen er i drift.

5.15 Fylle diesel

- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!

Tankens drivstoffpåfyllingsstuss befinner seg på utsiden, foran på venstre side.

5.16 Ad-Blue®

- ▷ Informasjon og merknader om Ad-Blue® finnes i bruksanvisning til basiskjøretøyet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet i campingdrift.

- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Bruk oppkjøringsklosser ved behov. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.
- ▷ Sikre kjøretøyet slik at det ikke begynner å trille.
- ▷ Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. For å unngå dette må kjøretøyet regelmessig kontrolleres for skader eller spor etter dyr.

6.1 Håndbremse

Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.

- ▷ Hvis det er fare for frost, må du løsne håndbremsen fra tid til annen og stramme den igjen. Dette forhindrer fastfrysing eller rust. Sikre kjøretøyet slik at det ikke ruller før du løser håndbremsen.

6.2 Stigtrinn

Stigtrinnet må være skjøvet helt ut før man går ut av kjøretøyet.

Gjelder ikke I-modellen på grunn av coupé-inngangen.

6.3 Oppkjøringsklosser

- ▷ Oppkjøringsklosser følger ikke med i leveringen. Tilbehørsforretninger tilbyr forskjellige modeller.

Oppkjøringsklosser utjevner høydeforskjellen ved stigninger og ujevne flater, slik at kjøretøyet kan parkeres vannrett.

6.4 Støtter

6.4.1 Generelle råd

- ▷ De innebygde støttene må ikke brukes til jekk. Støttene bidrar til å stabilisere kjøretøyet mot bakakselens innfjæring når det er stanset.
- ▷ Ved oppstilling av kjøretøyet, påse at ingen av støttene belastes mer enn de andre.
- ▷ Før start må støttene skrus helt opp til anslag, kjøres helt inn og sikres.

- ▷ Er underlaget mykt eller ustabil, bør det legges en stor plate under støttene for å forhindre at de synker ned i bakken.

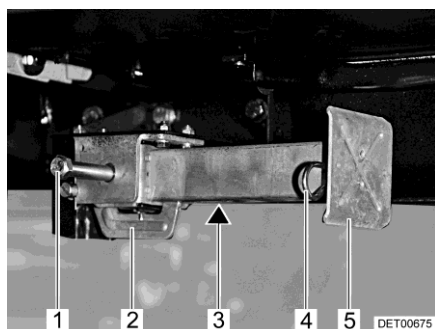
6.4.2 Støttebein

- ▷ Alt etter modell har sekskanten et ledd. Ved bruk av dette blir det enklere å bruke pipenøkkelen.

For å kunne opprettholde en feilfri funksjon, må rørene i støttebeina rengjøres regelmessig og smøres med fett.

Avhengig av modellen kan støttebeina justeres i lengden.

Bilde 39 Støttebein

- Skyve ut:*
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 39,1) og vri til støttebeinet står loddrett ned.
  - Dersom lengden av støttebenina er regulerbar, trekk ut splinten (Bilde 39,4) av støttebeinforlengelsen (Bilde 39,5).
  - Trekk støttebeinforlengeren ut til ønsket lengde.
  - Stikk splinten inn i støttebeinforlengeren igjen.
  - Skru på sekskanten til støttebeinet står støtt på bakken og kjøretøyet står vannrett.
- Trekke in:*
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 39,1) og vri til støttebeinet ikke lenger berører bakken.
  - Dersom lengden av støttebenina er regulerbar, trekk ut splinten (Bilde 39,4) av støttebeinforlengelsen (Bilde 39,5).
  - Skyv støttebeinforlengeren (Bilde 39,5) helt inn og stikk splinten (Bilde 39,4) inn i hullet i støttebeinforlengeren.
  - Drei på sekskanten (Bilde 39,1) til støttebeinet er svingt opp og føringen (Bilde 39,2) står helt til enden av slissen (Bilde 39,3).

- ▷ Pass på før avreise: Er alle støttebein kjørt helt inn, alle støttebeinforlengere helt innskjøvet og sikret med splinten?

6.5 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning (se kapittel 9).

6.6 Kjøleskap

12 V-drift av kjøleskapet fungerer kun dersom kjøretøymotoren er i gang. Når kjøretøyet er stoppet kobles det automatiske valget av energi kjøleskapet over til 230 V-drift eller gassdrift.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

7.1 Dører

- ▶ Dørene skal være lukket under kjøring.

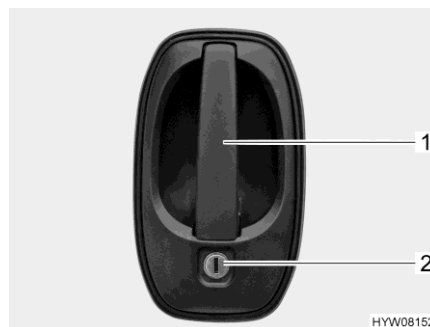

- ▷ Markisen på kjøretøysiden kan monteres i ulike vinkler (ettersom hvor mange skiver som brukes; se separat monteringsanvisning fra produsenten). Noen ganger kan markisen kolliderer med inngangsdøren når den kjøres ut og inn. Derfor må inngangsdøren på modell T58 og T66 lukkes før markisen betjenes.

- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemanskapet å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Låsene til førerdøren og passasjerdøren er på noen modeller en del av basiskjøretøyet. For disse modellene er åpning og lukking av førerdøren og passasjerdøren beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

7.1.1 Førerdør, inngangsdør, utvendig

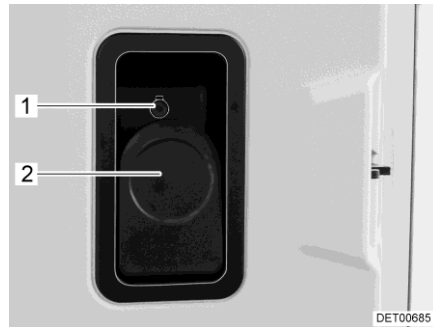

Bilde 40 Dørlås (førerdør/inngangsdør, utvendig)

- For å åpne:**
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 40,2) og drei den til dørlåsen åpnes.
  - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.
  - Dra i dørhåndtaket (Bilde 40,1). Døren er åpen.
- For å låse:**
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 40,2) og drei den til dørlåsen låses.
  - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.

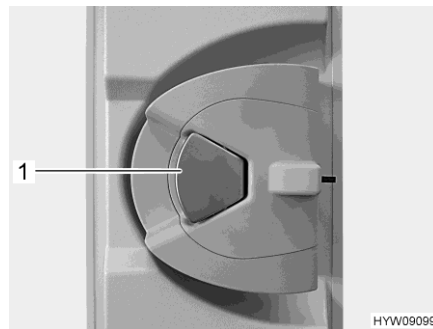
7.1.2 Inngangsdør, innvendig

Bilde 41 Dørlås (inngangsdør, innvendig)

- For å åpne:* ■ Trekk stangen (Bilde 41,2).
- For å låse:* ■ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 41,1).

7.1.3 Inngangsdør, innvendig (dørhåndtak, halvrund)

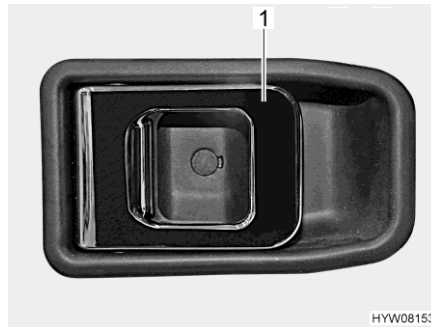

Bilde 42 Dørlås (inngangsdør, innvendig)

- For å åpne:* ■ Når dørlåsen er låst: Dra én gang i dørhåndtaket (Bilde 42,1). Døren er låst opp.
- Dra i dørhåndtaket (Bilde 42,1). Døren er åpen.
- For å låse:* ■ Trykk på dørhåndtaket (Bilde 42,1).

7.1.4 Førerdør, innvendig (I-modell)

Bilde 43 Dørlås (førerdør innvendig)

For å åpne: ■ Dra i håndtaket (Bilde 43,1). Dørlåsen låses opp eller åpnes.

For å låse: ■ Trykk på håndtaket (Bilde 43,1). Dørlåsen låses.

7.1.5 Myggnetting til inngangsdøren, uttrekkbart

▷ Åpne myggnettingen helt, før inngangsdøren lukkes.

Bilde 44 Myggnetting

For å stenge: ■ Trekk myggnettingen helt ut på listen (Bilde 44,1).

For å åpne: ■ Skyv myggnettingen tilbake til utgangsstilling på listen (Bilde 44,1).

7.2 Utvendige luker

- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ For å åpne eller lukke utvendige luker må alle lås på den utvendige lukken åpnes eller stenges.

- ▷ Steng alle utvendige luker når du forlater kjøretøyet.

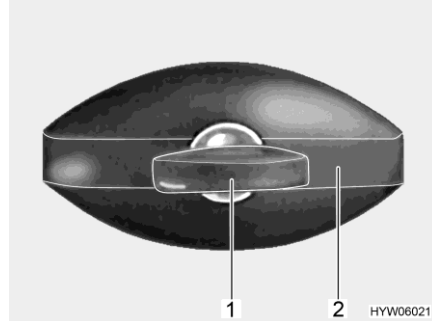
De utvendige lukene som er montert på kjøretøyet er utstyrt med enhetlige låsesylindere. Derfor kan alle låser åpnes med samme nøkkel.

7.2.1 Klaffelås, ellipseformet

- ▷ Det kan trenge vann inn i den åpne klaffelåsen når det regner. Steng derfor låsehåndtaket.

Bilde 45 Klaffelås (ellipseformet, låst)

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 45,1) og drei den en kvart omdreining mot urviseren. Låsehåndtaket (Bilde 45,2) spretter ut.
  - Trekk ut nøkkelen.
  - Drei låsehåndtaket en kvart omdreining mot urviseren. Klaffelåsen er åpnet.
- For å stenge:*
- Steng igjen den utvendige luken.
  - Drei låsehåndtaket med urviseren til det står vannrett. Klaffelåsen er nå stengt, men ikke låst.
  - Stikk nøkkelen i låsesylinderen.
  - Press inn låsehåndtaket med isatt nøkkel og drei nøkkelen en kvart omdreining med urviseren. Låsehåndtaket forblir låst.
  - Trekk ut nøkkelen.

7.3 Lufting

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- ▷ Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander (f.eks. gulv-understellforskruinger) til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- ▷ Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takluker, påfyllingsstusser, luker osv.).

Kondens Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufting. Slik unngår man at det danner seg kondens i kaldt vær. Når varmeeffekt, luftfordeling og lufting er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering. Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom, særlig om sommeren, på grunn av stillestående, varm luft.

7.4 Vinduer

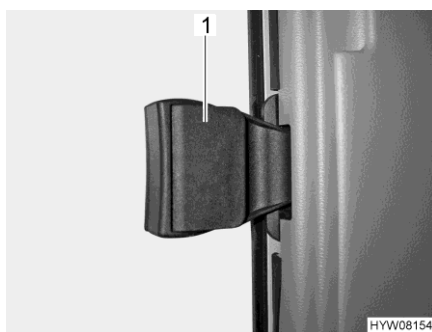

- ▷ Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner og insektnettsjalousier. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalousien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalousiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Når blendingsgardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen og vindusruten. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen bare 2/3 ved sterkt sollys.
- ▷ Steng vinduene før kjøring.
- ▷ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ For å åpne eller lukke vinduet med åpning utover, må alle vinduets låsehåndtak åpnes eller stenges.

- ▷ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ På innsiden av akrylglass-dobbeltvinduet kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt kondens. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når utetemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglass-dobbeltvinduet på grunn av kondens.

7.4.1 Skyvevindu uten lås

Bilde 46 Skyvevindu uten lås

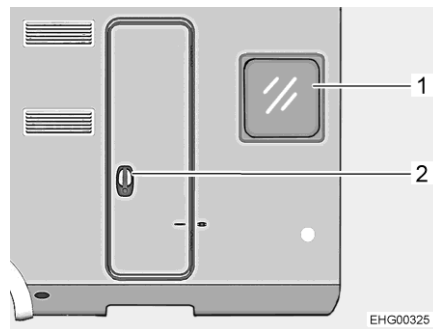
- For å åpne:**
- Trekk i luken med håndtak (Bilde 46,1) og skyv eller trekk samtidig håndtaket forover.
  - Åpne vindushalvdelen til ønsket stilling.
- For å stenge:**
- Lukk vinduet til anslag og la håndtaket smette i lås.

7.4.2 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

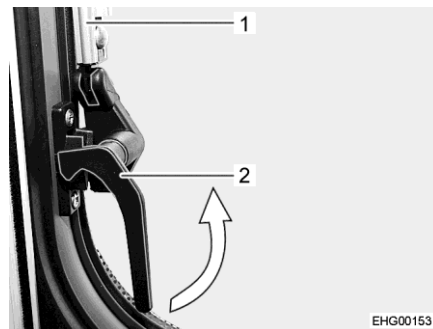

- ▷ Kontroller, at vinduet med åpning utover ikke står i stillingen "langvarig lufting" under kjøring.
- ▷ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvrís når det åpnes. Åpne og lukke vinduet jevnt.
- ▷ Åpne vinduet med åpning utover helt før du stenger det, for å frigjøre vindushaken.
- ▷ Når låsehåndtaket er utstyrt med en sikringsknapp, skal man ved hver betjening av låsehåndtaket trykke sikringsknappen.
- ▷ Hvis vinduet med åpning utover sittegruppen på høyre side av kjøretøyet er åpent: Lukk vinduet med åpning utover før åpning av karosseridøren (Bilde 47). Karosseridøren og vinduet med åpning utover kan ellers kolliderer og bli skadet.

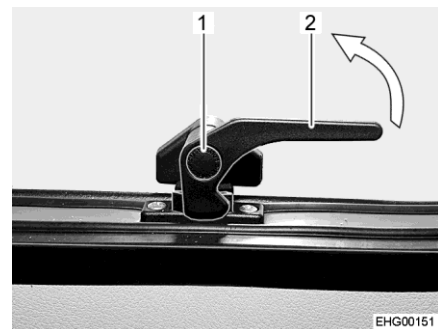

- 1 Vindu med åpning utover
- 2 Karosseridør

Bilde 47 Vindu med åpning utover ved siden av karosseridøren

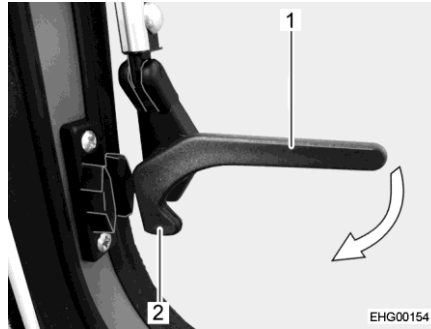
Bilde 48 Låsehåndtak, på siden (stilling "lukket")

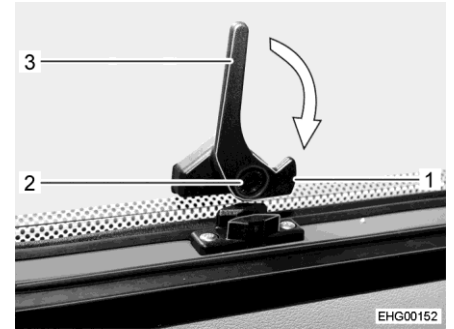
Bilde 49 Låsehåndtak, nede (stilling "lukket")

- For å åpne:*
- Drei låsehåndtakene på sidene (Bilde 48,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
  - Trykk inn sikringsknappen (Bilde 49,1) på det nedre låsehåndtaket (Bilde 49,2) og hold den inne.
  - Drei det nedre låsehåndtaket (Bilde 49,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
  - Åpne vinduet med åpning utover til ønsket stilling. Armen (Bilde 48,1) låses automatisk.

Vinduet med åpning utover blir stående i ønsket posisjon.

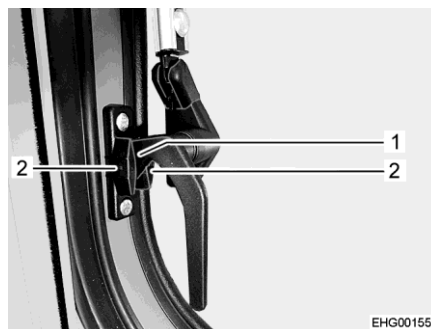
Bilde 50 Låsehåndtak, på siden (stilling "åpnet")

Bilde 51 Låsehåndtak, nede (stilling "åpnet")

For å stenge:

- Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
- Lukk vinduet.
- Drei låsehåndtakene på sidene (Bilde 50,1) en kvart omdreining mot vindusrammen, til låsetappene (Bilde 50,2) går i lås.
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 51,2) på det nedre låsehåndtaket (Bilde 51,3) og hold den inne.
- Drei de nedre låsehåndtakene (Bilde 51,3) en kvart omdreining mot vindusrammen, til låsetappene (Bilde 51,1) går i lås.

Bilde 52 Låsehåndtak, på siden (stilling "langvarig lufting")

Langvarig lufting

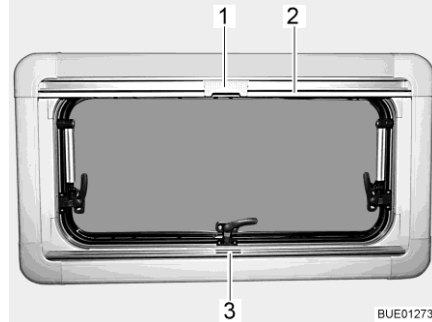
Vinduet med åpning utover kan låses i stillingen "langvarig lufting" med låsehåndtaket.

- Åpne vinduet med åpning utover, som beskrevet ovenfor.
- Skyv vinduet litt utover.
- Drei låsehåndtakene på sidene en kvart omdreining nedover. Kjør der ved låsetappen (Bilde 52,1) inn mellom begge halvdelene av låseblokken.
- Trykk sikringsknappen på det nedre låsehåndtaket.
- Drei de nedre låsehåndtakene en kvart omdreining nedover.
- Kjør låsetappen inn mellom begge halvdelene av den nedre låseblokken. Vinduet med åpning utover er nå i stillingen for langvarig lufting.

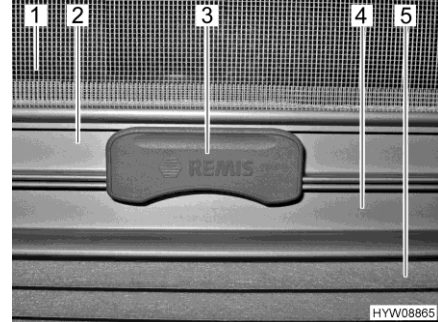

7.4.3 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi

Vinduene er utstyrt med blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Insektnettsjalusi og blendingsfoldegardin vil enten være separert fra hverandre eller ha felles betjening.

Bilde 53 Vindu med åpning utover

Bilde 54 Haspe

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen (Bilde 54,5) er i nedre rullegardinskap.

For å stenge:

- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på listen (Bilde 53,3 og Bilde 54,4), dra nedenfra og oppover og slipp i ønsket høyde. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på listen og skyv den nedover.

Insektnettsjalusi

Insektnettsjalusi (Bilde 54,1) er i øvre rullegardinskap.

For å stenge:

- Trekk insektnettsjalusien i listenen (Bilde 53,2 og Bilde 54,2) nedover til den støter mot listenen til blendingsfoldegardinen (Bilde 54,4).
- Lås haspen (Bilde 53,1 og Bilde 54,3) på insektnettsjalusien med listenen på blendingsfoldegardinen. Når haspen er låst, kan blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi betjenes samtidig.

For å åpne:

- Trykk haspen (Bilde 54,3) på insektnettsjalusien oppover.
- Før insektnettsjalusien langsomt tilbake på listen (Bilde 53,2).

7.4.4 Blendingsgardin og insektnettsjalusi

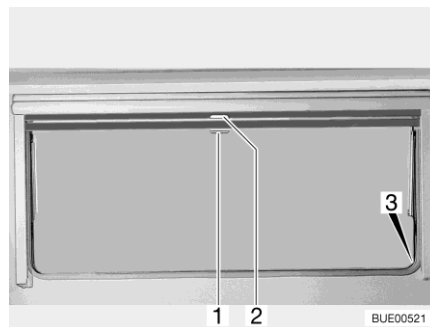

- ▷ Åpne rullegardinene før turen. Hvis rullegardinene er lukket, kan fjærakslingen bli skadet på grunn av vibrasjonene.

- ▷ Avhengig av vindusstørrelse er rullegardinene utstyrt med ett eller to håndtak.

Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner og insektnettsjalusier. Blendingsgardin og insektnettsjalusi kan betjenes atskilt fra hverandre.

- 1 Håndtak, insektnettsjalusi
- 2 Håndtak, rullegardin
- 3 Låseknapp

Bilde 55 Vindu med åpning utover

Blendingsgardin

Blendingsgardinen er i øvre rullegardinskap.

For å stenge:

- Trekk ned blendingsgardinen (Bilde 55,2). Når blendingsgardinen skal lukkes helt, skal blendingsgardinen henges fast i låsene (Bilde 55,3) på begge sider av vindusrammen.

For å åpne:

- Hvis blendingsgardinen er fullstendig lukket: Trykk håndtaket (Bilde 55,2) nedover samtidig som det skyves litt innover. Nå kan blendingsgardinen fjernes fra hakene på venstre og høyre side av vindusrammen.
- Hvis blendingsgardinen står i mellomstilling: Trekk håndtaket (Bilde 55,2) litt nedover, til låsene er løsnet.
- Ta tak i håndtaket og før blendingsgardinen forsiktig tilbake.

Insektnettsjalusi

Insektnettsjalusi er i øvre rullegardinskap.

For å stenge:

- Bruk håndtaket (Bilde 55,1) til å dra insektnettsjalusi nedover og fest den i hakene (Bilde 55,3) på begge sider av vindusrammen.

For å åpne:

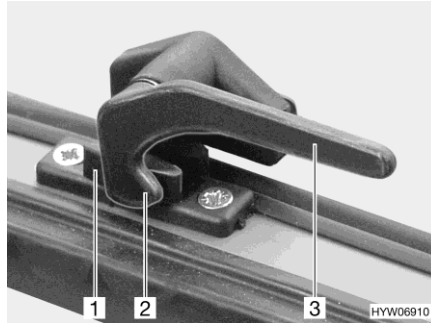
- Trykk håndtaket (Bilde 55,1) ned, og trekk samtidig håndtaket litt innover. Nå kan insektnettsjalusien fjernes fra hakene på venstre og høyre side av vindusrammen.
- Ta tak i håndtaket og før insektnettsjalusien forsiktig tilbake.

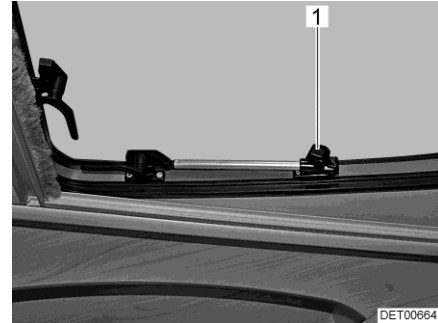
7.4.5 Takvindu med dreiearmer

- ▷ Påse at ruten ikke forvrís når takvinduet åpnes utover. Åpne og lukke takvinduet jevnt.

Bilde 56 Låsehåndtak i stilling "lukket"

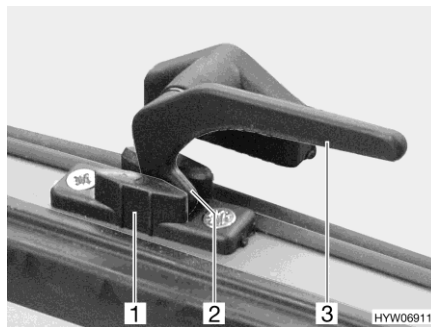

Bilde 57 Takvindu med dreiearmer, åpent

- For å åpne:*
- Drei låsehåndtaket (Bilde 56,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
  - Åpne takvinduet til ønsket posisjon og fest det med den riflete knappen (Bilde 57,1).

Takvinduet blir stående i ønsket posisjon.

- For å stenge:*
- Skru på den riflete knappen (Bilde 57,1) helt til haken frigjøres.
  - Lukk takvinduet.
  - Drei låsehåndtaket (Bilde 56,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 56,2) ligger på innsiden av vinduslåsen (Bilde 56,1).

Bilde 58 Låsehåndtak i stilling "langvarig lufting"

Langvarig lufting

Takvinduet kan stilles i 2 ulike posisjoner med låsehåndtaket:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 58)
- I stilling "lukket" (Bilde 56)

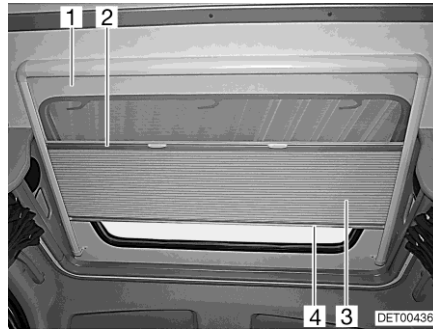
For å stille takvindu i posisjon for "langvarig lufting":

- Drei alle låsehåndtakene (Bilde 58,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv takvinduet litt utover.
- Vri alle låsehåndtakene tilbake igjen. Skyv så låsetappen (Bilde 58,2) inn i utsparingen i vinduslåsen (Bilde 58,1).

Takvinduet skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis takvinduet står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør takvinduet stenges helt.

7.4.6 Blendingsfoldegardin og myggnetting

Bilde 59 Takvindu

Blendingsfoldegardin Blendingsfoldegardinen (Bilde 59,3) er festet til myggnettingen (Bilde 59,1).

- For å stenge:*
- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på avslutningslisten (Bilde 59,4) og trekk forsiktig nedover.
  - Slip blendingsfoldegardinen i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

- For å åpne:*
- Før blendingsfoldegardinen langsomt tilbake på avslutningslisten (Bilde 59,4).

Myggnetting Myggnettingen er festet til blendingsfoldegardinen. Når man åpner myggnettingen, føres blendingsfoldegardinen med.

- For å stenge:*
- Ta tak i myggnettingen midt på avslutningslisten (Bilde 59,2) og trekk forsiktig helt ned.

- For å åpne:*
- Før myggnettingen langsomt tilbake på avslutningslisten på blendingsfoldegardinen (Bilde 59,4).

7.4.7 Plissegardin på vinduet til den alternative karosseridøren

- ▷ For å unngå varmeoppbygging ved vinduet på den alternative karosseridøren, la plissegardinen (Bilde 60,1) være åpen når den utsettes for direkte varme.

1 Plissegardin

Bilde 60 Alternativ karosseridør

7.5 Takluker

I kjøretøyet er det montert takluker med og uten automatisk luftesystem.

- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet skal alltid holdes åpne. De automatiske luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.

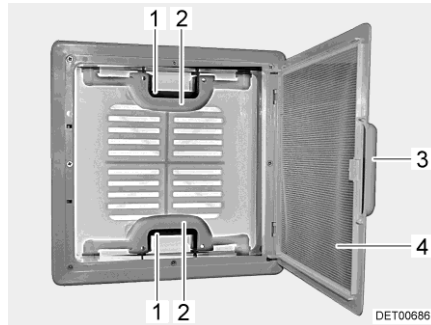

- ▷ Taklukene er utstyrt med et insektnett og avhengig av utrustning med en blendingsgardin eller en blendingsfoldegardin. Når låsen frigjøres, spretter blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen fast og langsomt føre den tilbake til utgangsposisjonen.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Når blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftstilling.
- ▷ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ Tråkk ikke på taklukene.
- ▷ Steng taklukene før kjøring.
- ▷ Kontroller at taklukene er stengt før avreise.
- ▷ Tetningene til taklukene må behandles med et vanlig pleiemiddel for gummi minst 1 gang i året.
- ▷ Ved den 1. årsinspeksjonen må den indre rammen til takluken demonteres og skruforbindelsene til holdeklemmene trekkes etter. Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.

▷ Steng alltid taklukene når du forlater kjøretøyet.

7.5.1 Takluke med smekklås

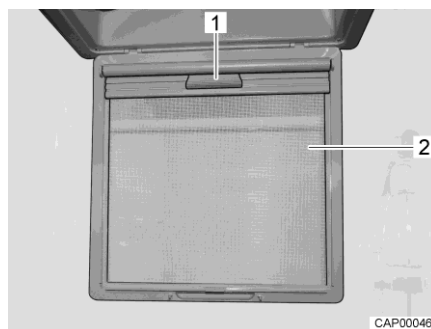
Bilde 61 Takluke med smekklås

Takluken kan åpnes på en eller begge sider.

- For å åpne:*
- Dra i håndtaket (Bilde 61,3).
  - Slå myggnettingen (Bilde 61,4) ned.
  - Trykk smekklåsen (Bilde 61,1) innover mot takluken. Press samtidig takluken oppover med håndtaket (Bilde 61,2).
  - Sving myggnettingen (Bilde 61,4) opp til den knepper inn i låsen.
- For å stenge:*
- Dra i håndtaket (Bilde 61,3).
  - Slå myggnettingen (Bilde 61,4) ned.
  - Ta takluke i håndtakene (Bilde 61,2) og trekk kraftig nedover til begge smekklåsene (Bilde 61,1) hakes i.
  - Sving myggnettingen (Bilde 61,4) opp til den knepper inn i låsen.

Blendingsgardin

Avhengig av utstyret er takluken utrustet med et blendingsgardin. For å stenge og åpne blendingsgardinet:

Bilde 62 Blendingsgardin

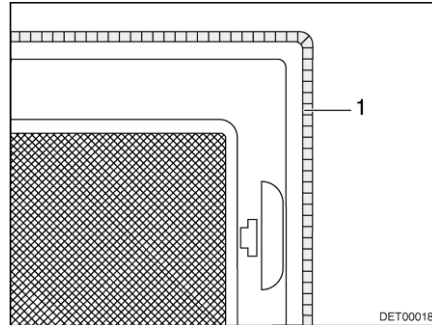
- For å stenge:*
- Dra i håndtaket (Bilde 61,3).
  - Slå myggnettingen (Bilde 62,2) ned.
  - Trekk blendingsgardinet ned i håndtaket (Bilde 62,1) til det går i lås på den motsatte siden.

- For å åpne:*
- Løsne blendingsgardinet via håndtaket (Bilde 62,1) og la det gå tilbake til utgangsposisjonen.
  - Sving myggnettingen (Bilde 62,2) opp til den knepper inn i låsen.

Automatisk luftesystem

Avhengig av utstyret er takluken utrustet med automatisk luftesystem (Bilde 63, 1). Takluker med automatisk luftesystem er installert i boenheden og i toalettrommet.

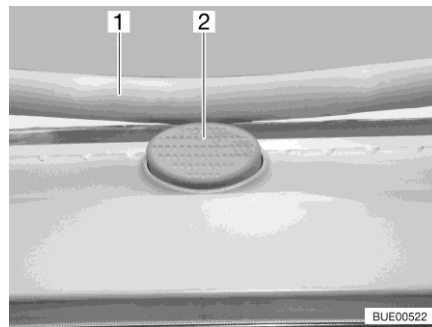

Bilde 63 Automatisk luftesystem

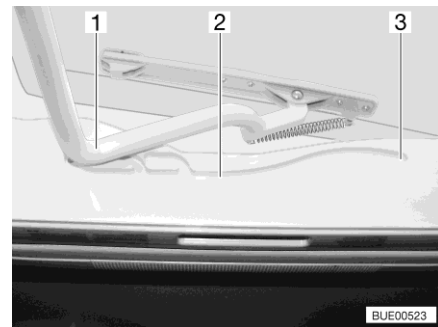
7.5.2 Heki-takluke (mini og midi)

- ▷ Ved høy hastighet kan Heki-takluken bli skadet. Derfor skal kjøretøyet aldri kjøres raskere enn 160 km/t.
- ▷ Hvis kjøretøyet skal transporteres: Ikke rygg kjøretøyet opp på lasteplassen. Du kan risikere å skade Heki-takluken.

Bilde 64 Sikringsknapp (Heki-takluke)

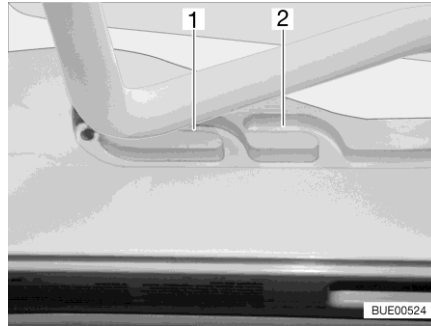

Bilde 65 Førings (Heki-takluke)

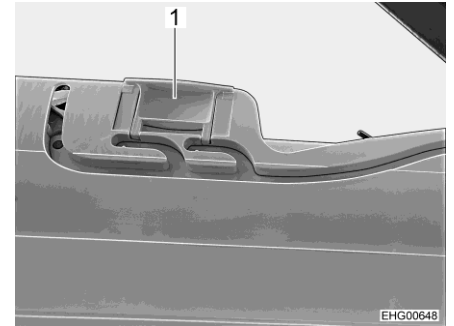
Heki-takluken åpnes en vei.

- For å åpne:*
- Trykk sikringsknapp (Bilde 64,2) og trekk bøylene (Bilde 64,1) nedover med begge hender.
  - Trekk bøylene (Bilde 65,1) i føringene (Bilde 65,2) til bakerste posisjon (Bilde 65,3).

- For å stenge:*
- Trykk bøylene (Bilde 65,1) lett oppover med begge hender.
  - Skyv bøylene tilbake i føringene.
  - Trykk bøylene oppover med begge hender, til bøylene ligger over sikringsknappen (Bilde 64,2).

Bilde 66 Førings (luftstilling)

Bilde 67 Lås (luftstilling)

Luftstilling

Heki-takluken kan stilles i to luftstillinger: "Dårlig vær"-stilling (Bilde 66,1) og midtstilling (Bilde 66,2). Avhengig av modell kan taklukent låses i midtstilling med de to boltene (Bilde 67,1) på venstre og høyre side av rammen på panseret.

- Trykk sikringsknapp (Bilde 64,2) og trekk bøylene (Bilde 64,1) nedover med begge hender.
- Trekk bøylene i føringene (Bilde 65,2) til ønsket stilling.
- Trykk bøylene lett oppover og skyv den i valgt føring (Bilde 66,1 eller 2), og lås den eventuelt.

Blendingsfoldegardin

For å lukke og åpne blendingsfoldegardinen:

For å stenge:

- Trekk blendingsfoldegardinen ut ved grepet og slipp den i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Myggnetting

For å lukke og åpne myggnettingen:

For å stenge:

- Trekk myggnettingen i håndtaket til det ligger mot grepet på blendingsfoldegardinen.

For å åpne:

- Trykk håndtaket til myggnettingen bakover. Hakene slipper taket.
- Ta tak i håndtaket og før myggnettingen forsiktig tilbake.

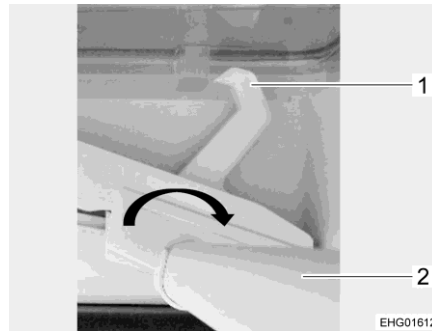
7.5.3 Takluke VisionStar

- ▶ Før avreise må du forsikre deg om at takluken er lukket. Ellers kan takluken bli skadet.

- ▷ Åpne insektnettsjalusi og blendingsgardin før avreise. Ellers kan rulle-gardinene bli skadet av luftstrømmen. I tillegg kan kjørestøy unngås.
- ▷ For å unngå at det blir svært varmt må du ikke lukke blendingsgardinet helt i løpet av dagen.
- ▷ Når kjøretøyet ikke er i bruk, åpner du blendingsgardinet.

- 1 Lås
- 2 Tverrstang

Bilde 68 Takluke VisionStar

Åpne takluke:

- Åpne blendingsgardin og insektnettsjalusi.
- Ta tak i tverrstangen (Bilde 68,2) i midten og vri (se Bilde 68, pil). Låsen (Bilde 68,1) løsner.
- Flytt tverrstangen til takluken har nådd ønsket åpningsposisjon.
- Slipp tverrstangen. Takluken låses automatisk.

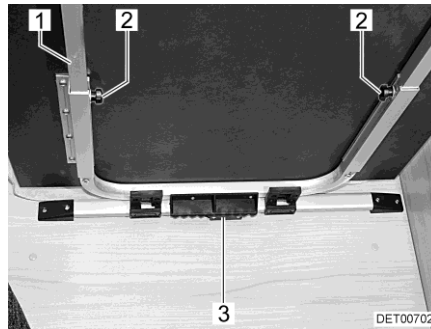
For å stenge takluken:

- Ta tak i tverrstangen i midten og vri (se Bilde 68, pil). Låsen løsner.
- Flytt tverrstangen i motsatt retning til takluken er helt lukket (eller så langt som ønsket).
- Slipp tverrstangen. Takluken låses automatisk.

7.6 Bord

7.6.1 Anhengsbord med leddet støtteben

Bilde 69 Forskyve/utvide anhengsbordet

Bilde 70 Ekstra bordplate

Bordet forskyves i kjøreretningen:

- Løft bordplaten foran.
- Bordet skyves forover eller bakover (ut fra kjøreretningen).
- Senk bordplaten i den ønskede stillingen og sett den ned på bordfoten.

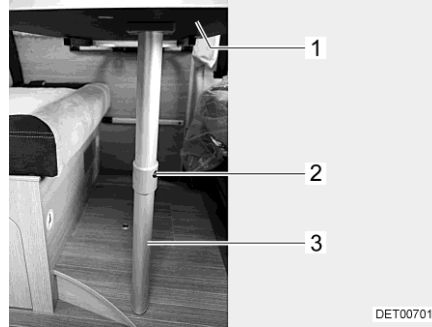
Bordflaten til anhengsbordet kan utvides ved å sette inn en ekstra bordplate (Bilde 70,1).

Utvide:

- Løsne fingerskruene (Bilde 69,2).
- Løft bordplaten litt foran og skyv den ut til stoppen. Bordforlengelsen (Bilde 69,1) er trukket helt ut.
- Heng på plass bordet.
- Legg ekstra bordplaten (Bilde 70,1) inn i bordforlengelsen.
- Løft bordplaten litt foran og skyv den tilbake til stoppen.
- Trekk til fingerskruene.

Forminske:

- Løsne fingerskruene (Bilde 69,2).
- Løft bordplaten litt foran og trekk den ut.
- Ta av den ekstra bordplaten (Bilde 70,1) og lagre den trygt.
- Løft bordplaten litt foran og skyv den tilbake til stoppen. Bordforlengelsen (Bilde 69,1) er skjøvet helt inn.
- Heng på plass bordet.
- Trekk til fingerskruene.

Bilde 71 Sengebase

Bord med leddet støtteben kan brukes som sengebase.

Ominnredning til sengebase:

- Løft bordplaten (Bilde 71,1) litt foran.
- Trykk på låseknappen (Bilde 71,2) og klapp nederste del av støttebenet (Bilde 71,3) sammen 90°.
- Sving bordplaten ca. 45° oppover og ta bordet ut av holdelisten.
- Sett bordet inn i den nederste holdelisten og sett det på bordfotleddet.

7.6.2 Hevebord

Bordplaten kan flyttes i tverrgående og langsgående retning.

Med tilleggsutstyret "seng" kan bordplaten også senkes til sengebasen. Bordet har imidlertid ikke en kontinuerlig høydejustering. Kun to posisjoner er mulig (senket og ikke senket).

Bilde 72 Hevebord

Forskyve bordplate i langsgående eller tverrgående retning:

- Brett stangen til den sentrale bordlåsen (Bilde 72,1) ned.
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Brett stangen til den sentrale bordlåsen opp.

Senke bordplaten for bruk som sengebase:

- Trekk bordplaten litt opp.
- Trykk bordplaten helt ned.

Plasser bordplaten i utgangsposisjon:

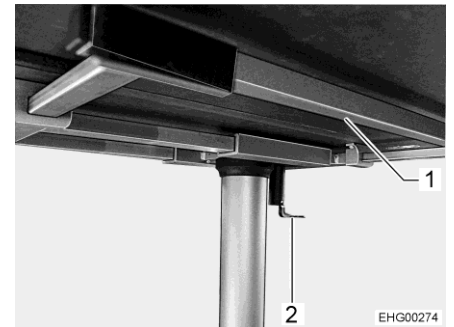
- Trykk bordplaten helt opp.
- Trykk bordplaten 20 mm ned.

7.6.3 Bord med sammenleggbar bordplate

Bilde 73 Bordplate

Bilde 74 Undersiden av bordet

Fold opp bordplate:

- Løft den bevegelige bordplaten (Bilde 73,1) opp og legg den forsiktig på den andre halvdel.
- Skyv inn støtterammen (Bilde 74,1) helt til anslaget.

- ▷ Hvis bordplaten er brettet ned uten at støtterammen er trukket ut, kan bordplaten brenke.

Fold ned bordplate:

- Skyv ut støtterammen (Bilde 74,1) helt til anslaget.
- Brett bordplaten forsiktig ned og legg den på støtterammen.

Forskyve bordplate:

- Vipp ned låsehåndtaket (Bilde 73,2).
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Fold låsehåndtaket oppover.

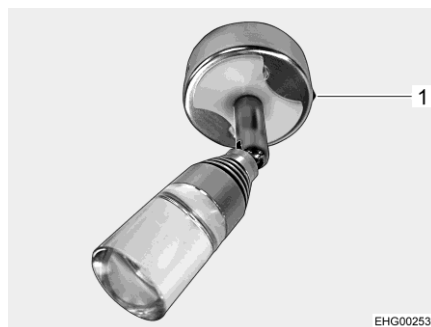
7.7 Lamper

- ▷ Lysbryteren er plassert forskjellig avhengig av modell. Lysbryterne befinner seg enten i stigtrinnområdet direkte på lampen eller i lysområdet til denne, f.eks. i nærheten av sittegruppen.

7.7.1 Spotlight

I soveområdet er det montert justerbart spotlight.

Bilde 75 Spotlight

Man kan velge to ulike lysstyrker på på/av-bryteren (Bilde 75,1). I sokkelen til spotlighten er det montert en USB-stikkontakt.

7.7.2 LED-lampe (I-modell)

LED-lampene for den nedfellbare sengen er anbrakt i taket over den nedfellbare sengen.

Bilde 76 LED-lampe med berøringsbetjening

Slå LED-lampe på/av:

- Berør LED-lampen (Bilde 76). LED-lampen er slått på.
- Berør LED-lampen på nytt. LED-lampen er slått av.

7.8 TV-anlegg

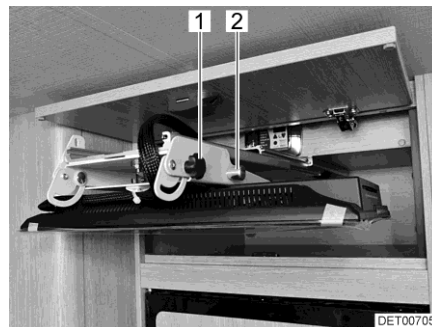

► Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen til kjøreposisjon.

▷ Informasjon om betjening av TV-anlegget finner man i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

Flatskjerm i TV-skap

Flatskjermen er festet i et uttrekk i TV-skapet over kjøleskapet.

Bilde 77 Flatskjerm i TV-skap

Bilde 78 Flatskjerm i TV-posisjon

Sette flatskjermen i TV-posisjon:

- Åpne TV-skapet.
- Trekk flatskjermen vannrett ut av TV-skapet.
- Hold flatskjermen fast og trekk i låsepluggen (Bilde 77,2).
- Sving flatskjermen ned i ønsket posisjon. Dersom flatskjermen ikke lar seg bevege noe særlig, åpnes de låsende håndtakene (Bilde 77,1) på hver side av holderen noe.
- Drei flatskjermen i ønsket posisjon. Trekk til låsende håndtak (Bilde 78,1) for hånd.

Sette flatskjermen i kjøreposisjon:

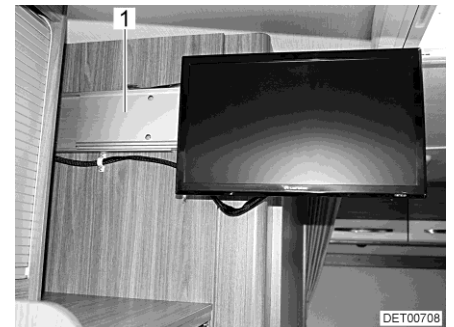
- Roter flatskjermen til den er parallell med fronten av skapet.
- Åpne de låsende håndtakene (Bilde 78,1) på hver side av holderen noe.
- Sving flatskjermen opp, og trekk samtidig i låsepluggen (Bilde 77,2).
- Når flatskjermen ligger på holderen kan låsepluggen (Bilde 77,2) slippes fri. Låsepinnen må gå i lås i hullet på festeanordningen.
- Flatskjermen skyves vannrett inn i TV-skapet til den stopper ved anslaget.
- Lukk TV-skapet.

Flatskjerm på skapvegg

Flatskjermen er festet til skapveggen innvendig eller utvendig på et uttrekk. Låsefjæren kan være plassert øverst eller nederst, avhengig av monteringsstedet.

Bilde 79 Flatskjerm i kjøreposisjon

Bilde 80 Flatskjerm i TV-posisjon

Sette flatskjermen i TV-posisjon:

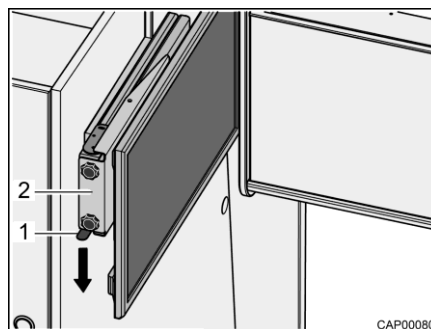
- Løsne låsefjæren (Bilde 79,1).
- Trekk flatskjermen ut horisontalt mot midten av kjøretøyet.
- Drei flatskjermen i ønsket posisjon.

Sette flatskjermen i kjøreposisjon:

- Roter flatskjermen til den er parallell med skapveggen.
- Flatskjermen skyves vannrett inn i holderen (Bilde 80,1) til det stopper ved anslaget. Låsefjæren (Bilde 79,1) går hørbart i lås.

Flatskjerm over sittebenk

Flatskjermen er festet i et uttrekk over nakkestøttene til sittebenken.

Bilde 81 Uttrekk med flatskjerm

Sette flatskjermen i TV-posisjon:

- Låsefjæren (Bilde 81,1) trykkes nedover og uttrekket (Bilde 81,2) med flatskjerm trekkes vannrett ut mot midten av kjøretøyet.
- Drei flatskjermen i ønsket posisjon. Flatskjermen kan dreies helt til man kan se på den fra det bakre området.

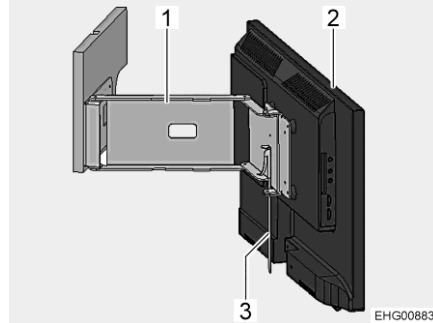

Sette flatskjermen i kjøreposisjon:

- Vri flatskjermen i utgangsposisjon.
- Skyv inn uttrekket (Bilde 81,2) med flatskjerm horisontalt til det stopper. Låsefjæren (Bilde 81,1) går hørbart i lås.

Flatskjerm på leddarm

Flatskjermen er festet til en leddarm.

Bilde 82 Flatskjerm på leddarm

Flatskjermens plassering:

- Legg ned stangen (Bilde 82,3). Leddarmen (Bilde 82,1) er opplåst.
- Drei flatskjermen (Bilde 82,2) i ønsket posisjon.

7.9 Senger

7.9.1 Belastning

- ▷ Ikke belast sengene punktvis. Informasjon for maksimalt tillatt belastning for sengene viser til overflatebelastning.

Seng	Maks. belastning i kg
Nedfellbar seng	250
Sovealkove	250
Køyeseng (per seng)	100
Enkelt seng	120
Klaffseng	120
Krysseng bak	250
Dobbelt seng	250
Fransk seng	250
Ved ombygging av en seng som dannes av en sittegruppe	80

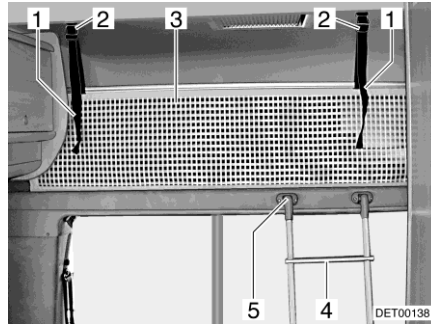
7.9.2 Sovealkove

- ▶ Bruk kun sovealkoven når sikringsnettet er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i sovealkoven uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av sovealkoven.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.

- ▷ Ikke belast sovealkoven uten madrass. Formdelen i plast kan brette!

Bilde 83 Sovealkove

Stige Bruk alltid stigen (Bilde 83,4) (standardutstyr) til å klatre opp i sovealkoven. Avhengig av gulvplanen, kan festeordningen på stigen være montert på forskjellige steder.

Feste: ■ Stigen festes i holdeanordningen (Bilde 83,5) på alkovepanelet.

Sikkerhetsnett Sikkerhetsnettet (Bilde 83,3) er en del av standardutstyret og ligger mellom madrassen og sengebunnen. Spenn sikkerhetsnettet fast først når personene befinner seg i alkoven.

Feste: ■ Smekk holdestroppene (Bilde 83,1) på plass i festeordningen (Bilde 83,2) i taket.

Kjøreposisjon Det anbefales at sovealkoven foldes opp i kjøreposisjon før man kjører.

Bilde 84 Sovealkove i kjørestilling

Bilde 85 Sovealkove i soveposisjon

Sette sovealkove i kjøreposisjon: ■ Skyv madrasshyllen (Bilde 84,2) og madrassen (Bilde 84,1) opp til anslaget.

Sette sovealkove i soveposisjon: ■ Trykk på madrasshyllen (Bilde 84,2) for å løsne sperren.
■ Trekk ned madrasshyllen og madrassen (Bilde 84,1) til madrasshyllen hviler på siderammen (Bilde 84,3).

7.9.3 Nedfellbar seng

- ▶ Belast den nedfellbare sengen med maks. 250 kg.
- ▶ De to skapene under den nedfellbare sengen på høyre og venstre side (hvis tilgjengelig) skal belastes med maksimalt 5 kg.
- ▶ Den nedfellbare sengen må ikke brukes til oppbevaring av bagasje. Når sengen ikke er i bruk, må kun sengetøy for to personer oppbevares der.
- ▶ Før avreise sikkerstilles at den nedfellbare sengen er rastet på plass i låsen.
- ▶ Bruk kun den nedfellbare sengen når fallsikringen er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i den nedfellbare sengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den nedfellbare sengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.
- ▶ Slå av leselampene på undersiden av den nedfellbare sengen når sengen senkes ned. Brannfare!
- ▶ Slå av leselampene i den nedfellbare sengen når sengen skyves oppover. Brannfare!
- ▶ Modell T58: Slå av gasskomfyren og lukk dekselet før du senker den nedfellbare sengen til soveposisjon. Brannfare!

- ▷ Ved lengre tids stillstand og ved sterkt sollys åpner du den nedfellbare sengen for å unngå at det samler seg varme.

- ▷ Den nedfellbare sengen er utstyrt med en lås i den øvre (lukkede) ende-
posisjonen.

Bilde 86 Nedfellbar seng med lås

Bilde 87 Nedfellbar seng (I-modell)

Den nedfellbare sengen befinner seg over den fremre sittegruppen.

I-modell

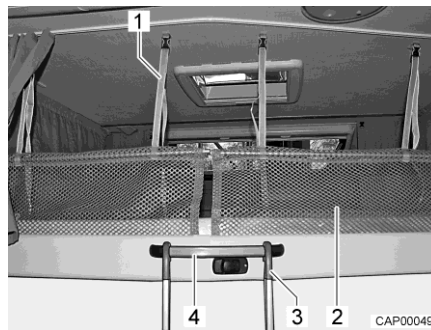
Armlenene til føreraset og passasjeraset må være vippet opp før den nedfellbare sengen kan felles ned. Gå fram på følgende måte:

- Føreraset og passasjeraset dreies i kjøreretning, låses og skyves bakover.
- Lås opp ryggstøtten og vipp den helt forover.
- Trekk opp blendingsgardinen i førerhuset.

- Åpne nedfellbar seng:**
- Slå av lampene på undersiden av den nedfellbare sengen.
  - Skyv føreriset og passasjeriset helt framover.
  - Legg ned ryggputen til den langsgående benken.
  - Åpne låsen (Bilde 86,1).
  - Trekk den nedfellbare sengen ned med begge hender til den stopper.

- Låse nedfellbar seng:**
- Slå av leselysene i den nedfellbare sengen.
  - Løsne holdestroppene til sikkerhetsnettene, og legg sikkerhetsnettene under madrassen.
  - Trekk den nedfellbare sengen opp med begge hender til den stopper.
  - Det sikkerstilles at låsen raster hørbart på plass.

Bilde 88 Stige og sikkerhetsnett

- Stige** Bruk alltid stigen (standardutstyr) til å klatre opp i den nedslagbare sengen.
- Feste:**
- Stigen (Bilde 88,3) festes med begge bøylene på gripebøylene (Bilde 88,4) på den nedfellbare sengen.
- Sikkerhetsnett** Sikkerhetsnettene (Bilde 88,2) med festestroppene ligger under madrassen. Spenn sikkerhetsnettene fast først når personene befinner seg i den nedfellbare sengen.
- Feste:**
- Fest festestroppen (Bilde 88,1) i festeanordningen i taket.

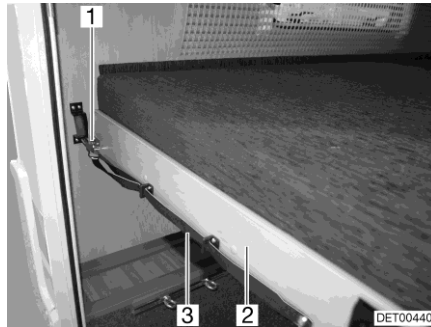

7.9.4 Køyeseng

- ▶ Belast køyesengen med maks. 100 kg.
- ▶ Bruk kun køyesengen når fallsikringen er satt på plass.
- ▶ La aldri små barn ligge i køyesengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av køyesengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.

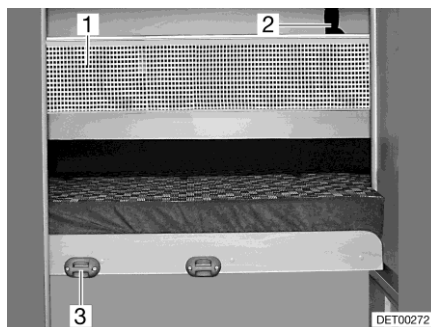
På enkelte modeller er det en køyeseng i bakre del. Køyesengen kan også brukes som lasteluke bak.

Bilde 89 Køyeseng (bak)

Ominnrede køyeseng til bakre lasteluke:

- Trekk i sløyfen (Bilde 89,3) og løsne låsen (Bilde 89,1).
- Trekk sengebunnen (Bilde 89,2) med madrassen framover til den knep- per inn i låsen.

Bilde 90 Sikkerhetsnett

Stige Bruk alltid den medfølgende standardstigen til å klatre opp i den øverste sengen.

Feste: ■ Stigen festes i holdeanordningen (Bilde 90,3) på dekslet.

Sikkerhetsnett Sikkerhetsnettet (Bilde 90,1) er en del av standardutstyret og ligger mellom madrassen og sengebunnen. Spenn sikkerhetsnettet fast først når personen befinner seg i sengen.

Feste: ■ Fest holdestroppene (Bilde 90,2) i krokene i taket.

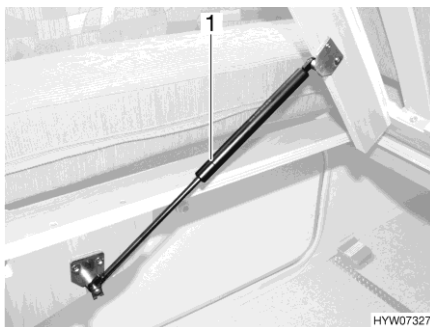
7.9.5 Fast seng (gassfjærer)

- ▶ Den faste sengen er ikke utstyrt med sengehest på grunn av den lave høyden. Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den sengen. Ansvaret ligger hos foresatte.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.

- ▷ Senk sengebunnen før du kjører.
- ▷ Ikke legg tunge gjenstander på sengen under kjøring.

Bilde 91 Fast seng

Det er et oppbevaringsrom under sengen. Fell opp sengebunnen når du skal legge noe i eller ta noe ut av oppbevaringsrommet inne i kjøretøyet.

- For å åpne:*
- Løft ut madrassen.
  - Løft sengebunnen. Gasstrykkfjærene (Bilde 91,1) holder sengebunnen i åpen stilling.
- For å stenge:*
- Trykk sengebunnen ned mot motstanden til gasstrykkfjærene.

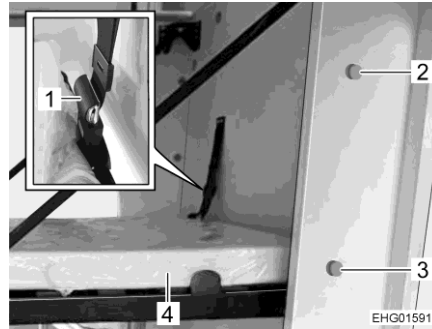
7.9.6 Klaffseng

- ▶ Bruk klaffsengen kun når sikkerhetsnettet er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i klaffsengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av klaffsengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.
- ▶ Klaffsengen kan belastes med maksimalt 120 kg.
- ▶ Bruk klaffsengen kun hvis den er sikret med sikkerhetssele. Ellers kan klaffsengen foldes opp hvis opplåsingsknappen aktiveres ved et uhell. Personer i klaffsengen kan bli fanget mellom sengen og kjøretøyveggen.
- ▶ Når klaffsengen foldes opp, må du passe på at ingen deler av kroppen kommer i klem.

- ▷ Når kjøretøyet ikke er i bruk, sett klaffsengen til horisontal stilling for å sikre ventilasjon av madrassen. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

Bilde 92 Klaffseng

Fold ned klaffseng:

- Fjern putene på enkeltbenken.
- Trekk i den øvre opplåsingsknappen (Bilde 92,2) og brett forsiktig ned klaffsengen (Bilde 92,4) til den klikker på plass i den nedre låsen i horisontal posisjon.
- Lukk sikkerhetssele (Bilde 92,1) fra sideveggen til klaffsengen.
- Sett opp stigen.
- Ta sengehesten fram fra under madrassen og fest den til taket eller overskapet foran til venstre.

Folde opp klaffseng:

- Fjern sengehesten fra taket eller overskapet og oppbevar den under madrassen.
- Fjern stigen.
- Fjern dyne og pute.
- Løsne sikkerhetssele.
- Trekk i den nedre opplåsingsknappen (Bilde 92,3) og vipp sengen forsiktig opp. Pass på at ingen deler av kroppen kommer i klem. Sengen må klikke på plass i den øvre låsen i vertikal posisjon.
- Sett putene på enkeltbenken.
- Lagre stigen på et sikkert sted.

7.9.7 Liggeflate fra bakre enkeltssenger

Avhengig av utstyret kan enkeltssengene bak ominnredes til én liggeflate.

- Trekk ut utvidelsen fra konsollen mellom sengene.
- Legg inn medfølgende ekstraputer.

7.9.8 Oppstigningshjelp bakre seng (A60/A132)

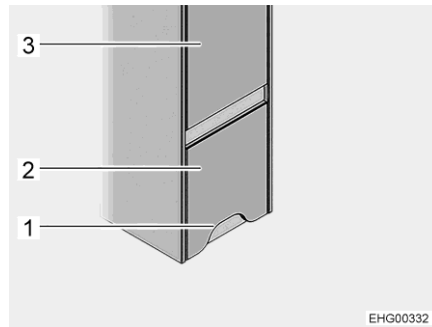
Modellene A60/A132 er utstyrt med oppstigningshjelp for den bakre sengen. I denne oppstigningshjelpen er også et oppbevaringsrom integrert.

Monteringssted

Oppstigningshjelpen er montert på høyre side av kjøretøyet under klesskapet (Bilde 93,3) foran bakre seng.

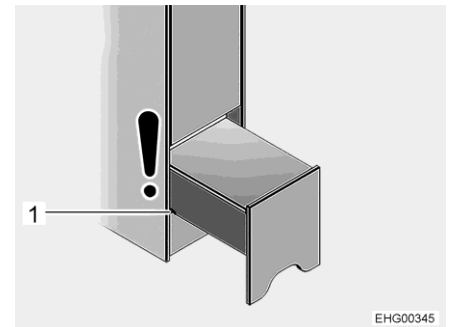

- ▷ Toalettromsdøren ligger over oppstigningshjelpen. Så lenge oppstigningshjelpen bare delvis er trukket ut ("nattstilling", se Bilde 94), kan toalettromsdøren fortsatt åpnes. Hvis oppstigningshjelpen trekkes helt ut for å få tilgang til oppbevaringsrommet, kan toalettromsdøren ikke lenger åpnes helt.

Bilde 93 Oppstigningshjelp (lukket)

- 1 Utsnitt
- 2 Oppstigningshjelp
- 3 Klesskap

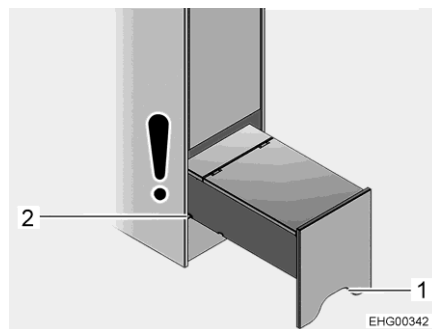

Bilde 94 Oppstigningshjelp (nattstilling)

- 1 Første mutter

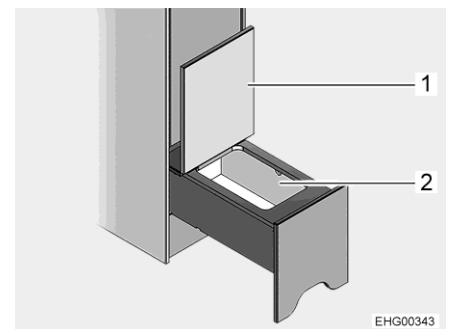
Bruk oppstigningshjelp:

- Ta tak i oppstigningshjelpen (Bilde 93,2) ved utsnittet (Bilde 93,1) løft litt og trekk ut til første mutter (Bilde 94,1) (nattstilling).

Bilde 95 Oppstigningshjelp (helt trukket ut)

- 1 Utsnitt
- 2 Andre mutter

Bilde 96 Oppbevaringsrom

- 1 Deksel
- 2 Oppbevaringsrom

Bruk oppbevaringsrom:

- Ta tak i oppstigningshjelpen ved utsnitt (Bilde 95,1), løft litt og trekk ut til andre mutter (Bilde 95,2).
- Slå dekselet (Bilde 96,1) opp og sammen. Oppbevaringsrom (Bilde 96,2) er tilgjengelig.

7.10 Ominnredning til senger

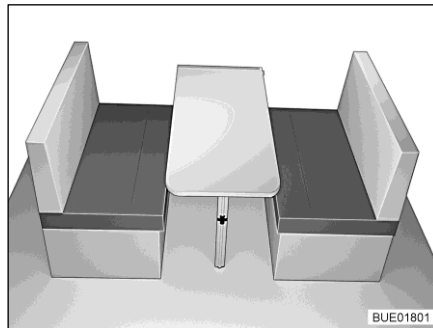

- ▶ På grunn av den lave høyden har ikke sittegruppene fallsikring – ikke engang om de er omgjort til en seng. Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den sengen. Ansvaret ligger hos foresatte.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.

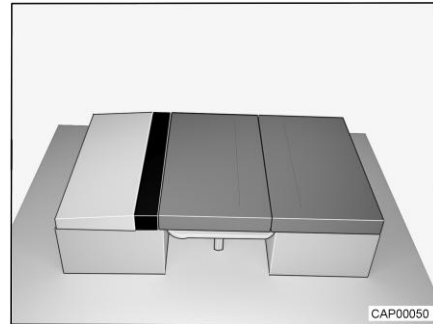

- ▷ Sittegruppen kan avhengig av modellen avvike i form og plassering fra den som vises her.
- ▷ Avhengig av modell må en eller flere ekstraputer brukes. Disse ekstraputene er ikke en del av standardutstyret på alle modeller.
- ▷ Før ombygging av bord til sengebase: Løft opp eller fold opp sitteputene, slik at bordplaten ikke treffer dem når den beveges.

7.10.1 Midtre sittegruppe

Bilde 97 Før ominnredning

Bilde 98 Etter ominnredning

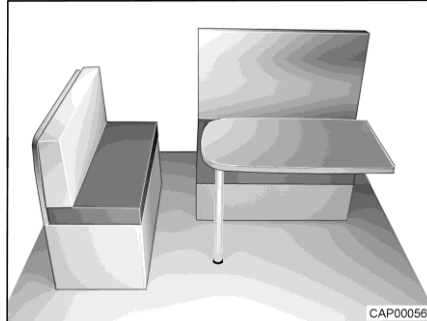
- Ominnrede bordet til sengebase (se avsnittet 7.6.1)
- Fjern en ryggpute og legg den fra deg.
- Legg en sittepute på bordet.
- Legg en ryggpute flatt på sittebenken.
- Plasser ekstraputen mellom ryggputen og sitteputen.

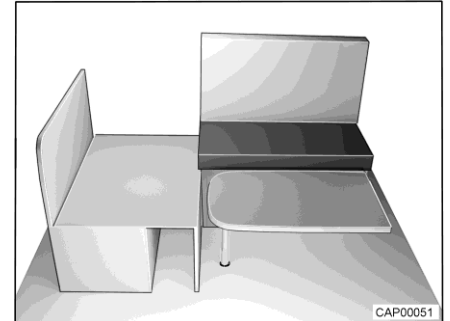
7.10.2 Buesofa med langsgående benk

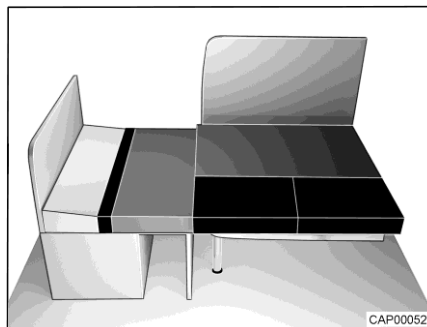
- ▷ Ikke stå på sengebekforlengelsen hvis den er trukket ut. Sengebekforlengelsen kan bli skadet av dette.

Bilde 99 Før ominnredning

Bilde 100 Under ominnredning

Bilde 101 Etter ominnredning

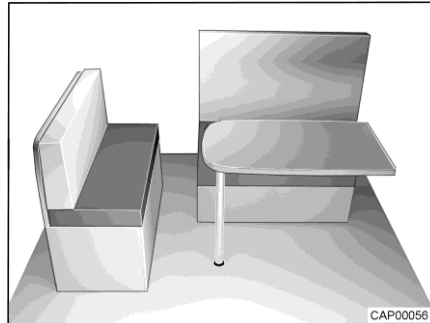
- Avhengig av modell, sett inn en ekstra gulvplate på trinnet til førerområdet for å oppnå en flat anleggsflate.
- Fjern ryggputen og sitteputen til den langsgående benken og legg disse til side.
- Ominnrede anhengsbord til sengebase (se avsnittet 7.6.1).
- Vipp seteplaten til den langsgående benken oppover.
- Løft sengebekforlengelsen litt på den langsgående benken.
- Trekk ut sengebekforlengelsen på den langsgående benken så langt det går.
- Vipp seteplaten til den langsgående benken nedover.
- Vipp opp seteplaten til den langsgående benken.
- Plasser sitteputen til den langsgående benken på sengebekforlengelsen til den langsgående benken.
- Legg ryggputen til den langsgående benken mellom sitteputen og ytterveggen.
- Legg sitteputen til buesofaen på bordplaten.
- Plasser to korte ekstraputer foran sitteputen.
- Legg den lange ekstraputen på sengebekforlengelsen.

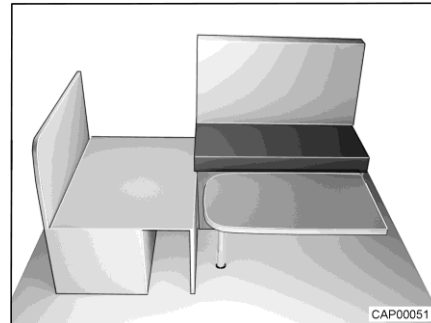
7.10.3 Buesofa med langsgående sete

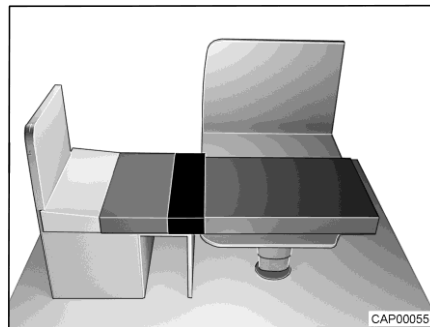
- ▷ Ikke stå på sengebekforlengelsen hvis den er trukket ut. Sengebekforlengelsen kan bli skadet av dette.

Bilde 102 Før ominnredning

Bilde 103 Under ominnredning

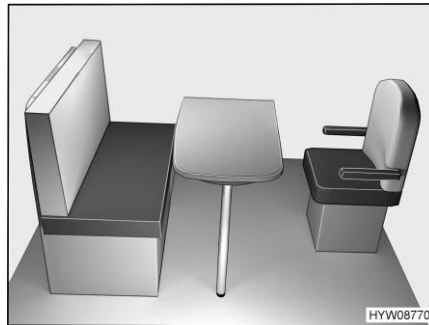

Bilde 104 Etter ominnredning

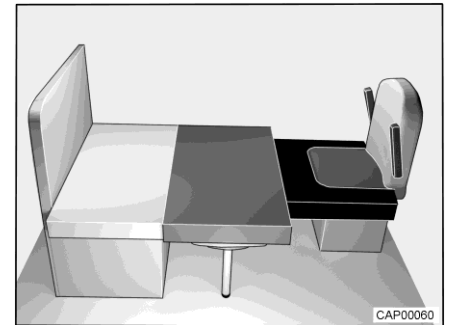
- T-modell: Sett inn en ekstra gulvplate på trinnet til førerområdet for å oppnå en flat anleggsflate.
- Fjern ryggputen og sitteputen til det langsgående setet og legg disse til side.
- Ominnrede hevebord til sengebase (se avsnittet 7.6.2).
- Vipp seteplaten til det langsgående setet oppover.
- Løft sengebekforlengelsen litt på det langsgående setet.
- Trekk ut sengebekforlengelsen på det langsgående setet så langt det går.
- Vipp seteplaten til det langsgående setet nedover.
- Vipp opp seteplaten til det langsgående setet.
- Legg sitteputen til det langsgående setet på sengebekforlengelsen.
- Legg ryggputen til det langsgående setet mellom sitteputen og ytterveggen.
- Legg sitteputen til buesofaen på bordplaten.
- Legg ekstraputen på sengebekforlengelsen.

7.10.4 Buesofa (nødseng)

Bilde 105 Før ominnredning

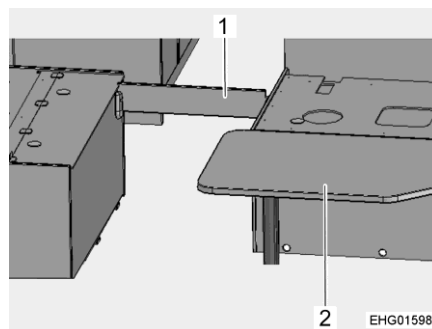

Bilde 106 Etter ominnredning

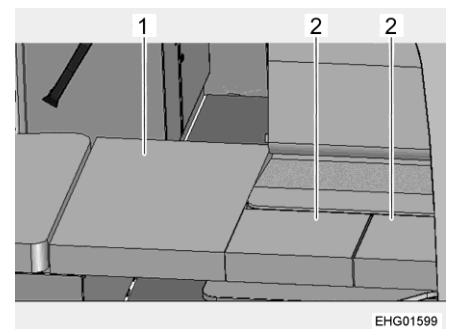
- Roter og skyv førersetet helt framover.
- Ominnrede bord til sengebase (se avsnittet 7.6.1).
- Trekk sitteputen framover.
- Legg ryggputen mellom sitteputen og bakveggen.
- Legg ekstraputen på førersetet.
- Skyv eventuelt førersetet bakover igjen.

7.10.5 Sittegruppe med klaffseng

Sittegruppen beskrevet nedenfor er kun tilgjengelig i kjøretøy som er utstyrt med klaffseng.

Bilde 107 Under ominnredning

Bilde 108 Etter ominnredning

- Fjern sitteputene og ryggputene og legg disse til side.
- Ominnrede bord (Bilde 107,2) til sengebase (se avsnittet 7.6).
- Fjern ekstraputene og støttebrettene fra oppbevaringsrommet.
- Vipp klaffsengen ned til soveposisjon (se avsnittet 7.9.6).
- Sett på støttebrett (Bilde 107,1).
- Legg sitteputene på sittebenkene og skyv dem helt inn mot veggen.
- Legg den store ekstraputen (Bilde 108,1) på støttebrettet i gangen.
- Legg de små ekstraputene (Bilde 108,2) på bordet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 10.

8.1 Generelt

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Det er forbudt å varme opp under kjøring.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.

- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

8.2 Gassflaske

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

- ▷ Skrueforbindelser på gassflaskene har som regel venstregjenger.
- ▷ For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.
- ▷ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen.
- ▷ For påfylling og tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretninger passende euro-påfyllingssett hhv. euro-flaskesett.
- ▷ Ytterligere informasjon fås hos forhandlere eller servicestasjoner.

Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.

Gasstrykkregulatoren er fast montert i gasskapet. Gassflasken kobles via en høytrykkslange til gasstrykkregulatoren.

Høytrykks slangene for gass og deres tilkoblinger er forskjellig i ulike land. Tilbehørsforretninger tilbyr tilsvarende landsspesifikke utførelser og adaptere.

8.3 Gassforbruk

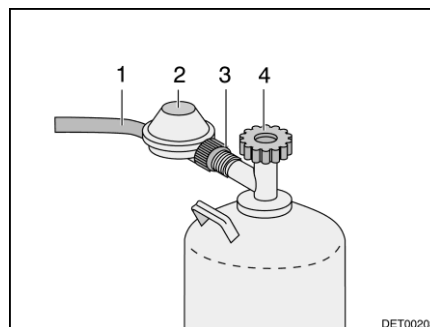
- ▷ Data om gassforbruket til de enkelte gassapparatene er gjennomsnittlige og veiledende verdier.
- ▷ Gassforbruket til komfyren kan du finne i den separate bruksanvisningen fra produsenten eller på typeskiltet til komfyren.

Strømforbrukende apparater	Gassforbruk i gram/time
Varmeanlegg	ca. 170 - 490 g/t
Kjøleskap	ca. 18 g/t

8.4 Å bytte gassflaske

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkingspray. Tilbehørsforretninger har dette.

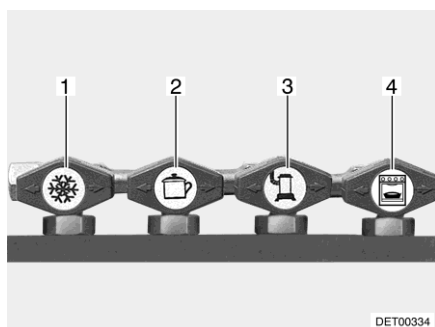
Bilde 109 Tilkobling gassflaske

- Åpne gasskapets utvendige luke (se avsnittet 7.2).
- Finnes det en beskyttelsesplate, skal beskyttelsesplaten felles ned.

- Steng gassflaskens hovedventil (Bilde 109,4). Vær oppmerksom på pilens retning.
- Hold fast gasstrykkregulatoren (Bilde 109,2) og åpne fingerskruen (Bilde 109,3) (som regel venstregjenge).
- Fjern gasstrykkregulatoren med gassslange (Bilde 109,1) fra gassflasken.
- Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- Fest gassflasken med remmene.
- Sett gasstrykkregulatoren (Bilde 109,2) med gassslange (Bilde 109,1) på gassflasken og skru til fingerskruen (Bilde 109,3) for hånd (som regel venstregjenge).
- Finnes det en beskyttelsesplate, skal beskyttelsesplaten felles opp.
- Lukk utvendig luke (se avsnittet 7.2).

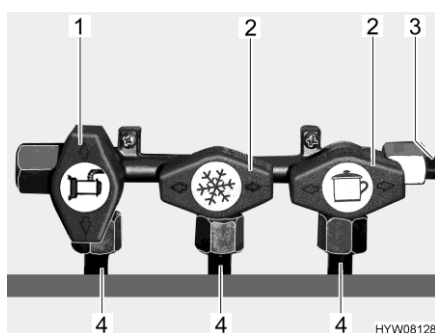
8.5 Gassavstengeventiler

- 1 Kjøleskap
- 2 Kokeplass
- 3 Varmeanlegg/varmtvannsbereder
- 4 Stekeovn

Bilde 110 Symboler på gassavstengeventilene

I kjøretøyet er det en gassavstengeventil (Bilde 110) for hvert gassapparat. Gassavstengeventilene befinner seg på kjøkkenfronten.

- 1 Gassavstengeventil åpnet
- 2 Gassavstengeventil stengt
- 3 Gasstilførselsledningen
- 4 Ledning til gassapparatet

Bilde 111 Posisjon gassavstengeventiler (eksempel)

For å åpne: ■ Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet parallelt (Bilde 111,1) mot ledningen (Bilde 111,4) som fører til gassapparatet.

For å stenge: ■ Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet på tvers (Bilde 111,2) mot ledningen (Bilde 111,4) som fører til gassapparatet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet. Betjeningen av apparater med elektrisk drift i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 10.

9.1 Generelle sikkerhetsanvisninger

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater eller DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må tilfredsstillende bestemme merking: Dette er CE-merking, EMC-kontroll (elektromagnetisk kompatibilitet) og e-kontroll. Bare dette kan garantere funksjonssikkerheten til kjøretøyet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.

- ▶ I tordenvær må 230-V-tilkoblingen kobles fra og antennene må trekkes inn for å beskytte de elektriske apparatene.

- ▶ Med hovedbryteren på panelet kan kretsen på 12 V-forsyningen slås av. (Unntak: Varmeanlegg, stigtrinn, sentral taklampe og satellittanlegg (dersom tilgjengelig) er fortsatt i drift). Dette er nødvendig f.eks. for en WLTP-test (global standardisert testprosedyre for å bestemme eksosutslipp).

9.2 Begrep

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

- ▶ Før målingen må batteriet være litt i ro. Etter siste lading eller siste strømforbruk fra forbrukere må du derfor vente ca. 2 timer før hvilespenningen måles.

Hvilestrøm

Noen elektriske komponenter, som f.eks. klokke og kontrollamper trenger kontinuerlig strøm. De betegnes som kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når apparatet er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilespenning og hvilestrømmen faller under 12 V.

- ▶ Fullstendig utlading skader batteriet.

Kapasitet Kapasitet er elektrisitetsmengden som et batteri kan mate. Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Som regel brukes den såkalte K20-verdien til dette. K20-verdien angir hvor mye strøm et batteri kan avgi i løpet av et tidsrom på 20 timer uten at det tar skade, eller hvor mye strøm som er nødvendig for å lade opp et tomt batteri i løpet av 20 timer. Hvis et batteri kan avgi f.eks. 4 ampere i 20 timer, har det en kapasitet på $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$. Hvis det trekkes mer strøm, reduseres utladningstiden til batteriet proporsjonalt. Ytre påvirkninger som temperatur og alder forandrer mateevne til batteriet. Kapasitetsangivelsene gjelder nye batterier i romtemperatur.

- ▷ Kapasitetsangivelsene har, avhengig av batteriteknologien, en omregningsfaktor på 1,3 til 1,7, som reduserer den faktiske kapasiteten med denne verdien.

9.3 12 V-spenning

- ▷ For å koble **alle** elektriske 12 V-forbrukere fra spenningsforsyningen og unngå av boenhets-batteriet blir utladet, må du sette batteri-skillebryteren (Bilde 114,11) på strømsentralen til "Batterie Aus" (batteri av).

Når kjøretøyet ikke er tilkoblet 230 V-forsyningen, eller når 230 V-forsyningen er av, forsyner boenhets-batteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må elektriske forbrukere som f.eks. kjøleskap eller varmeanlegg (resirkuleringsvifte) ikke stå på over lengre tid uten 230 V-forsyning.

Ved oppvarmingsdrift blir resirkuleringsventilatoren koblet inn og ut ved hjelp av termostatstyring. Dermed blir boenhets-batteriet belastet, når det ikke er tilkoblet noen 230 V-forsyning.

Når du går ut av kjøretøy bør du slå av de elektriske forbrukerne for å spare på energiforrådet i boenhets-batteriet. Det finnes to ulike scenarier:

Variant 1 (borte i kort tid)

Når kjøretøyet skal forlates bare for kort tid, er det mulig å spare strøm ved å slå av alle elektriske forbrukere som ikke trenger å være i drift (f.eks. belysning). Slå derfor av de elektriske forbrukerne som ikke skal brukes med bryteren. Kjøleskapet og/eller varmeanlegget kan ved kortvarig fravær være i drift.

Variant 2 (borte i lengre tid)

Når kjøretøyet skal forlates for lengre tid, er det anbefalt å slå av mesteparten av de elektriske forbrukerne. Det kan gjøres ved å slå av hovedbryter 12 V på panelet (se avsnittet 9.5.1). OBS: Da blir også kjøleskapet slått av! Laderegulator for solcelleanlegg (tilleggsutstyr), den sentrale taklampen, varmeanlegget, stigtrinnet (gjelder ikke I-modeller) og satellittanlegget blir værende i drift.

9.3.1 Boenhets-batteri type AGM

- ▷ Fra- og tilkobling, samt bytte av boenhets-batteri, skal bare utføres av fagfolk. Ved mangelfull tilkobling består det en fare for kortslutning og brann ved skurende kabel. For å få tilgang til boenhets-batteriet må setet og dets svingmekanisme demonteres på Stellantis-baserte kjøretøy. Disse komponentene er sikkerhetsrelevante og må monteres på fagkyn-dig vis med skruesikring og under overholdelse av de foreskrevne dreie-momentene. På Ford-baserte kjøretøy må du fjerne sitteunderlaget fra sittebenken i sittegruppen for å få tilgang til boenhets-batteriet.
- ▷ Start alltid reisen med et fulladet boenhets-batteri. Lad derfor boenhets-batteriet minst 20 timer før du starter reisen.
- ▷ Benytt enhver anledning til å lade opp boenhets-batteriet under kjøring.
- ▷ Lad alltid boenhets-batteriet helt opp etter reisen.
- ▷ Lad alltid batteriet minst 20 timer før kortere lagring.
- ▷ Bruk tilgjengelig lademodul i strømsentralen for lading av boenhets-bat-teriet. Ved ekstern lading skal det brukes et godkjent ladeapparat som er egnet for batteritypen og kapasiteten til boenhets-batteriet.
- ▷ Ved lengre stillstand (4 uker og lengre) skal boenhets-batteriet kobles fra 12-V-spenningen ved hjelp av batteri-skillebryteren eller lades regelmes-sig.
- ▷ Ved bytte av boenhets-batteri skal det bare benyttes et batteri av samme type og med samme spesifikasjoner som det opprinnelig monterte batte-riet. Avvikende batterier skal kun benyttes etter godkjennelse fra bilpro-dusenten.
- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Når et batteri er koblet ut skal ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare!
- ▷ Ta hensyn til batteriprodusentens vedlikeholdsanvisning og bruksanvis-ning.

- ▷ Batteriet er vedlikeholdsfritt. Vedlikeholdsfritt betyr:
Man trenger ikke å kontrollere syrenivået.
Man trenger ikke å smøre batteripolene.
Også et vedlikeholdsfritt batteri må lades regelmessig.
Anbefaling: Hver 6. til 8. uke må det gjennomføres en komplett ladesyk-lus. Avhengig av batterikapasitet og ladeapparat kan ladesyklusen vare fra 24 til 48 timer.

Monteringssted

Basiskjøretøy Stellantis: I førerområdet, under høyre sete.
Basiskjøretøy Ford: Under sittegruppen i boenheten.

Utladning

Hvilestrømmen, som forbrukes kontinuerlig av noen elektriske forbrukere, lader ut boenhets-batteriet.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Det kan oppstå deformasjoner, var-meutvikling og brannskader.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Selv et fulladet boenhets-batteri kan lades fullstendig ut av hvilestrøm (konti-nuerlig innkoblede forbrukere).

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

Batteriets selvutlading er avhengig av temperaturen. Ved 20 til 25 °C er selvutladingsraten ca. 3 % av kapasiteten/måned. Selvutladingsfrekvensen tiltar ved stigende temperaturer: Ved 35 °C er selvutladingsraten ca. 20 % av kapasiteten/måned.

Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet.

Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhets-batteriets energiforråd.

- ▷ Forbrukere som selve strømsentralen, panelet, varmeanlegget, laderegulatoren for solcelleanlegg (hvis montert) og andre apparater bruker litt standby-strøm og vil derfor med tiden lade ut boenhets-batteriet. Still derfor batteri-skillebryteren (Bilde 114,11) på strømsentralen på "Batterie Aus" (batteri av) når kjøretøyet ikke brukes over lengre tid. Laderegulatoren for solcelleanlegg forblir i drift. For å deaktivere laderegulatoren for solcelleanlegg må den tilhørende sikringen (Bilde 114,10 "Solar") trekkes ut.

9.3.2 Batterilading over 230 V-forsyning

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen, blir boenhets-batteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades kun med en vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

9.3.3 Batterilading via kjøretøymotor (dynamo)

Når motoren er i gang, lades boenhets-batteriet og startbatteriet med kjøretøyetets dynamo. Hvis kjøretøyetets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av et relé i strømsentralen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenheten. Dette sikrer kjøretøyetets startevne. Boenhets-batteriets eller startbatteriets ladetilstand kan vises på panelet.

9.3.4 Lade startbatteriet

- ▶ Batterisyreren er giftig og etsende. Unngå enhver kontakt med hud eller øyne. Ved kontakt spyl grundig med mye vann (hud, øyne, klær, gjenstander) og oppsøk lege om nødvendig.
- ▶ Eksplosjonsfare under ladning med eksternt ladeapparat. Når polklemmene kobles på, kan det oppstå gnister. Batteriet må kun lades i godt ventilerte rom og på god avstand fra åpen ild eller gnister. Under lading kan batteriet utvikle og frigi gasser.
- ▶ For lading av startbatteriet med eksternt batterilader skal batteriet alltid tas ut av kjøretøyet.
- ▶ Når du kobler fra batteriet, alltid først koble ut minuspolen og deretter plusspolen. Koble til i motsatt rekkefølge.

- ▷ Aldri koble batterikabelen på feil pol (rød kabel -> plusspol, svart kabel -> minuspol).
- ▷ Når et batteri er koblet ut skal ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare!
- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Før lading av batteriet må man kontrollere om det eksterne ladeapparatet er godkjent for batteritypen.
- ▷ Ta hensyn til bruksanvisningene for basiskjøretøy og batterilader.
- ▷ Ved overlading blir batteriet skadet og kan ikke repareres.

Monteringssted

Basiskjøretøy Stellantis: I fotrommet ved det venstre førerhuset, under et plastdeksel.

Basiskjøretøy Ford: Under førersetet.

Å lade med eksternt ladeapparat

Når du lader startbatteriet med et eksternt ladeapparat, gjør du som følger (se den originale bruksanvisningen til chassis-produenten):

- Slå av kjøretøymotoren.
- Slå av alle elektriske forbrukere.
- Slå av hovedbryter 12 V på panelet. Den kontrollampen slukkes.
- Slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen.
- Trekk ut nettpluggen på strømsentralen.
- Steng samtlige gassapparater, alle gassavstengeventiler og gassflaskens hovedventil.
- Opprett tilgang til startbatteriet. For å gjøre dette tar du av plastdekselet i fotrommet i det venstre førerhuset.
- Fare for kortslutning når batteripolene frakobles. Koble derfor først fra minuspolen på startbatteriet og tilslutt plusspolen.
- Ta startbatteriet ut av kjøretøyet.
- Sjekk at det eksterne ladeapparatet er av.
- Koble det eksterne ladeapparatet til startbatteriet. Påse at polene kobles til i riktig rekkefølge: Koble først polklemmen "+" på plusspolen på batteriet og klem deretter polklemmen "-" til minuspolen på batteriet.
- Slå på det eksterne ladeapparatet.
- Informasjon vedrørende ladetid for batteriet finnes i bruksanvisningen for ladeapparatet.
- Informasjon vedrørende styrken på batteriet finner du i dataene for batteriet.
- Koble fra eksternt batterilader i omvendt rekkefølge.

9.3.5 Lade-Booster for boenhets-batteri

- ▶ Ikke gjennomfør vedlikehold eller reparasjoner på apparatet. Det er fare for elektrisk støt og brann.
- ▶ Hvis huset eller kablene er skadet: Ikke ta i bruk apparatet. Koble apparatet fra strømforsyningen.
- ▶ Sørg for at væske ikke kommer seg inn i apparatet.
- ▶ Deler av apparatet kan bli varme under drift. Ikke rør apparatet. Ikke oppbevar varmfølsomme gjenstander i nærheten av apparatet.

- ▷ Bruk kun boenhets-batterityper som støtter lade-boosteren.
- ▷ Når du skifter batteritype: La Lade-Booster tilbakestilles og programmeres i en servicestasjon.

Under kjøring lades boenhets-batteriet av kjøretøyets dynamo. Svingninger i ladestrømmen og et spenningsfall mellom dynamoen og boenhets-batteriet påvirker ytelsen til boenhets-batteriet. Lade-Booster brukes til å holde ladestrømmen fra dynamoen konstant og for å kompensere for eventuelle spenningsfall.

- ▷ Lade-Booster ble stilt inn til fabrikkstandard for boenhets-batteriet. Lade-Booster fungerer automatisk så snart panelet (LT 100) er slått på. Hvis panelet (LT 100) er slått av, blir Lade-Booster også deaktivert.

Hvis det er mye varme, sørger en innebygd vifte for at Lade-Booster ikke overopphetes.

Moneringssteder Sikringer Spenningsensor

Moneringssteder sikringer spenningsensorer, se avsnittet 9.9.1 "12-V-sikringer".

Moneringssted Lade-Booster

Basiskjøretøy Stellantis: Under det venstre førerhuset (bak strømsentralen).

Basiskjøretøy Ford: Under passasjeret (bak strømsentralen).

9.4 Strømsentral (EBL 31)

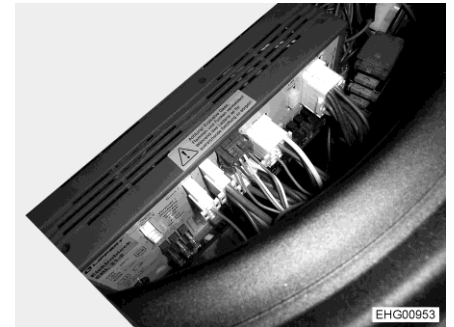
- ▷ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!

- ▷ Det er ikke alltid at alle pluggplassene for sikringer er bestykket, dette avhenger av modellen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Bilde 112 Monteringssted for strømsentralen (Stellantis)

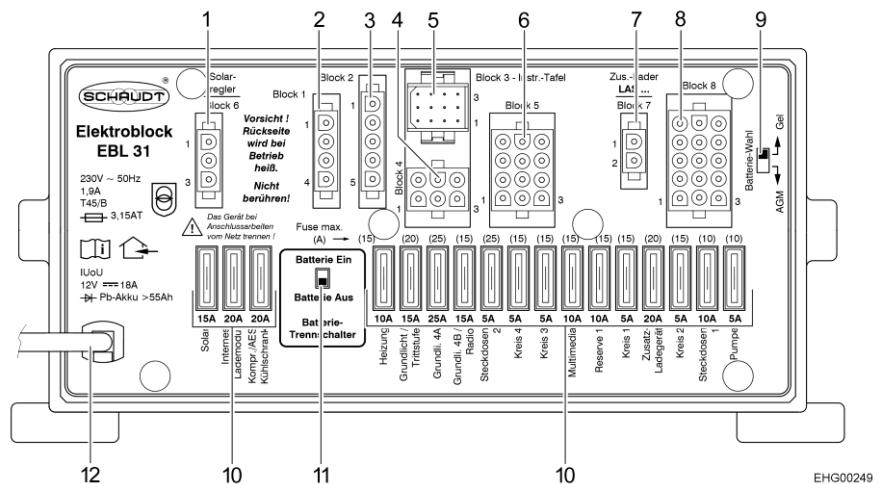

Bilde 113 Monteringssted for strømsentralen (Ford)

Monteringssted

Basiskjøretøy Stellantis: Under det venstre førerhuset.

Basiskjøretøy Ford: Under passasjeret.

Bilde 114 Strømsentral (EBL 31)

- 1 Blokk 6: Laderegulator for solcellanlegg (hvis montert)
- 2 Blokk 1: Kjøleskap
- 3 Blokk 2: Styreledninger
- 4 Blokk 4: Varmeanlegg, grunnbelysning (belysning i inngangssonen), stigtrinn
- 5 Blokk 3: Panel
- 6 Blokk 5: Reserve, stikkontakter, grunnbelysning
- 7 Blokk 7: Ekstra ladeapparat
- 8 Blokk 8: Forbruker, TV, vannpumpe, reserve, multimedia, stikkontakter
- 9 Bryter batterivalg (Gel/AGM)
- 10 Sikringer
- 11 Batteri-skiltebryter ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av))
- 12 Nettilkobling 230 V~

Oppgaver Strømsentralen har følgende oppgaver:

- Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen.
- Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet.
- Strømsentralen fordeler strømmen til 12 V-strømkretsene og sikrer disse. Til stikkontaktene kan det tilkobles apparater med maks. 10 A.
- Strømsentralen har tilkoblinger for en laderegulator for solcelleanlegg, ekstra ladeapparat, samt ytterligere styre- og overvåkingsfunksjoner.
- Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhetens batteri når kjøretøymotoren er slått av. På denne måten kan 12 V-forbrukerne i boenheten ikke lade ut startbatteriet.
- Batteri-skillebryteren i strømsentralen skiller alle forbrukerne fra boenhets-batteriet.

Strømsentralen virker kun i sammenheng med et panel.

Strømmen som forsynes fra den interne lademodulen til strømsentralen, er begrenset til 18 A, og er delt inn i ladestrøm og forbrukerstrøm.

9.4.1 Batteri-skillebryter

- ▷ Etter at batteri-skillebryteren er slått på igjen: Sette i drift grunnbelysning (belysning i inngangområde), stigtrinn, varmeanlegg og reserve 4 igjen (avhengig av modell). Slå på hovedbryter 12 V en liten stund. Dette gjelder også når boenhets-batteriet er frakoblet og tilkoblet igjen.

Batteri-skillebryteren slår av alle 12 V-forbrukerne i boenheten. Dermed unngås en langsom utladning av boenhets-batteriet dersom kjøretøyet ikke brukes over lengre tid (f.eks. kortere lagring).

Batteriene kan videre lades fra strømsentralen, også når batteri-skillebryteren er avslått.

Slå på/av:

- Skyv batteri-skillebryter oppover: Batteri på ("Batterie Ein").
- Skyv batteri-skillebryter nedover: Batteri av ("Batterie Aus").

9.4.2 Batteri-valgbryter

- ▶ Hvis batteri-valgbryteren er feil innstilt, kan det danne seg knallgass. Eksplosjonsfare!

- ▷ Boenhets-batteriet kan skades dersom batteri-valgbryteren står i gal stilling.
- ▷ Ikke forandre fabrikkinnstillingen av batteri-valgbryteren.

Monteringssted

Batteri-valgbryteren befinner seg på strømsentralen.

9.4.3 Batteriovervåking

- ▷ Et utladet boenhets-batteri bør lades fullt opp på nytt så snart som mulig.

Batteriovervåkeren i strømsentralen kontrollerer spenningen i boenhets-batteriet.

Dersom batterispenningen synker under 10,5 V, kobler batteriovervåkingen i strømsentralen ut alle 12 V-forbrukere.

Forholdsregler:

- Slå av alle elektriske forbrukere som ikke er absolutt nødvendige med den tilhørende bryteren.
- Hvis nødvendig slå på 12 V-forsyningen med hovedbryteren 12 V en liten stund igjen. Dette er kun mulig, når batterispenningen ligger over 11 V. Dersom spenningen ligger under dette, kan 12 V-forsyning først gjeninnkoples når boenhets-batteriet er ladet.

9.4.4 Batterilading

Når motoren er i gang, blir boenhets-batteriet og startbatteriet koblet sammen med et relé i strømsentralen og lades med kjøretøyets dynamo. Hvis kjøretøyets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av strømsentralen igjen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenheten. Dette sikrer kjøretøyets startevne. Boenhets-batteriets eller startbatteriets polspenning kan vises på panelet.

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen via CEE-stikkkontakten, blir boenhets-batteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades kun med en vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

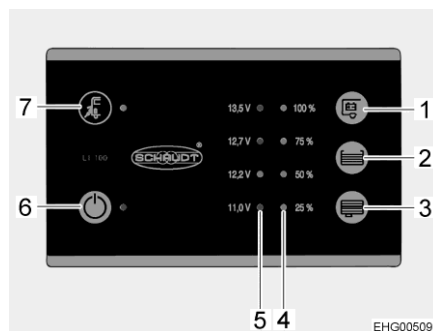
9.4.5 Kabeltilordningen "SAT-klargjøring"

Tilordning på EBL

Ledningsfarge	Signal	Tilkobling
Svart	D+	Tilkoblingsfordeler rad 6 lilla
Brun	Pluss	Block 5/Pin 9 (sikring for grunnbelysning 15 A)
Hvit	Minus	Block 5/Pin 12

9.5 Panel (LT 100)

Bilde 115 Panel (LT 100)

- 1 Knapp for kontroll av spenningen i boenhets-batteriet
- 2 Knapp for kontroll av fyllenivå i ferskvannstanken
- 3 Knapp for kontroll av fyllenivå i spillvannstanken
- 4 LED-skala for visning av tanknivå
- 5 LED-skala for visning av batterispenning
- 6 Hovedbryter 12 V og grønn LED
- 7 Symbol for nettilkobling og gul LED

Bryterne og knappene på panelet er sensor-tastefelt. Koblingsfunksjonen utløses ved berøring.

Strømtilkobling

Den gule LED-en ved symbolet for strømtilkobling "⚡" (Bilde 115,7) lyser når kjøretøyet er koblet til en ekstern strømforsyning. LED-en lyser da også når panelet er slått av.

- ▷ Av sikkerhetsmessige årsaker kan ikke hovedbryteren 12 V (Bilde 115,6) slås på mens kjøretøyets motor går. Dette betyr at panelet ikke kan betjenes under kjøring.

9.5.1 Hovedbryter 12 V

Hovedbryteren 12 V (Bilde 115,6) kobler panelet og 12 V-forsyningen til boenheten inn og ut.

Unntak: Avhengig av modell, forblir grunnbelysning (belysning i inngangsområdet), varmeanlegget, satellittanlegget og stigtrinn (ikke på I-modeller) driftsklare.

For å slå på:

- Trykk på bryteren "⏻" (Bilde 115,6): 12 V-forsyningen i boenheten er aktivert. LED-en lyser grønt.

For å slå av:

- Trykk på bryteren "⏻" (Bilde 115,6) igjen: 12 V-forsyningen i boenheten er deaktivert. LED-en slukker.

- ▷ Slå alltid av 12 V-forsyningen på panelet når du forlater kjøretøyet. Slik forhindres unødvendig utlading av boenhets-batteriet.
- ▷ Forbrukere som styreenheter (f.eks. laderegulator for solcelleanlegg eller panel) eller innebygde apparater (f.eks. stigtrinn) tar i tillegg strøm fra batterikapasiteten, også når 12 V-forsyningen på panelet er avslått. Derfor må boenhets-batteriet kobles fra kjøretøyets 12 V-spenning med bryteren på strømsentralen når kjøretøyet ikke skal benyttes på lengre tid.

9.5.2 LED-skala for batterispenning

LED-skalaen (Bilde 115,5) viser batterispenningen hos boenhets-batteriet som følger:

- Alle LED-ene lyser: Batteriet er ladet tilstrekkelig.
- Gul og rød LED lyser: Batteriet er delvis utladet.
- Kun den røde LED-en lyser: Batteriet er utladet.
- Rød LED blinker: Batteriet er fullstendig utladet.

Indikere batterispenning:

- Trykk på knapp "E" (Bilde 115,1): Boenhetsbatteriets spenning indikeres.

Følgende tabeller hjelper til med å forklare den anviste batterispenningen til boenhets-batteriet på panelet.

Batterispenning (verdi ved løpende drift)	Kjøredrift (kjøretøyet kjører, ingen strømtilkobling)	Batteridrift (kjøretøyet står, ingen strømtilkobling)	Nettdrift (kjøretøyet står, strømtilkobling)
Under 11,0 V (rød LED blinker)	Batteriet er fullstendig utladet, ingen lading via dynamoen	Batteriet er fullstendig utladet	Batteriet er fullstendig utladet, ingen lading via strømforsyningen
12,2 V eller mindre Fare for fullstendig utladning (batterialarm) (rød LED lyser)	12 V-spenning overbelastet	Når forbrukere er utkoblet: Batteriet tomt	12 V-spenning overbelastet
	Batteriene lades ikke av dynamoen	Når forbrukere er innkoblet: Batteri overbelastet	Batteriet lades ikke av strømsentralen, strømsentralen er defekt
12,7 V til 13,5 V (rød, gul og en grønn LED lyser)	12 V-spenning overbelastet ¹⁾	Normalt område	12 V-spenning overbelastet ¹⁾
	Batteriene lades ikke av dynamoen ¹⁾		Batteriet lades ikke av strømsentralen, strømsentralen er defekt ¹⁾
13,5 V (alle LED-ene lyser)	Batteriet lades	Inntreer kun kort etter ladingen	Batteriet lades

¹⁾ Når spenningen ikke overstiger dette området etter flere timer.

Hvilespenning

Målingen av hvilespenningen er en enkel metode for å kontrollere batteriets tilstand. Med hvilespenning refereres det til batteriets spenning i hviletilstand, når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

Den påfølgende tabellen hjelper til å forklare den anviste hvilespenningen. De angitte verdiene er veiledende verdier for gele-batterier.

Visning LT 100	Verdier for hvilespenning	Batteriets ladetilstand
Rød LED blinker	11,0 V eller mindre	Batteriet er fullstendig utladet
Rød og gul LED lyser	11,0 V til 12,2 V	Batteriet er utladet til fullstendig utladning
Rød og gul LED lyser	12,2 V til 12,7 V	Batteriet er tomt eller ladet opp til ca. 50 %

Visning LT 100	Verdier for hvilespenning	Batteriets ladetilstand
Rød, gul og den nederste grønne LED-en lyser	12,7 V til 13,5 V	Batteriet er ladet mellom ca. 50 % og helt fullt
Alle LED-ene lyser	Over 13,5 V	(Forekommer bare under lading)

- ▷ Langvarig fullstendig utlading skader batteriet kan ikke repareres.

Forholdsregler:

- Ved batterialarm må alle forbrukere slås av og boenhets-batteriet lades, enten ved kjøring eller ved tilkobling til en 230 V-forsyning.

9.5.3 LED-skala for tanknivå

LED-skalaen (Bilde 115,4) viser fyllenivået i ferskvannstanken eller spillvannstanken.

Indikere nivået:

Trykk på knapp "☰" (Bilde 115,2): Ferskvannstankens fyllenivå vises med lysende LED-er.

Trykk på knapp "☷" (Bilde 115,3): Spillvannstankens fyllenivå vises med lysende LED-er.

Fyllenivåmåler

LED-visning	Tankfyllenivå
Alle LED-ene lyser	Tank full
3 LED lyser	Tank ca. 3/4 full
2 LED lyser	Tank ca. 1/2 full
1 LED lyser	Tank ca. 1/4 full
Nedre LED blinker	Tank tom

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.6 230 V-spenning

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Det elektriske anlegget i kjøretøyet må kontrolleres minst hvert tredje år av en elektrisk fagperson. Ved hyppigere bruk av kjøretøyet anbefales en årlig kontroll.

230 V-spenningen forsyner:

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 10 A
- Kjøleskapet
- Strømsentralen
- elektrisk oppvarming

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenhets-batteriet, forsynes med strøm fra boenhets-batteriet.

Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhets-batteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet med 6 A.

9.6.1 230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)

- ▷ Overspenning kan skade apparater som er tilkoblet. Årsaker til overspenning kan f.eks. være lynnedslag, uregulerte spenningskilder (f.eks. bensingeneratorer) eller strømtilkoblinger ved kjøring.

Krav til 230 V-tilkoblingen

- Tilkoblingsledningen, pluggforbindelsene til forsyningspunktet og pluggforbindelsen til kjøretøyet må tilsvare IEC 60309. Handelsbetegnelsen for pluggforbindelsene er "CEE blå".
- Bruk gummislangeledning H07RN-F med minst 2,5 mm² ledningstverrsnitt og maksimal 25 m lengde.
- Pluggforbindelser med jordet kontakt (schuko) er ikke tillatt. Seriekobling av CEE-/schuko-adaptore er heller ikke tillatt.

9.6.2 Kople til 230 V-forsyning

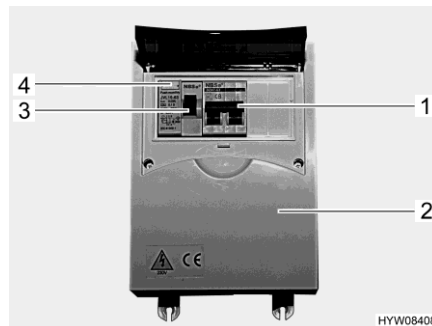

- ▶ Den eksterne 230-V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (30 mA).
- ▶ Ledningen må være viklet helt av kabeltrommelen for å unngå opphetning.
- ▶ I tvilstilfeller eller hvis 230 V-forsyningen ikke er tilgjengelig eller er defekt, må du kontakte leverandøren av forsyningsanlegget.

- ▷ 230-V-tilkoblingen i kjøretøyet er utstyrt med en jordfeilbryter.
- ▷ Sikringsboksen kan avvike i dimensjoner, antall ledningsbeskyttelsesbrytere og utløsningsverdi for ledningsbeskyttelsesbryterne fra den viste typen. Sikringsboksens utforming avhenger av modell, utstyr og landet der kjøretøyet er markedsført.

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning.

Bilde 116 230-V-sikringsboks med ledningsbeskyttelsesbryter og jordfeilbryter (hovedbryter)

Bilde 117 230 V-tilkobling til kjøretøyet (CEE-stikkontakt)

Koble til kjøretøyet:

- Kontroller om strømforsyningsapparatet er egnet med tanke på tilkobling, spenning, frekvens og strøm.
- Kontroller om ledningene og tilkoblingene er egnet.
- Kontroller pluggforbindelsene og ledningene med tanke på synlige skader.
- Slå av jordfeilbryteren (hovedbryter, Bilde 116,3) i sikringsboksen (Bilde 116,2).

- Åpne dekselet for 230 V-tilkoblingen til kjøretøyet (Bilde 117) og sett i stikkkontakten. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
- Sett støpselet til tilkoblingsledningen i stikkkontakten på strømforsyningsapparatet. Pass på at låsetappen på det fjærbelastede dekselet også har gått i lås.
- Slå på jordfeilbryteren (hovedbryter, Bilde 116,3) i sikringsboksen.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230-V, trykker du på prøvetasten (Bilde 116,4) på jordfeilbryteren (Bilde 116,3) i sikringsboksen (Bilde 116,2). Jordfeilbryteren må utløses.
- Slå på jordfeilbryteren (Bilde 116,3) igjen.

Koble fra forbindelsen:

- Slå av jordfeilbryteren (hovedbryter, Bilde 116,3) i sikringsboksen (Bilde 116,2).
- Løsne låsetappen på strømforsyningsapparatet og trekk støpselet til tilkoblingsledningen ut av stikkkontakten.
- Løsne låsetappen på kjøretøyet, trekk ut stikkkontakten og lukk dekselet for 230 V-tilkoblingen.

9.7 LTE-WiFi-ruter

Bilde 118 LTE-WiFi-ruter

Kjøretøyet har en LTE-WiFi-ruter, en innvendig og en utvendig antenne. Datahastighetene (opplastings- og nedlastingshastighet) og datavolumet avhenger av brukerens avtale, nettleverandøren og kjøretøyets aktuelle plassering.

- ▷ Informasjon om betjening finnes i WiFi-systemets separate bruksanvisning.

9.8 Solaranlegg

- ▶ Endringer i ledninger eller sikringer kan føre til problemer og sette sikkerheten i fare. Enhver uautorisert modifikasjon vil ugyldiggjøre garantien.

Solcellepaneler er montert på taket av kjøretøyet for å generere elektrisk energi. En laderegulator for solcelleanlegg, som styrer og optimaliserer ladeprosessen til batteriet, er installert bak strømsentralen og ladeforsterkeren.

Hvis 12-V-hovedbryteren og batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av, vil laderegulatoren for solcelleanlegg forbli aktiv. For å deaktivere laderegulatoren for solcelleanlegg må den tilhørende sikringen (Bilde 114, 10 "Solar") trekkes ut.

- ▷ Laderegulatoren for solcelleanlegg er satt til fabrikkinnstillinger på leveringstidspunktet. Under det første oppsettet må batteritypen endres fra Gel til AGM via appen.

Første oppsett

Før første igangsetting må solaranlegget settes opp i henhold til den vedlagte hurtigguiden. For detaljert informasjon og innstillingsmuligheter, skann QR-koden i hurtigguiden. Tilordne et passende individuelt passord under oppsettet for å forhindre uautorisert tilgang.

Merknader for drift

For å kunne bruke solaranlegget så effektivt som mulig, følg følgende merknader.

- Unngå skygge. Hvis mulig, parker kjøretøyet på en slik måte at det ikke faller skygge fra bygninger eller trær på solcellepanelene. Pass på at deler ikke kaster skygge på solcellepanelene.
- Sørg for tilstrekkelig lufting. Høye temperaturer kan redusere effektiviteten til solcellepaneler fordi de øker den elektriske motstanden.
- Kontroller tilstanden til de tilkoblede batteriene regelmessig. Kapasiteten til batteriene påvirker effektiviteten til systemet betydelig.
- Hold øye med energiproduksjon og ladeeffekt for å kunne reagere på redusert effekt på et tidlig tidspunkt.

- ▷ Merknader om stell finnes i avsnitt 12.1.8.

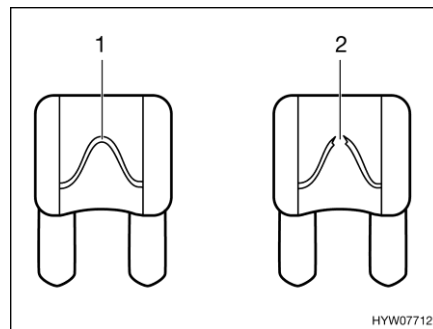
9.9 Sikringer

- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når strømforsyningen er frakoblet.
- ▶ Skruede sikringer må ikke skiftes selv. Oppsøk et autorisert fagverksted for å få dem skiftet ut.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Defekte sikringer må alltid skiftes ut med en ny sikring med samme verdi.

9.9.1 Sikringer 12 V

De strømbrukende apparatene som i boenheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er tilgjengelige på forskjellige monteringssteder i kjøretøyet.

- 1 Uskadd sikringselement
- 2 Avbrutt sikringselement

Bilde 119 Sikring 12 V

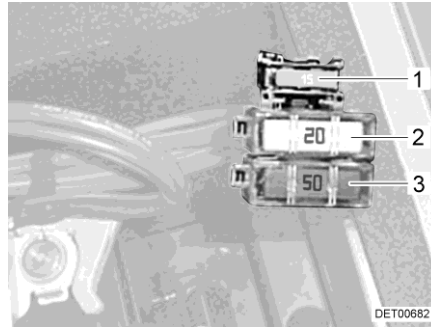
En intakt 12 V sikring kan registreres på det uskadede sikringselementet (Bilde 119,1). Når sikringselementet er avbrutt (Bilde 119,2), må sikringen byttes.

Før du skifter sikringene, må du følge angivelsene nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene. Ved skifting av sikringer, bruk kun bladsikringer med verdier som er angitt nedenfor.

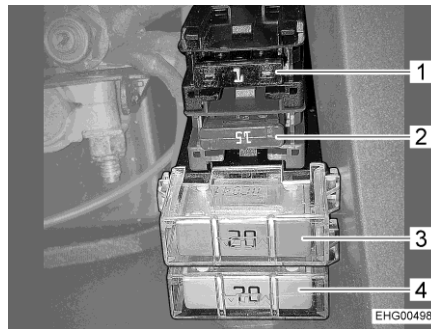
Sikringer ved startbatteriet

Sikringene er montert i nærheten av startbatteriet. Startbatteriet finner du under et deksel i fotrommet under det venstre førerhuset på kjøretøy med Stellantis-basis, og under førerasetet på kjøretøy med Ford-basis.

- 1 Bladsikring 15 A/blå (styring relé)
- 2 Stor bladsikring 20 A/gul (forsikring kjøleskap)
- 3 Stor bladsikring 50 A/rød (sikring startbatteri)

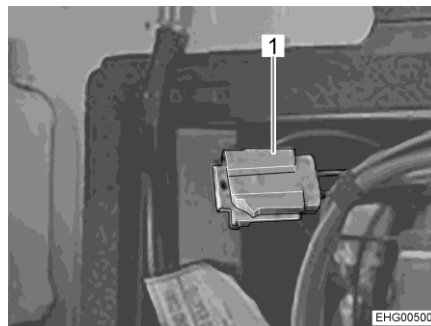
Bilde 120 Sikringer ved startbatteriet uten Lade-booster

- 1 Bladsikring 1 A/sort (spenningssensor startbatteri)
- 2 Bladsikring 15 A/blå (styring relé)
- 3 Stor bladsikring 20 A/gul (startbatteri for kjøleskap)
- 4 Stor bladsikring 70 A/beige (sikring startbatteri)

Bilde 121 Sikringer ved startbatteriet med Lade-booster

For I-modellen befinner det seg også en sikring for ytterspeilet på startbatteriet.

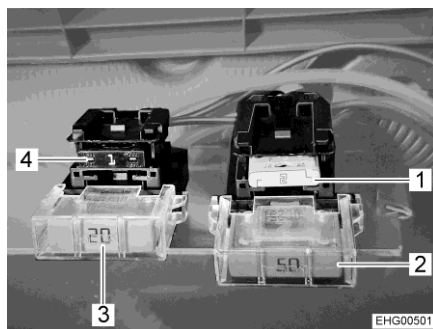
- 1 Bladsikring 1 A/gul (kontroll og varmeanlegg ytterspeil)

Bilde 122 Sikring for ytterspeil

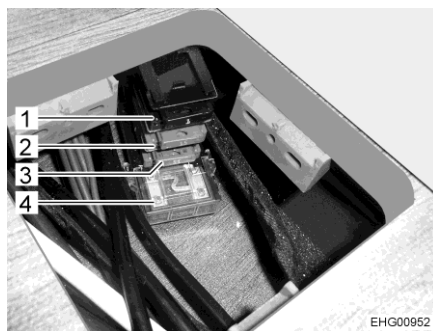
Sikringer ved boenhets-batteriet

Sikringene er montert i setekonsollen til høyre førerhussete på Stellantis-baserte kjøretøy og under sittegruppen i boenheten på Ford-baserte kjøretøy.

Bilde 123 Sikringer ved boenhets-batteriet med Lade-booster (Stellantis)

- 1 Bladsikring 2 A/grå (spenningssensor EBL)
- 2 Stor bladsikring 50 A/rød (sikring boenhets-batteri)
- 3 Stor bladsikring 20 A/gul (boenhets-batteri for kjøleskap)
- 4 Bladsikring 1 A/sort (spenningssensor boenhets-batteri)

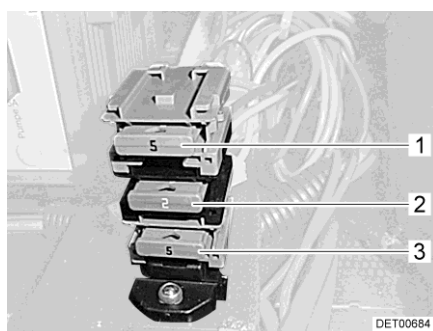

Bilde 124 Sikringer ved boenhets-batteriet med Lade-Booster (Ford)

- 1 Bladsikring 1 A/sort (spenningssensor boenhets-batteri)
- 2 Bladsikring 15 A/blå (ladekrets startbatteri)
- 3 Bladsikring 15 A/blå (styring relé)
- 4 Stor bladsikring 50 A/rød (sikring startbatteri)

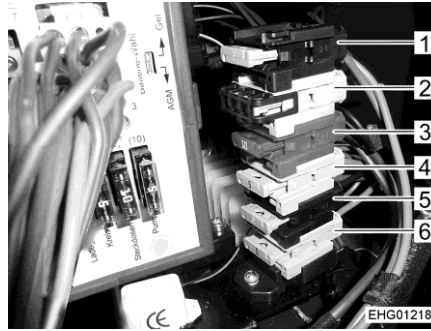
Sikringer ved siden av strømsentralen

Sikringene er montert i setekonsollen til venstre førerhussete på Stellantis-baserte kjøretøy og under passasjerstet på Ford-baserte kjøretøy.

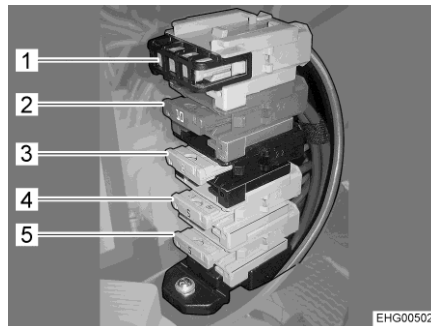
Bilde 125 Sikringer ved siden av strømsentralen (Stellantis)

- 1 Bladsikring 5 A/beige (sidemarkeringslys)
- 2 Bladsikring 2 A/grå (kontroll D+)
- 3 Bladsikring 5 A/beige (sidemarkeringslys)

- 1 Bladsikring 2 A/grå (WiFi-ruter)
- 2 Bladsikring 5 A/beige (solarforberedelse)
- 3 Bladsikring 10 A/rød (satellitanlegg)
- 4 Bladsikring 5 A/beige (sidemarkeringslys)
- 5 Bladsikring 2 A/grå (styring D+)
- 6 Bladsikring 5 A/beige (sidemarkeringslys)

Bilde 126 Sikringer ved siden av strømsentralen (Ford)

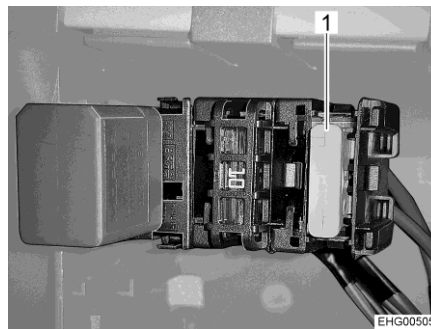

- 1 Bladsikring 5 A/beige (solarforberedelse)
- 2 Bladsikring 10 A/rød (satellitanlegg)
- 3 Bladsikring 2 A/grå (kontroll D+)
- 4 Bladsikring 5 A/beige (sidemarkeringslys)
- 5 Bladsikring 5 A/beige (sidemarkeringslys)

Bilde 127 Sikringer ved siden av strømsentralen med solarforberedelse og satellitanlegg

Sikring ved B-søyle (Stellantis)

På B-søylen på høyre kjøretøyside er sikringen for pluss-signalet "Tenning på, kjøretøy" montert.

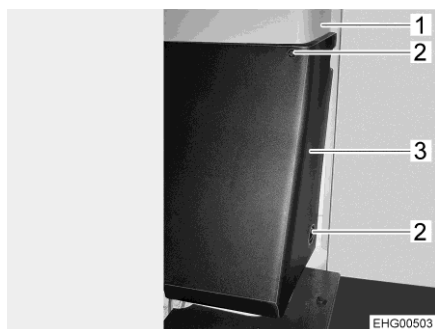

- 1 Bladsikring 2 A/grå (pluss-signal "Tenning på, kjøretøy")

Bilde 128 Sikring ved B-søyle, høyre kjøretøyside (Stellantis)

På A-, T- og V-modeller er sikringen montert bak et plastdeksel, for I-modeller bak høyttaleren.

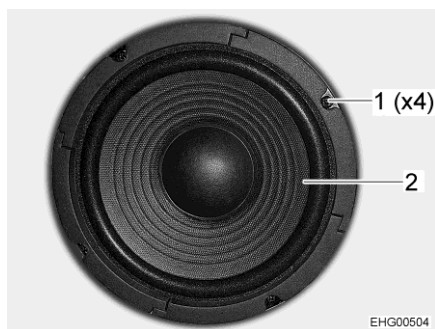

- 1 B-søyle
- 2 Skruer
- 3 Plastdeksel

Bilde 129 Plastdeksel ved A-, T- og V-modeller

Skifte sikring ved A-, T- og V-modeller:

- Skru ut 2 skruer (Bilde 129,2) på B-søylen (Bilde 129,1) og ta plastdekselet (Bilde 129,3) forsiktig av.
- Skifte sikring (Bilde 128,1).
- Sett plastdekselet på B-søylen og fest med 2 skruer.

- 1 Skruer
- 2 Høyttaler

Bilde 130 Høyttaler på I-modeller

Skifte sikring på I-modeller:

- Skru ut 4 skruer (Bilde 130,1) og ta forsiktig av høyttaleren (Bilde 130,2).
- Skifte sikring (Bilde 128,1).
- Sett på høyttaleren og fest med 4 skruer.

Sikring ved B-søyle (Ford)

En sikringsholder er montert på B-søylen bak førersetet, for eksempel for sikringen til pluss-signalet "Tenning på, kjøretøy" (bladsikring 2 A/grå).

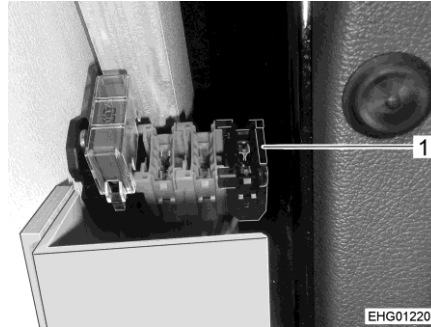

Bilde 131 Deksel B-søyle (Ford)

Sikringsholderen er montert på tilkoblingsveggen. For å bytte en sikring må dekkelet (Bilde 131,1) på B-søylen demonteres.

I venstrestyrte kjøretøy er sikringsholderen montert i venstre B-søyle.

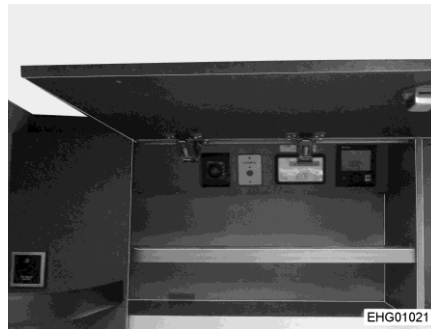

Bilde 132 Sikringsholder for venstrestyrte kjøretøy (Ford)

Bytte sikring venstrestyrte kjøretøy (Ford):

- Fjern dekselet på B-søylen (Bilde 131,1). Løsne borrelåsfestet og fjern skruene.
- Bytt sikringen i sikringsholderen (Bilde 132,1).
- Sett på plass dekselet på B-søylen med borrelåsfestet og fest skruene.

I høyrestyrte kjøretøy er sikringsholderen montert i høyre B-søyle.

Bilde 133 Sikringsholder for høyrestyrte kjøretøy (Ford)

Bytte sikring høyrestyrte kjøretøy (Ford):

- Fjern dekselet på B-søylen (Bilde 131,1). Løsne borrelåsfestet og fjern skruene.
- Bytt sikringen i sikringsholderen (Bilde 133).
- Sett på plass dekselet på B-søylen med borrelåsfestet og fest skruene.

Sikring for Thetford-toalett

Toalettet har en vedlikeholdsfri automatisikring.

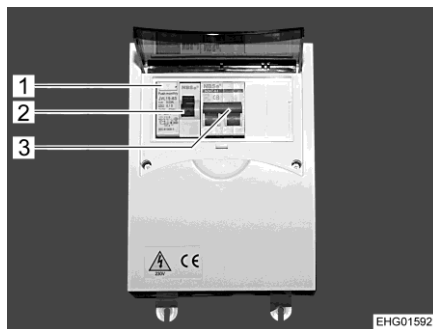
9.9.2 230-V-sikringsboks

- ▷ Kontroller jordfeilbryteren hver gang den kobles til 230-V-strømforsyningen, men minst hver 6. måned.

- ▷ Sikringsboksen kan avvike i dimensjoner, antall ledningsbeskyttelsesbrytere og utløsningsverdi for ledningsbeskyttelsesbryterne fra den viste typen. Sikringsboksens utforming avhenger av modell, utstyr og landet der kjøretøyet er markedsført.

- 1 Prøvetast
- 2 Jordfeilbryter (hovedbryter)
- 3 Ledningsbeskyttelsesbryter

Bilde 134 230-V-sikringsboks med ledningsbeskyttelsesbryter og jordfeilbryter (hovedbryter)

En jordfeilbryter slår av det elektriske anlegget når en feilstrøm på 30 mA overskrides. Jordfeilbryteren er også hovedbryter. Den etterkoblede ledningsbeskyttelsesbryteren (10 A) (Bilde 134,3) sikrer 230 V-spenningen.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 134,1). Jordfeilbryteren (Bilde 134,2) må utløses.

Monteringssted

Avhengig av modell og utstyr kan 230 V-sikringen være montert på følgende steder:

- I klesskapet
- I sittebenken til det langsgående setet

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet.

Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

10.1 Generelt

- ▷ Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

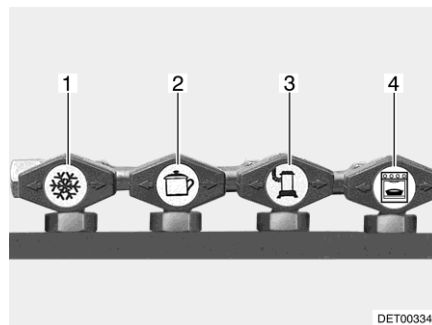

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med varmeanlegg/varmtvannsbereeder, kokeplass og kjøleskap.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før et gasdrevet innbyggingsapparat settes i gang, må man åpne gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen.

- 1 Kjøleskap
- 2 Kokeplass
- 3 Varmeanlegg/varmtvannsbereeder
- 4 Stekeovn

Bilde 135 Symboler på gassavstengeventilene

10.2 Varmeanlegg/Varmtvannsberedning

Med varmeanlegget kan man både varme opp kjøretøyets boenhet (gjennom oppvarming av romluft), samt varme opp bruksvannet (varmtvannsbereder-funksjon). De etterfølgende tipsene gjelder også når varmeanlegget benyttes som varmtvannsbereder.

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!
- ▶ Eksosgassene fra varmeanlegget kan føre til forgiftning i lukkede rom (som garasjer, verksteder, ferger). Hvis fritidskjøretøyet er parkert i lukkede rom:
  - Slå av varmeanlegget på betjeningsdelen.
  - Deaktivere tidsur/timer-funksjon.
- ▶ Ikke bruk apparatet på steder der det kan dannes brennbare gasser eller støv, for eksempel i nærheten av bensinstasjoner, drivstoff, kull, tre, kornlager eller lignende.
- ▶ Ikke bruk rommet over og bak varmeanlegget som oppbevaringsrom.
- ▶ Bruksvannet kan varmes opp til 65 °C. Fare for skålding!

- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.
- ▷ Varmtvannsberedning må aldri settes i gang uten vann.
- ▷ Tøm bruksvanntanken hos varmeanlegget ved frostfare når varmtvannsberedning ikke er i drift.
- ▷ Still varmtvannsberedning kun på maks. temperatur når det trengs mye varmtvann. Det beskytter apparatet mot forkalkning.

- ▷ Vann som varmes opp av varmeanlegget skal ikke benyttes som drikkevann.
- ▷ La varmeanlegget med jevne mellomrom (minst hver 3 måned) løpe noen minutter med full belastning, for å fjerne kondensvann. Slik kan luktproblemer unngås.

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgi røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

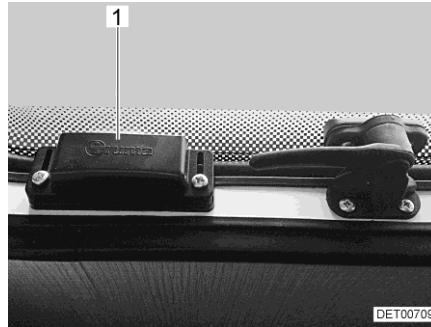
10.2.1 Modeller med eksosavtrekk på høyre side

- ▶ Når forteltet er slått opp og varmeanlegget går på gass, kan eksos fra varmeanlegget samle seg i forteltet. Kvelningsfare! Sørg for tilstrekkelig lufting.

10.2.2 Sikkerhetsbryter

Bilde 136 Sikkerhetsbryter

På kjøretøy som har eksosavtrekk på varmeanlegget plassert under vindu med åpning utover, er det fare for at avgass kan komme inn i kjøretøyet når vindu med åpning utover er åpent. Derfor er disse kjøretøy utstyrt med en sikkerhetsbryter (Bilde 136,1) på vindu med åpning utover.

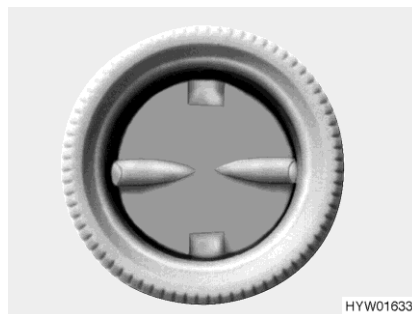
Når varmeanlegget er i bruk og vinduet med åpning utover er åpent, slår utkoblingsautomatikken av varmeanlegget. Dette gjelder også når vindu med åpning utover åpnes til posisjonen "langvarig lufting".

Hvis varmeanlegget var i drift når vinduet med åpning utover ble åpnet, vil varmeanlegget slås på automatisk så snart vinduet med åpning utover blir lukket.

10.2.3 Riktig oppvarming

- ▷ Luftdysene må alltid være frie og må ikke blokkeres hhv. stenges for å tillate fri luftstrøm og for å unngå utvikling av varme.
- ▷ Gjenstander plassert foran luftdysene kan skades ved utvikling av varme.
- ▷ Hvis luftstrømmen blokkeres over lengre tid, kan utviklingen av varme føre til skade på kjøretøyet.

Bilde 137 Luftdyse (varmlufts-varmeanlegget)

Varmluftfordeling

Det er flere luftdysere (Bilde 137) installert i kjøretøyet, som leder varm luft fra kroppsvarmen inn i boenheten. Still luftdysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket.

Hvis kjøretøyets luftdyser på dashbordet er i åpen stilling under oppvarming, kan luften fra varmeanlegget sirkulere og slippe ut. For å unngå dette, stenges luftdysene på dashbordet og sett basekjøretøyets luftfordeling til resirkulering.

Innstilling av luftdysene

- Fullstendig åpen: Full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: Redusert varmluftsstrøm

Hvis alle luftdysene er helt åpne, kommer mindre varm luft ut av hver enkelt dyse. Men hvis bare noen få luftdyser åpnes, strømmer mer varm luft ut av hver enkelt dyse.

10.2.4 Varmelegg og varmtvannsberedning (Truma Combi)

- ▶ Hvis det elektriske varmeelementet (tilleggsutstyr Truma Elektro) til varmeanlegget er i drift, må du ikke bruke elektriske apparater med stort effektbehov som vannkoker, kaffemaskin eller hårføner samtidig for å unngå å utløse sikringen på landstrømtilkoblingen og overbelaste landstrøm-stikkkontakten.

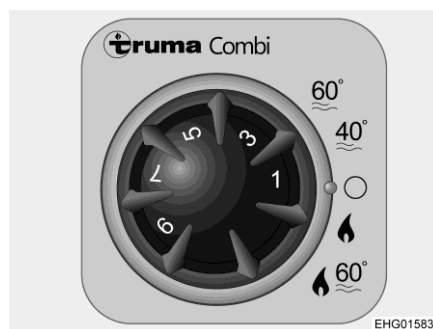
- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme bruksvanntanken.

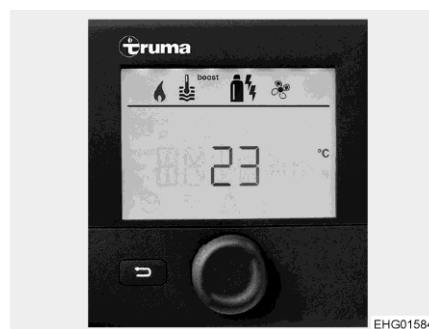
- ▷ For modeller med 230-V elektrisk drift er driften kun mulig når kjøretøyet er koblet til 230-V-forsyningen.
- ▷ Spenningsforsyningen til varmestyringssystemet forblir intakt selv når 12-V-hovedbryteren er slått av.

Betjeningsdeler

Avhengig av utstyret er en av følgende to kontrollpaneler installert. Informasjon om betjening finnes i produsentens bruksanvisning.

Bilde 138 Truma CP classic

Bilde 139 Truma CP plus

Driftsmåter

Varmelegget kan drives med ulike driftsmåter:

- Oppvarmingsdrift (med eller uten varmtvannsberedning)
- Varmtvannsberedning (kun varmtvannsberedning)

Oppvarmingsdrift

I oppvarmingsdrift kan bruksvannet også varmes opp når oppvarmingen er slått på. Når ønsket romtemperatur er nådd og varmeanlegget slår seg av, fortsetter oppvarmingen av bruksvannet til den innstilte vanntemperaturen er nådd.

En temperaturføler måler romtemperaturen.

I driftsmåten "Kun varmelegg" kan varmelegget være i gang når bruksvanntanken er tom.

- For å slå på:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
  - Slå på varmeanlegget på kontrollpanelet og still inn ønsket varmenivå.
  - I oppvarmingsdrift, velg "kun varmeanlegg" eller "varmeanlegg og varmtvannsberedning".

Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmeanlegget settes i drift.

- For å slå av:*
- Slå av varmeanlegget på kontrollpanelet.
  - Steng gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder" og hovedventilen på gassflasken.

Etter at varmeanlegget er slått av, kan resirkuleringsviften stå på for å utnytte restvarmen.

Varmtvannsberedning

Oppvarming av kjøretøyet er ikke mulig med driftsmåten "Varmtvannsberedning". I denne driftsmåten blir kun bruksvannet varmet opp til 40 °C eller 60 °C.

Slå på varmtvannsberedning:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Slå på varmeanlegget på kontrollpanelet og still inn "Varmtvannsberedning".

10.2.5 Sikkerhets-/avtappingsventil

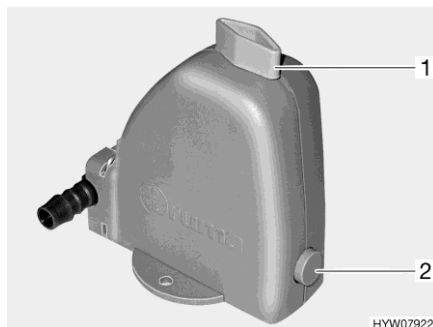
Varmeanlegget er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 140). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet til varmtvannsberedningen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmeanlegget når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 2 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 6 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannarmaturene mot frost.

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

Bilde 140 Sikkerhets-/avtappingsventil

Moneringssted Se avsnittet 11.2.7.

Fylle/tømme bruksvanntanken Bruksvanntanken forsynes med vann fra vanntanken.

Fylle bruksvanntanken med vann:

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 140,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 140,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at bruksvanntanken er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

Tøm bruksvanntanken:

- Slå av varmeanlegget på kontrollpanelet.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 140,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 140,2) hopper ut. Bruksvanntanken tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av bruksvanntanken (ca. 12 liter).

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.2.6 Veggpipe

Friskluft og avgasser fra varmeanlegget ledes i en to-kammers veggpipe.

- ▷ Parker kjøretøyet slik, at veggpipen får tilstrekkelig friskluft.
- ▷ Veggpipen må alltid være fri. Veggpipen må ikke tildekkes.
- ▷ Ved vintercamping må veggpipen holdes fri for snø og is.
- ▷ Kontroller veggpipen regelmessig, avhengig av været (snø, løvfall, smuss osv.). Om nødvendig, rengjør veggpipen.
- ▷ Ved rengjøring av kjøretøyet må vannstrålen ikke rettes direkte på veggpipen.
- ▷ Ved ignorering kan en feilfri funksjon av varmeanlegget ikke garanteres.

Bilde 141 Veggpipe (varmlufts-varmeanlegg)

Veggpipen er montert på den venstre sideveggen.

10.2.7 Elektrisk gulvvarme

- ▶ På modeller med elektrisk gulvvarme må man under ingen som helst omstendigheter bore hull i gulvet eller skru inn skruer. Vær forsiktig med spisse gjenstander. Fare for støt eller kortslutning ved skader på varmekabel.

- ▷ Ikke dekk til regulatoren. Fare for overheting!

- ▷ Den elektrisk gulvvarmen fungerer kun når kjøretøyet er koblet til en 230 V-forsyning.
- ▷ Den elektriske gulvvarmen alene er ikke tilstrekkelig til oppvarming av boenheten.

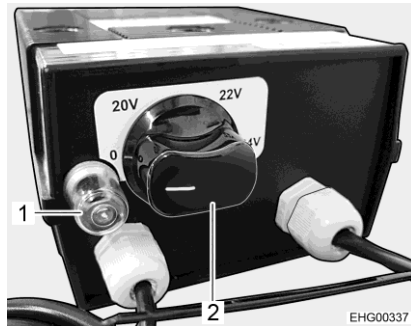
Moneringssted

Regulatoren for elektrisk gulvvarme er installert i nærheten av 230-V-sikringsboksen.

Innstillingstrinn Den elektriske gulvvarmen har fire innstillingstrinn:

- 0 "Av"
- 20 V "lav varme"
- 22 V "middels varme"
- 24 V "høy varme"

Bilde 142 Regulator for elektrisk gulvvarme

- For å slå på:*
- Koble kjøretøyet til 230-V-forsyningen (se avsnittet 9.6.1).
  - Still bryteren (Bilde 142,2) på ønsket varme.

- For å slå av:*
- Drei dreieregulatoren (Bilde 142,2) til stilling "0".

Gulvet er fortsatt varmt en stund etter at gulvvarmen er koblet ut.

Hvis regulatoren blir overbelastet, aktiveres overlastvernet. Stiften (Bilde 142,1) spretter ut.

- Slå på overlastvernet:*
- Trykk inn stiften (Bilde 142,1) på overlastvernet når regulatoren er avkjølt.

10.3 Kokeplass

- ▶ Når gasskomfyren er i bruk, må du ikke la den stå uten tilsyn. Selv om gasskomfyren bare vil være uten tilsyn i en kort periode (f.eks. hvis du må gå på toalettet), må du slå den av.
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Ikke bruk gasskomfyr eller gass-stekeovn til oppvarming.
- ▶ Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke votter eller grytekluter. Fare for personskade!

- ▷ Ikke still varme kasseroller på gasskomfyredekslet.

10.3.1 Gasskomfyr

- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Hvis du har en flammevernplaten, skal denne alltid brukes når gasskomfyren brukes. Før kjøring må flammevernplaten tas av og lagres trygt.
- ▶ Gasskomfyrdekslet lukkes ved hjelp av fjærkraft. Fare for skader når dekselet lukkes!
- ▶ Følg separat bruksanvisning for gasskomfyren.

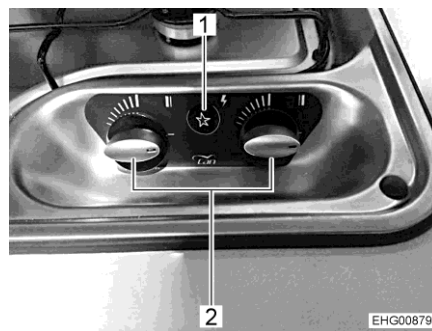

- ▷ Gasskomfyrdekslet av glass skal ikke brukes som kokefelt.
- ▷ Lukk ikke gasskomfyrdekslet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke belast gasskomfyrdekslet med trykk når det er lukket.
- ▷ Etter kokingen må man la gasskomfyrdekslet være åpent så lenge brennerne avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.

- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brenneristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Gasskomfyren har automatisk gassavstengning. For mer informasjon, se den separate bruksanvisningen til gasskomfyren.

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 2 flammer.

Bilde 143 Brytere for gasskomfyr

For å slå på:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
- Åpne gasskomfyrdekslet.
- Fold ut eller sett opp flammevernplaten (modellavhengig).
- Drei dreieregulatoren (Bilde 143,2) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne.
- Trykk på trykkbryteren (Bilde 143,1). Det dannes gnister ved brenneren.

- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikkeringsventilen holder gasstilførselen åpen.
  - Slipp dreieregulatoren løs og dreii den til ønsket innstilling.
  - Hvis tenningen mislykkes, gjentas fremgangsmåten fra begynnelsen.
- For å slå av:*
- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
  - Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

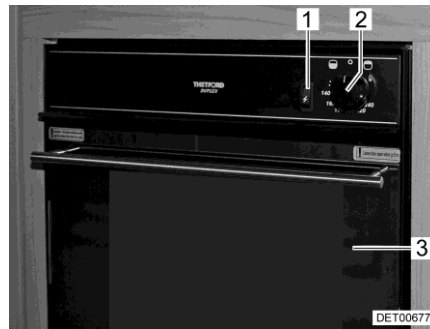
10.3.2 Gass-stekeovn med grill (Thetford Duplex)

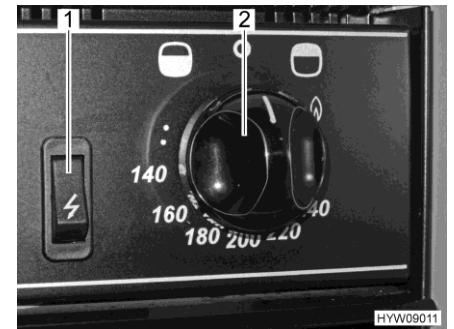
- ▶ Hold alltid ventilasjonsåpningene på gass-stekeovnen åpne.
- ▶ Ved tenningsprosess og når stekeovnen/grillen er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kophåndklær, klær osv. i nærheten av gass-stekeovnen. Brannfare!
- ▶ Klaffen på gassgrillen må alltid holdes åpen under tenning og bruk av grillen.
- ▶ Hvis tenningen mislykkes, gjentas fremgangsmåten fra begynnelsen. Ved behov må man teste om det mangler gass og/eller strøm i gass-stekeovnen.
- ▶ Hvis gass-stekeovnen/grillen likevel ikke fungerer, lukker man gassavstengeventilen og underretter servicestasjonen.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.
- ▶ Ved grilling tar man ut varmebeskyttelsen og lar lokket være helt åpent.

- ▷ La gass-stekeovnen være på i 30 minutter ved maks. temperatur uten innhold før første igangsetting.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikkeringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Bilde 144 Gass-stekeovn med grill

Bilde 145 Brytere (gass-stekeovn med grill)

- For å slå på:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Stekeovn".
  - Åpne stekeovnsdøren (Bilde 144,3) helt.

- Slå på stekeovnen:*
- Trykk på dreieregulatoren (Bilde 144,2 og Bilde 145,2) og still inn den maksimale innstillingen mot urviseren (i retning av stekeovn-symbolet "☪").
  - Trykk dreieregulatoren (Bilde 144,2 og Bilde 145,2) og hold den inne 5 til 10 sekunder. Det strømmer gass til brenneren.
  - Trykk på tenningsbryteren (Bilde 144,1 og Bilde 145,1) til flammen brenner.
  - Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tenningsventilen holder gasstilførselen åpen.
  - Slipp dreieregulatoren løs og dreii den til ønsket innstilling.

- Slå på grillen:*
- Trykk på dreieregulatoren (Bilde 144,2 og Bilde 145,2) og still inn flammesymbolet med urviseren (i retning av grill-symbolet "☪").
  - Trykk dreieregulatoren (Bilde 144,2 og Bilde 145,2) og hold den inne 5 til 10 sekunder. Det strømmer gass til brenneren.
  - Trykk på tenningsbryteren (Bilde 144,1 og Bilde 145,1) til flammen brenner.
  - Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tenningsventilen holder gasstilførselen åpen.
  - Slipp dreieregulatoren løs og dreii den til ønsket innstilling.

- For å slå av:*
- Dreii dreieregulatoren (Bilde 144,2 og Bilde 145,2) på "O". Flammen slukkes.
  - Steng gassavstengeventilen "Stekeovn" og hovedventilen på gassflasken.

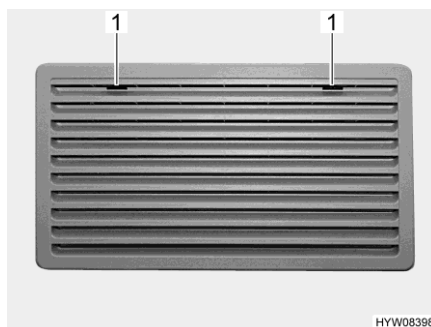
10.4 Kjøleskap

Under kjøring må kjøleskapet kun drives via 12 V-spenning. Ved høye omgivelsestemperaturer kommer ikke kjøleskapet opp i full kjøleeffekt lenger.

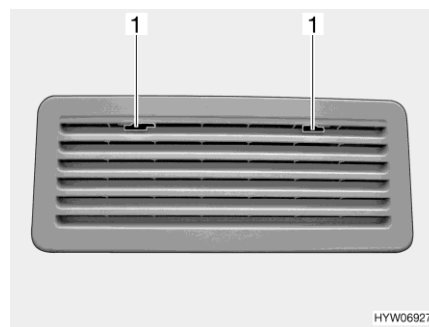

- ▷ Sett alltid på kjøleskapets luftegitter når du forlater kjøretøyet. Hvis ikke kan det trenge inn vann når det er regnvær.

10.4.1 Kjøleskapets luftegitter

Bilde 146 Kjøleskapets luftegitter
(Thetford stort)

Bilde 147 Kjøleskapets luftegitter
(Thetford lite)

- Demontering:**
- Skyv låsen (Bilde 146,1 eller Bilde 147,1) mot midten.
  - Ta av kjøleskapets luftegitter.

10.4.2 Thetford serie N4000

- ▷ Det må kun brukes én energikilde.
- ▷ Også når 12-V-forsyningen er slått av, trekkes en liten strømmengde som belaster boenhets-batteriene ekstra. Ved midlertidig lagring må man alltid slå av kjøleskapet.
- ▷ Følg separat bruksanvisning for kjøleskapet.

Driftsmåter Kjøleskapet har 3 driftsmåter:

- Gassdrift
- 230 V-drift
- 12 V-drift

Driftsmåten er angitt på LCD-berøringsskjermen eller på LED-betjeningsfeltet. En trinnløs regulering av kjøleeffekten er kun mulig ved gassdrift og 230-V-drift, ikke ved 12-V-drift.

Den aktuelle driftsmåten vises med et lysende symbol på kontrollpanelet:

- A Kjøleskapet velger automatisk en egnet energikilde
- 🔌 230 V-drift
- 🔋 12 V-drift
- 🔥 Gassdrift

- ▷ Kjøleskapet trenger alltid en 12-V-styrespenning, uavhengig av hvilken energitype det drives med. Styrespenningen kobles til straks hovedbryteren på panelet slås på. Ved midlertidig avstengning, må man alltid slå av strømsentralen.

- ▷ I 12-V-drift forsynes kjøleskapet kun med spenning fra kjøretøyets startbatteri. Startbatteriet forsyner kjøleskapet med 12 V bare når kjøretøymotoren går. Når kjøretøymotoren er koblet ut, skjer ingen kjøling lenger. Via strømsentralen forsynes kjøleskapet likevel med styrespenning fra boenhets-batteriet. Bytt til gassdrift under lengre kjørepause for ikke å tømme boenhets-batteriet.
- ▷ Vi anbefaler å drive kjøleskapet i 12-V-drift mens du kjører. Hvis kjøretøyet står stille, anbefaler vi å drive kjøleskapet i 230-V-drift, hvis en 230-V-tilkobling er tilgjengelig. I alle andre tilfeller kan kjøleskapet drives med gass.

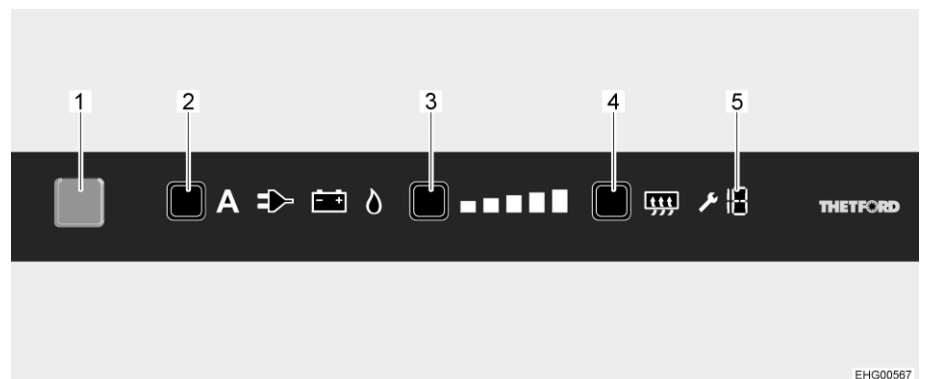
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Det er ikke tillatt å drive kjøleskapet med bilgass.

- ▷ Lukk gassavstengeventilen "Kjøleskap" når kjøleskapet drives elektrisk.

LCD-berøringsskjerm

Kjøleskapet kan betjenes via LCD-berøringsskjermen.

Bilde 148 LCD-berøringsskjerm

- 1 På/av-knapp
- 2 Energivalgknapp
- 3 Kjølenivåknapp
- 4 Anti-kondens-knapp
- 5 Feilkodeindikator

Slå på via LCD-berøringsskjermen:

- For gassdrift, åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kjøleskap".
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 148,1) i 1 sekund. Knappen lyser blått. Den sist valgte innstillingen vises.

Velge energikilde via LCD-berøringsskjermen:

- Trykk flere ganger på energivalgknappen (Bilde 148,2) til ønsket energikilde er valgt.

Velge kjøletrinn via LCD-berørings skjermen:

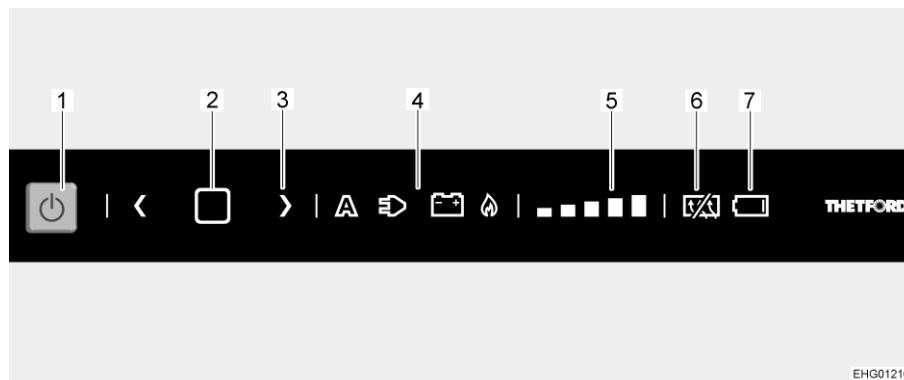
- Trykk flere ganger på kjølenivåknappen (Bilde 148,3) til ønsket kjølenivå er valgt. Det aktuelle kjølenivået vises med lyssøylen.

Slå av via LCD-berørings skjermen:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 148,1) i ca. 2 sekunder. Alle lampene slukkes. Kjøleskapet er slått av.
- Ved gassdrift, steng gassavstengeventilen "Kjøleskap" og hovedventilen på gassflasken.

LED-betjeningsfelt

Kjøleskapet kan betjenes via LED-betjeningsfeltet.

Bilde 149 LED-betjeningsfelt

- 1 På/av-knapp
- 2 Bekreftelsestast
- 3 Piltaster
- 4 Energikildesymbol
- 5 Kjølenivåindikator
- 6 Anti-kondens-visning
- 7 Indikator for tomt batteri (valgfritt)

Slå på via LED-betjeningsfeltet:

- ▷ Hvis du ikke trykker på bekreftelsestasten innen 10 sekunder under en operasjon, dempes lysene og den valgte innstillingen lagres ikke.

Velge energikilde via LED-betjeningsfeltet:

- For gassdrift, åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kjøleskap".
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 149,1) i 1 sekund. Knappen lyser blått. Sist valgte innstilling lyser.
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 149,2) i 2 sekunder til energikildesymbolet (Bilde 149,4) begynner å blinke.
- Velg ønsket energikilde ved å trykke på en av piltastene (Bilde 149,3).
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 149,2) for å bekrefte valget.

Velge kjøletrinn via LED-betjeningsfeltet:

- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 149,2) i 2 sekunder til energikildesymbolet (Bilde 149,4) begynner å blinke.
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 149,2) på nytt. Kjølenivåindikatoren (Bilde 149,5) begynner å blinke.
- Velg ønsket kjøletrinn ved å trykke på en av piltastene (Bilde 149,3).
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 149,2) for å bekrefte valget.

Slå av via
LED-betjeningsfeltet:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 149,1) i ca. 2 sekunder. Alle lampene slukkes. Kjøleskapet er slått av.
- Ved gassdrift, steng gassavstengeventilen "Kjøleskap" og hovedventilen på gassflasken.

- ▷ Ytterligere betjeningsmuligheter finnes i den separate bruksanvisningen for kjøleskapet.

10.4.3 Kjøleskapsdør-lås

- ▷ Under kjøring må kjøleskapsdøren alltid være lukket og låst i lukket posisjon.

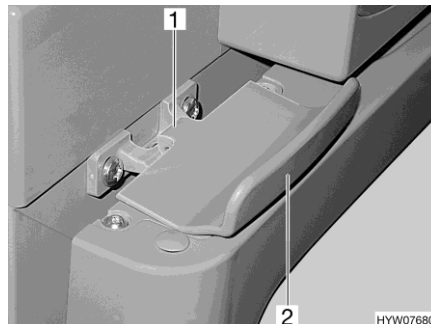

- ▷ Når kjøleskapet er avslått, låses kjøleskapsdøren i luftstilling. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

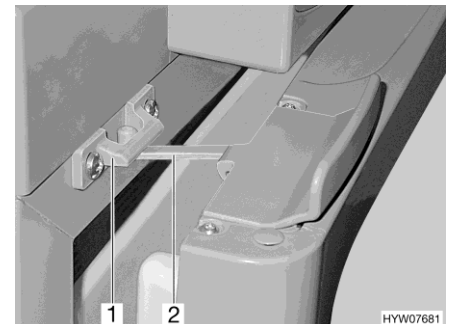
Kjøleskapsdøren kan stå i to stillinger:

- Lukket kjøleskapsdør mens man kjører og når kjøleskapet er i bruk
- Kjøleskapsdøren litt åpen for å lufte når kjøleskapet er avslått

Thetford

Bilde 150 Lås kjøleskapsdør, låst (Thetford)

Bilde 151 Kjøleskapsdør i luftstilling (Thetford)

For å åpne:

- Åpne kjøleskapsdøren ved hjelp av håndtaket (Bilde 150,2). Låsen (Bilde 150,1) løses automatisk.

For å stenge:

- Lukk kjøleskapsdøren ordentlig. Pass på at låsen smetter i lås.

Låse i luftstilling:

- Åpne kjøleskapsdøren litt.
- Åpne låsen (Bilde 151,2) og fest den i låsefestet (Bilde 151,1). Kjøleskapsdøren forblir litt åpen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet.

11.1 Vannforsyning, generelt

- ▶ Vanntanken må kun fylles fra drikkevannsnettet slik at kvaliteten på drikkevannet er sikret.
- ▶ Til påfylling må det kun brukes slanger eller beholdere som er tillatt for bruk til drikkevann.
- ▶ Påfyllingslanger eller beholdere må skylles grundig med drikkevann (to til tre ganger kapasiteten).
- ▶ Påfyllingslanger eller beholdere må tømmes fullstendig etter påfylling, og åpningene på påfyllingslanger eller beholdere må lukkes.
- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 12).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at vannpumpen er koblet ut. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.
- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet.

Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.

- ▷ Før man benytter vannarmaturene, må 12 V-forsyningen på panelet være slått på. Ellers arbeider ikke vannpumpen.

Monteringssted for vannpumper

Dykkpumpene befinner seg i vanntanken.

11.2 Vanntank

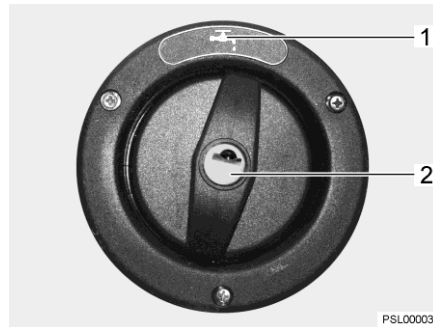
Avhengig av modell rommer vanntanken mellom 97 l og 122 l.

- ▷ På grunn av kjøresikkerheten og tekniske tillatelser må fyllemengden reduseres under kjøring. Når vannet tappes ved hjelp av dreiehåndtaket for sikkerhetsavløpet (se avsnittet 11.2.4), blir det igjen en restmengde på ca. 20 l i vanntanken.

11.2.1 Drikkevann-påfyllingsstuss med deksel

Bilde 152 Dekslet for drikkevann-påfyllingsstuss

Drikkevann-påfyllingsstussen er, avhengig av modellutførelse, plassert på venstre eller høyre side av kjøretøyet.

Drikkevann-påfyllingsstussen er merket med symbolet "☰" (Bilde 152,1). Dekslet åpnes og lukkes med nøkkelen til de utvendige lukene.

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 152,2) og drei den en kvart omdreining mot urviseren.
  - Fjern dekslet.
  - Fyll vanntanken med drikkevann.

- For å stenge:*
- Sett dekslet på drikkevann-påfyllingsstussen.
  - Drei nøkkelen en kvart omdreining med urviseren.
  - Trekk ut nøkkelen.
  - Kontroller at dekslet sitter godt fast på drikkevann-påfyllingsstussen.

11.2.2 Påfylling av vannanlegget

- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

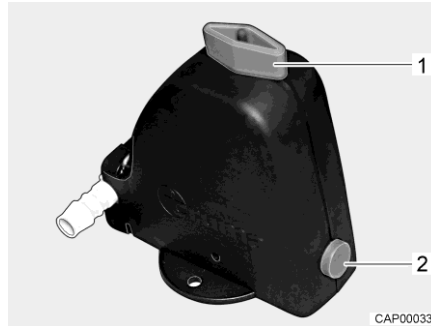

- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

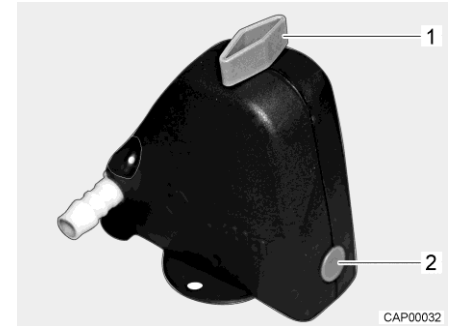

- ▷ Man kan kontrollere vannmengden på panelet mens vanntanken fylles.

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

Bilde 153 Sikkerhets-/avtappingsventil åpnet

Bilde 154 Sikkerhets-/avtappingsventil lukket

- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 153,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 153,2). Den lukkede sikkerhets-/avtappingsventilen er fremstilt under Bilde 154. Det er ikke mulig å lukke sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under 6 °C.
- Steng alle vannkraner.
- Lukke vanntankens utløpsåpning.
- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen på utsiden av kjøretøyet.
- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.
- Kontroller at dekslet på vanntanken er tett.

11.2.3 Etterfyll med vann

- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Gå fram på følgende måte for å fylle vanntanken med drikkevann:

- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen (Bilde 152).
- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.

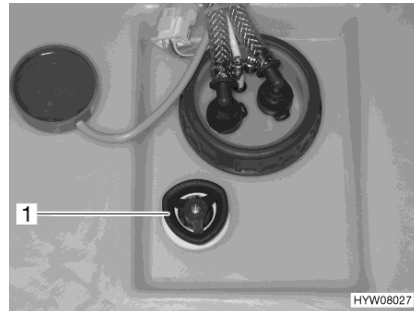
11.2.4 Redusere vannmengden for kjøring

- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Dreiehåndtak

Dreiehåndtaket er montert på vanntanken.

Bilde 155 Vanntank med dreiehåndtak

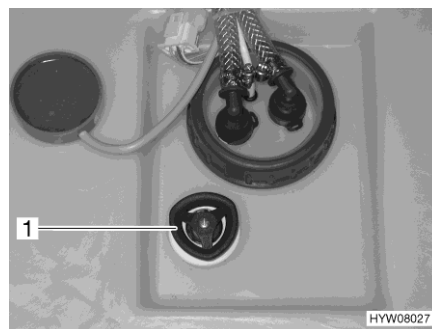
For å stenge:

- Drei dreiehåndtaket (Bilde 155,1) på vanntanken til stopp med urviseren.
- Fyll opp vanntanken med drikkevann.

For å åpne:

- Drei dreiehåndtaket (Bilde 155,1) på vanntanken til du møter motstand mot urviseren. Vannet renner ut opptil ca. 20 liter.

11.2.5 Tappe av vann

Bilde 156 Vanntank med dreiehåndtak

- På vanntanken dreier du dreiehåndtaket (Bilde 156,1) mot urviseren fra du møter motstand til stopp for å åpne utløpsåpningen fullstendig.

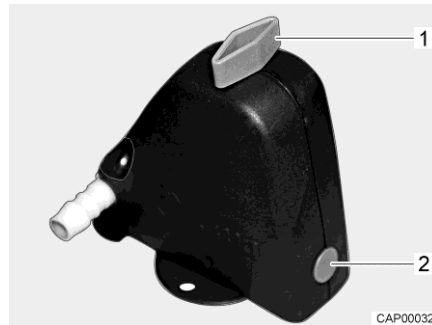
11.2.6 Tømme vannanlegg

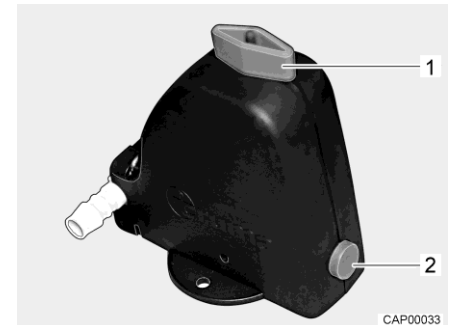
- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Gå fram på følgende måte for å tømme og lufte vannanlegget. Slik unngår du frostskafer og avleiringer:

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå av 230 V-forsyningen. Slå av 230-V-sikringen (se avsnittet 9.9.2). Den eksterne 230 V-tilkoblingen kan forbli tilkoblet for å lade batteriet.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- Ta varmtvannsberedningen ut av drift (se avsnittet 10.2.4).

Bilde 157 Sikkerhets-/avtappingsventil lukket

Bilde 158 Sikkerhets-/avtappingsventil åpnet

- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen (Bilde 157). Vri dreiebryteren (Bilde 157,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 157,2) hopper ut. Den åpne sikkerhets-/avtappingsventilen er fremstilt under Bilde 158.
- Åpne avløpet til vanntanken (se avsnittet 11.2.5).
- Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- Heng opp hånddusjen i dusjstilling.
- Hold opp vannpumpen til vannledningen er helt tom.
- Kontroller at vanntanken er helt tom.
- Blås ut vannet som er igjen i vannledningene (maks. 0,5 bar). Trekk slangen av vannpumpen og blås inn i slangen.
- Rengjør vanntanken og spyl den deretter grundig.
- La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømning.
- La sikkerhets-/avtappingsventilen være åpnet.

11.2.7 Monteringssted sikkerhets-/avtappingsventil

Monteringsstedet for sikkerhets-/avtappingsventilen avviker mellom ulike modeller.

Modell	Monteringssted ¹⁾
T58 / T135	Under sengen, ved siden av varmeanlegget (tilgjengelig gjennom en åpning i dekselet)
A60 / A132	I klesskapet, nedre skuff
T670S / T338 T680 / T447 T690L / T449 T67 / T448 T67S / T338 T68 / T447 I67S / I338 I68 / I447 I69L / I449	I sittebenken til sittegruppen, venstre
A68 / A361 A70 / A464	I klesskapet nederst
V60 / V132	I stueskapet under den langsgående sengen
V66 / V337	Under den venstre sengen i den nedre hyllen av klesskapet
V69 / V339	I sengenivået til venstre for dobbeltsengen, åpne dekselet
T69LC / T459 T68C / T457	I underskapet på kjøkkenet
TS65 / T334S	Kjøretøy med stekeovn: bak luke under stekeovn høyre side Kjøretøy uten stekeovn: i underskapet på kjøkkenet
TS67 / T338S	Kjøretøy med stekeovn: bak luke under stekeovn høyre side Kjøretøy uten stekeovn: i underskapet på kjøkkenet

¹⁾ Angivelsene venstre og høyre oppgis alltid i forhold til kjøreretningen

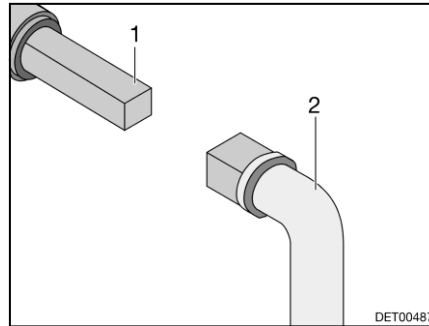
11.3 Spillvannstank

- ▷ Fyll tilstrekkelig med frostvæske (f.eks. koksalt) på spillvannstanken, slik at ikke spillvannet fryser ved frostfare.
- ▷ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.

- ▷ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

Bilde 159 Betjening spillvannkran

Spillvannkranen for tømning av spillvann er avhengig av modellen montert på bobilens høyre eller venstre side.

Firkant for åpning av spillvannkran kan nås direkte under gulvet av kjøretøyet.

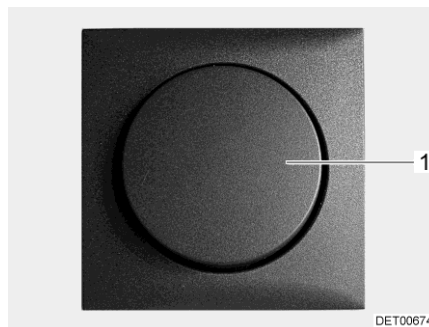
For å tømme:

- Stikk nøkkelen (Bilde 159,2) på firkanten (Bilde 159,1).
- For å åpne spillvannkranen må firkanten dreies en kvart omdreining.
- Tøm spillvannstanken fullstendig.
- For å stenge spillvannkranen skal firkanten dreies tilbake til anslag.

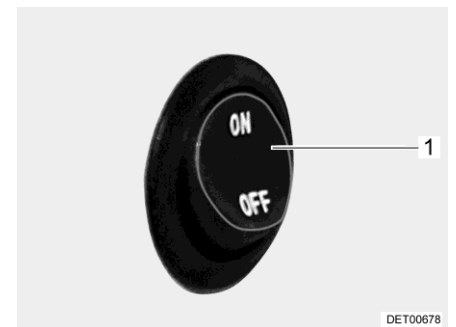
11.4 Toalettrom

- ▷ Det må ikke transporteres last i dusjkabinettet. Dusjkabinettet eller andre gjenstander i toalettrommet kan bli skadet.

Bilde 160 Lysbryter toalettrom

Bilde 161 Lysbryter toalettrom

Avhengig av modell er vippebryterne for toalettrombelysningen montert på forskjellige steder i toalettrommet.

Lysbryteren (Bilde 160,1 eller Bilde 161,1) til toalettrommet er for eksempel plassert i området under baderomsskapet eller under vasken.

- ▷ For å luften under eller etter bruk av dusjen eller til tørking av våte klær; lukk toalettromsdøren og åpne vinduet eller takluken i toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- ▷ Lukk dusjforhengeret helt når du dusjer, slik at det ikke kan trenge inn vann mellom toalettveggen og dusjkaret.
- ▷ Vask bort såperester i dusjkaret og vasken etter bruk av dusjen, ellers kan det med tiden dannes sprekker i dusjkaret.

- ▷ Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.
- ▷ Ytterligere informasjon angående rengjøring av toalettrommet finner du i avsnittet 12.2.

Bilde 162 Klesstang for tørking av klesvask

Klesstang for tørking av klesvask

På den sammenleggbare klesstangen (Bilde 162,1) under takluken kan håndklær og klesvask henges til tørk.

Dusjrist

Dusjristen er laget av heltre. Dusjristen beskytter dusjkaret og sørger for et tørt gulv, selv etter dusjing.

Bilde 163 Dusjrist

Overhold følgende anvisninger for å få en lang levetid:

- Før du skal dusje tar du dusjristen (Bilde 163,1) ut av dusjen.
- Etter at du har dusjet, legger du dusjristen ned i dusjkaret igjen.
- Du bør behandle dusjristen minst to ganger i året med en løfri klut og kommersielt tilgjengelig heltreolje i fiberretningen (følg produsentens anvisninger).

11.5 Vario-toalettrom

- ▷ Toalettromskjermens innside må bare foldes ut når toalettdøren er lukket.
- ▷ Når duominnreder til dusjkabinett, må du utføre ombyggingstrinnene i den angitte rekkefølgen.
Hvis den lille svingarmveggen dreies for tidlig, er den bak den store svingarmveggen, og det kan føre til skade. I tillegg kan våtromsdøren ikke lenger åpnes.

- ▷ Alt etter modell er Vario-toalettrommet montert speilvendt av det som er vist her. Ombyggingen skjer i så fall speilvendt av det viste Vario-toalettrommet.

Det er innbygd et Vario-toalettrom i kjøretøyet (modellavhengig). Vario-toalettrommet kan med enkle grep forandres til en lukket dusjkabinett. Toalettområdet er dermed beskyttet mot vannsprut.

11.5.1 Vario-toalettrom med to svingarmvegger

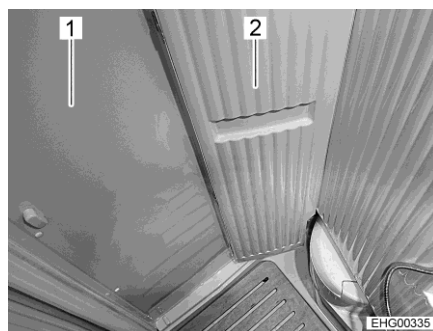
Bilde 164 Toalettsetet dreier mot vegg

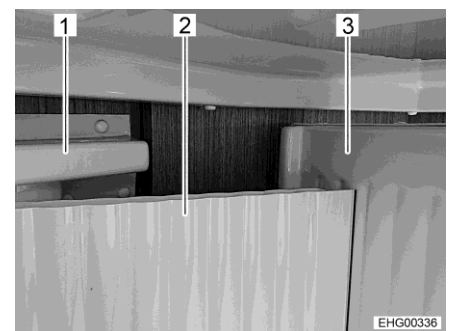
Bilde 165 Stor svingarmvegg, dreid

Ominnredning til dusjkabinett:

- Toalettsetet dreier mot vegg (Bilde 164).
- Før du går inn i våtrommet: Sving den store svingarmveggen (Bilde 165,1) med den medfølgende vasken til siden.

Bilde 166 Liten svingarmvegg, dreid

Bilde 167 Riktig plassering av den lille svingarmveggen

- Gå inn i våtrommet.
- Steng våtromsdøren (Bilde 166,1 og Bilde 167,1).

- ▷ Den lille svingarmveggen (Bilde 166,2 og Bilde 167,2) skal **alltid** plasseres foran den store svingarmveggen (Bilde 167,3)! Den lille svingarmveggen skal **ikke trykkes** bak den store svingarmveggen! Ellers er det fare for å låse deg inne i våtrommet fordi våtromsdøren kanskje ikke lenger åpnes.
- Sving den lille svingarmveggen (Bilde 166,2 og Bilde 167,2). Den lille svingarmveggen er i korrekt posisjon når den er foran den store svingarmveggen (Bilde 167,3).

- ▷ Tørk dusjkaret tørt etter dusjing. Det må ikke bli stående vann i dusjkaret.
- ▷ Sikt aldri vannstrålen direkte på våtrommets vegger, veggkledningen, plisségardiner eller toalettet.
- ▷ Legg ikke hånddusjen i dusjkaret når vannet renner.
- ▷ Når våtrommet skal rengjøres med hånddusjen: Hold en avstand på minst 30 cm til alle overflater.
- ▷ Ved rengjøring av våtrommet kan vann komme gjennom i området rundt våtromsdøren og ut i bo-delen. Tørk umiddelbart opp vann som har lekket ut. Vann kan også renne forbi toalettet og ned i oppsamlingskaret. Tøm isåfall oppsamlingskaret. Oppsamlingskaret er tilgjengelig fra toalettluken på utsiden av kjøretøyet.

11.5.2 Vario-toalettrom med svingarmvegg og plisségardin

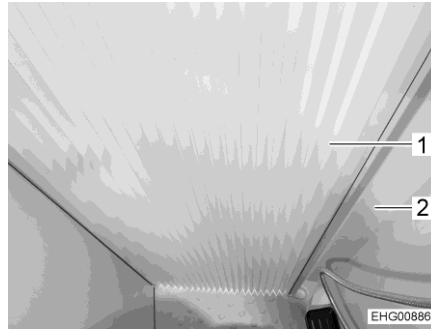
Bilde 168 Toalettsetet dreier mot veggen

Bilde 169 Stor svingarmvegg, dreid

Ominnredning til dusjkabinett:

- Toalettsetet dreier mot veggen (Bilde 168).
- Før du går inn i våtrommet: Sving den store svingarmveggen (Bilde 169,1) med den medfølgende vasken til siden.

Bilde 170 Plisségardin, stengt

- Gå inn i våtrommet.
- Steng igjen våtromsdøren.
- Steng plisségardinen (Bilde 170,1). For å få dette til, trekker du plisségardinen mot svingarmveggen (Bilde 170,2) til du merker at magnetlåsen holder plisségardinen på plass.

- ▷ Tørk dusjkaret tørt etter dusjing. Det må ikke bli stående vann i dusjkaret.
- ▷ Sikt aldri vannstrålen direkte på våtrommets vegger, veggkledningen, plisségardiner eller toalettet.
- ▷ Legg ikke hånddusjen i dusjkaret når vannet renner.
- ▷ Når våtrommet skal rengjøres med hånddusjen: Hold en avstand på minst 30 cm til alle overflater.
- ▷ Ved rengjøring av våtrommet kan vann komme gjennom i området rundt våtromsdøren og ut i bo-delen. Tørk umiddelbart opp vann som har lekket ut. Vann kan også renne forbi toalettet og ned i oppsamlingskaret. Tøm isåfall oppsamlingskaret. Oppsamlingskaret er tilgjengelig fra toalettluken på utsiden av kjøretøyet.

11.6 Toalett

- ▷ Toalettet må maksimalt belastes med 120 kg.
- ▷ Tøm kloakktank når det er fare for frost og kjøretøyet ikke er oppvarmet.
- ▷ Ikke sitt på toalettlokket. Lokket er ikke konstruert for å bære personer og det kan brette.
- ▷ Bruk kjemiske midler som egner seg til toalett. Lufteanlegget fjerner kun lukt, ikke bakterier og gasser. Bakterier og gasser angriper tetningsgummen.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

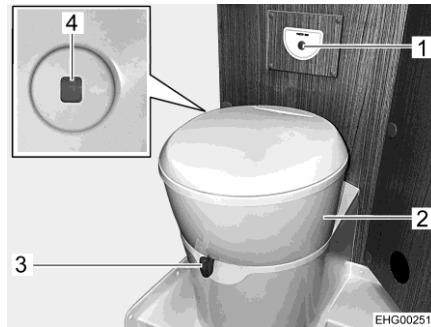

- ▷ Kloakktank må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

11.6.1 Svingbart toalett

Toalettet spyles direkte via kjøretøyets vannsystem.

Bilde 171 Toalett

Toalettskålen kan dreies i ønsket posisjon. For å gjøre det må man ta tak i overdelen (Bilde 171,2) til toalettet med begge hender og dreie den.

Et kontrollpanel med spyleknapp (Bilde 171,1) er plassert i nærheten av toalettskålen.

Fyllnivåmåleren (Bilde 171,4) endrer farge fra grønn til rød når kloakktanken må tømmes.

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 171,3) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 171,1) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren.

11.6.2 Toalett med fast benk

Toalettet spyles direkte via kjøretøyets vannsystem.

Bilde 172 Kontrollpanel Thetford-toalett

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Vri skyvearmen (Bilde 172,1) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 172,3) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Drei skyvearmen (Bilde 172,1) med urviseren.

Kontrolllampen (Bilde 172,2) lyser når Thetford-kassetten må tømmes.

11.6.3 Tømme kloakktanken

▷ Kloakktanken kan kun tas ut når skyveren er lukket.

Bilde 173 Klaff for kloakktanken

Bilde 174 Kloakktank

- Skyv skyvearmen på toalettskålen med urviseren. Skyveren lukkes.
- Åpne klaffen til kloakktanken på utsiden av kjøretøyet. For å gjøre dette stikker du nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 173,1) til trykklåsen og dreier den en kvart omdreining med urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.
- Begge trykklås (Bilde 173,2) trykkes samtidig med tomlene, og klaffen for kloakktanken åpnes.
- Sving klaffen helt opp, og legg den mykt mot ytterveggen. Klaffen holdes åpent med magnet.
- Trekk holdebøylen (Bilde 174,2) opp og ta ut kloakktanken (Bilde 174,1).
- Frakt kloakktanken til et deponi og tøm den helt.

▷ For å tømme helt betjener du lufteknappen på kloakktanken med tommelen.

11.6.4 Vinterdrift

▷ Bruk ingen frostvæske. Frostvæske kan føre til skade på toalettet.

Dersom toalettet, vanntanken og kloakktanken (kassetten) befinner seg i et frostsikkert område i kjøretøyet, kan toalettet også benyttes om vinteren.

Dersom toalettet, vanntanken og kloakktanken (kassetten) ikke befinner seg i et frostsikkert område i kjøretøyet, må vanntanken, kloakktanken og vannledningene tømmes ved frostfare. På denne måten unngår man frostskafer.

11.6.5 Midlertidig lagring

- ▷ Dersom toalettet ikke brukes over lengre tid, tømmes vanntanken, kloakktanken og vannledningene.

Stenge av toalettet:

- Tøm vanntanken.
- Betjen toalettspylingen inntil det ikke renner mer vann i toalettet. Vær oppmerksom på at pumpen kan skades senest etter ett minutt hvis den går tørr.
- Tøm kloakktanken.
- Skyll kloakktanken grundig.
- La tømmestussene på kloakktanken være åpne.
- La kloakktanken tørke så lenge som mulig.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

12.1 Utvendig stell

12.1.1 Generelt

Vanlig utvendig stell består av regelmessig vask. Det avhenger av bruken og omgivelsene hvor ofte kjøretøyet må vaskes. I områder med mye luftforurensing eller når man kjører på veier hvor det er brukt veisalt, må kjøretøyet vaskes oftere. Hvis kjøretøyet utsettes for saltholdig og fuktig luft (kystområder, fuktig og varmt klima), må det vaskes oftere.

Hvis det er mulig, bør man unngå å parkere under trær. Det kvælgende stoffet som drypper fra noen trær, gir lakken et matt utseende og igangsetter en mulig korrosjonsprosess.

Fugleskitt må vaskes av umiddelbart og grundig, da syren i fugleskitten virker etsende.

12.1.2 Vaske med høytrykksspyler

- ▷ Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- ▷ Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet. Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikk-kontakter, pakninger, luftegitter eller taklukene. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.

12.1.3 Vaske kjøretøyet

- ▷ Rengjør aldri kjøretøyet i vaskegater. Det kan trenge vann inn i kjøleskaps luftegitter, i eksosavtrekket eller i det automatiske luftesystemet. Kjøretøyet kan bli skadet.
- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer.
- Unngå direkte sollys. Ta hensyn til miljøet.
- Til rengjøringen av utvendige klistremerker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.

- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Lakkerte yttervegger kan i tillegg rengjøres med et spesialmiddel.
- Etterbehandle deler i glassfiberforsterket plast (GRP) regelmessig med et poleringsmiddel. Dermed unngår du at delene gulner, og forseglingen på overflaten opprettholdes.
- Gummilister på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.
- Låsesylindere på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med grafitstøv.

12.1.4 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.

- ▷ Tørk aldri av akryl-vindusruter med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
- ▷ Rengjør akrylglass-vindusruter kun med rikelig med varmt vann, litt oppvaskmiddel og en myk klut.
- ▷ Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
- ▷ Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller sili-konfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke fest klistremerker på akrylglass-vindusruten.
- ▷ Etter at kjøretøyets vindusruter i akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig med rent vann.
- ▷ Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.

- ▷ Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforretninger har dette.

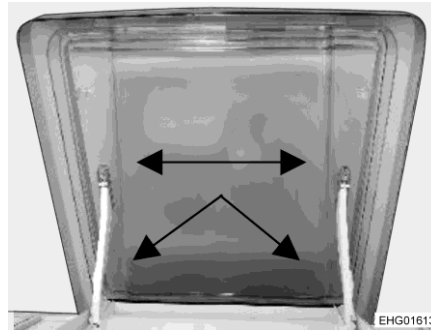
12.1.5 Takluke VisionStar

- ▶ Ikke løsne skruene som brukes til å feste takluken eller åpningsmekanismen.

- ▷ Ikke bruk aggressive rengjøringsmidler. Aggressive rengjøringsmidler kan angripe platen og gjøre den sprø.
- ▷ Ikke utfør våtrengjøring. Insektnettjalusi og blendingsgardin kan bli skadet.
- ▷ Hvis splinter av plast blir skadet når du fjerner takluken: Skift ut skadede splinter av plast.

Bilde 175 Takluke VisionStar

- Takluken kan tas av for rengjøring. Fjern splintene av plast (Bilde 175, piler) forsiktig.
- Bruk bare rent vann og en myk svamp for å rengjøre takluken.
- Etter rengjøring smøres glideflater med et tynt lag vaselin eller WD40. Dette forbedrer bevegelsen til åpningsmekanismen.
- Påfør litt talkum på tetningsgummiene med en tørr klut.
- Børst insektnettsjalusien og blendingsgardinen av og til med en myk børste, en tørr klut eller en støvfjerner.
- Når du setter inn takluken igjen, sørg for at splintene av plast klikker helt på plass. Sett inn holdesplintene med den flate siden opp.

12.1.6 Undergulv

Kjøretøyets undergulv har et belegg som delvis beskytter mot slitasje. Skader på undergulvbeskyttelsen bør straks utbedres. Flater som er innsatt med beskyttelsesmidler må ikke behandles med sprayolje.

- ▷ Bruk kun produkter som er godkjente av produsenten. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

12.1.7 Stigtrinn

Når stigtrinnene smøres kan store smussbiter feste seg i smøremidlet under kjøring og dermed ødelegge funksjonen til trinnene eller føre til skade på stigtrinnene. Derfor skal stigtrinnets bevegelige deler ikke smøres med fett eller olje.

12.1.8 Solaranlegg

- Rengjør solcellepanelene minst to ganger i året. Ved kraftig tilsmussing, rengjør solcellepanelene oftere.
- Bruk lunkent vann og en myk klut for å rengjøre solcellepanelene. Utfør en visuell kontroll for skader under rengjøringen.
- Få mer omfattende vedlikeholdsarbeid eller reparasjoner utført av kvalifisert fagpersonale.

12.2 Innvendig stell

- ▷ Hvis mulig skal flekker fjernes umiddelbart.
- ▷ Siden vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling (se avsnittet 12.1.4).
- ▷ Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- ▷ Hårfargemiddel, neglelakk, sigarettaske og lignende stoffer kan forårsake flekker eller misfarginger på plastdeler, som ikke lar seg fjerne. Unngå derfor at disse stoffene kommer i kontakt med plastdeler. Fjern disse stoffene straks hvis de likevel skulle komme i kontakt med plastdeler.
- ▷ Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- ▷ Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- ▷ Bruk lite vann. Tørk opp alle rester av vann.
- ▷ Støvsug tepper og trekk jevnlig med en egnet børste.

- ▷ Våre representanter og servicestasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.
  - Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige kunststoffdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Ved behov behandles lakkflater med møbelpolitur.
  - Putetrekk rengjøres med tørrskum eller skum fra et mildt vaskemiddel. Beskytt putene mot direkte sollys slik at de ikke falmer.
  - Gardiner og stores skal renses kjemisk på renseri.
  - Tepegulvene skal rengjøres med teppekum og støvsuges ved behov.
  - PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulvbelegg. Tepegulv og PVC-gulvbelegg kan klistres sammen.
  - Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
  - Gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut. Vann må ikke komme inn i gasskomfyrens åpninger. Vann kan skade gasskomfyren.
  - Myggnetting på dører, vinduer og takluker: Fjern alltid insekter eller skitt umiddelbart. Ellers kan nettet skades. Veps eller fugler kan forårsake skade når de spiser på rester. For rengjøring av myggnett anbefales det fuktet mikrofiberklut. Bruk kun vaskemiddel når det er pH-nøytralt og ikke inneholder løsemidler. Om nødvendig kan det forhåndsrengjøres forsiktig med en myk børste eller en fin børste på støvsugeren.
  - Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.

- Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Sikkerhetsbelter kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de rulles opp igjen.

12.3 Vannanlegg

12.3.1 Rengjør vanntanken

- Tøm vanntanken og steng av avløpsåpningen.
- Ta av dekslet på vanntanken.
- Fyll på vann med litt oppvaskmiddel i vanntanken (ikke bruk skuremiddel).
- Skrubb vanntanken med en vanlig oppvaskbørste inntil det ikke finnes synlig belegg i den.
- Skrubb også pumpehuset.
- Hvis det er mulig skal drikkevannssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen.
- Skyll vanntanken med rikelige mengder med drikkevann.

- ▷ I tilfelle det på grunn av byggeformen på vanntanken ikke er mulig å rengjøre den mekanisk: Benytt et egnet kjemisk rengjøringsmiddel.

De autoriserte forhandlerne er gjerne behjelpelig ved utvalg av et egnet rengjøringsmiddel.

Følg anvisningene til produsenten av rengjøringsmidlet.

12.3.2 Rengjøre vannledninger

- ▷ Bruk kun tillatte rengjøringsmiddel fra forhandleren.
- ▷ Rengjøringsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.

- Tøm vannanlegget.
- Steng av alle avløpsåpninger og tappekraner.
- Fyll en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vanntanken. Følg produsentens instruksjoner for blandingsforholdet.
- Åpne tappekranene en etter en.
- La tappekranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng tappekranene igjen.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.

- Still alle vannkraner på Kaldt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng alle vannkraner.
- Betjen toalettskyllingen flere ganger.
- La rengjøringsmidlet virke slik produsenten angir.
- Tøm vannanlegget. Samle deretter opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.
- For å skylle hele vannanlegget skal det fylles opp med drikkevann og tømmes gjentatte ganger.

12.3.3 Desinfisere vannanlegget

- ▷ Bruk kun tillatte desinfeksjonsmidler fra forhandleren. Ta hensyn til kompatibilitet for mennesker og dyr.
- ▷ Desinfeksjonsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og desinfeksjonsmiddel som tappes ut, og sørg for korrekt avfallshåndtering.

Gå frem på samme måte ved desinfeksjon av vannanlegget som ved rengjøringen av vannledningene (se avsnittet 12.3.2). Bruk desinfeksjonsmiddel i stedet for rengjøringsmiddel.

12.3.4 Spillvannstank

Rengjør spillvannstanken etter hver bruk av kjøretøyet.

Rengjøre:

- Tømme spillvannstanken.
- Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
- Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.

12.4 Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren

Veisalt skader undergulvet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.

- ▷ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis den finnes) på auto. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan motvirke frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▷ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekkes til om natten med vinterisolasjonsmatter.

12.4.1 Forberedelser

- Kontroller om kjøretøyet har lakk- og rustskader. Utbedre evtl. skader.
- Sørg for at ikke vann kan trenge inn i gulvventilene og varmeanlegget.
- Understellets metaldeler skal behandles med voksbasert rustbeskyttelse.
- Lakkerte utvendige flater skal behandles med egnet middel.

12.4.2 Vinterdrift

Om vinteren oppstår det kondens når kjøretøyet brukes ved lave temperaturer. God ventilasjon er viktig for å sikre god luftkvalitet i boenheten og for å unngå skader på kjøretøyet på grunn av kondens.

- Sett varmeanlegget på maksimal oppvarming og åpne takskap, gardiner samt rullegardiner i oppvarmingsfasen. Slik oppnås optimal ventilasjon.
- Sett opp alle putene om morgenen, luft ut av oppbevaringsrom og tørk bort fuktighet.

▷ Dannes det likevel kondens på enkelte steder, må det tørkes bort.

12.4.3 Etter vintersesongen

- Vask undergulv og motor grundig. Slik fjernes korrosjonsfremmende smeltemidler (veisalt, lutrester).
- Vask bobilen utvendig og polér lakkflatene med bilvoks.

12.5 Lagring

12.5.1 Midlertidig lagring

- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- ▶ Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!

Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet.

Dyrene kan komme seg inn i kjøretøyet i et ubevoktet øyeblikk og skjule seg der.

For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr. Dette bør spesielt gjøres ca. 24 timer etter at kjøretøyet er parkert.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autorisert forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

Gjennomgå følgende sjekkliste før lagring:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Fyll drivstofftanken helt full. På denne måten unngås rustskader på tankanlegget	
	Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke. Dette forhindrer trykkpunkter på dekkene og hjullager	
	Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
	Pumpe opp dekkene til anbefalt maksimumstrykk	
	Sørg for tilstrekkelig lufttilførsel til undergulvet ▷ Fuktighet eller oksygenmangel, f.eks. ved tildekking med plastfolier, kan forårsake optiske uregelmessigheter på undergulvet.	
	Følg i tillegg henvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	
Karosseri	Dekk alle avtrekk med de tilhørende dekkhettene og tett alle gjenværende åpninger (bortsett fra luftesystemet). Slik hindrer du dyr (f.eks. mus) i å trenge inn	
	For å hindre at det dannes kondens med påfølgende jordslag, må boenheten og alle oppbevaringsrom som er tilgjengelige utenfra samt oppstillingsplassen (f.eks. garasje) luftes hver 3. uke	
Inne	Still opp putene til lufting og dekk dem til	
	Vask kjøleskapet	
	La dørene til kjøleskap og frysenskap stå på gløtt	
	Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
	Koble flatskjermen fra strømmettet og ta den eventuelt ut av kjøretøyet	
Gassanlegg	Steng hovedventilen på gassflasken	
	Lukk alle gassavstengeventiler	
	Ta alltid gassflasken ut av gasskapet, selv om de er tomme	
Elektrisk anlegg	Boenhets- og startbatteriet skal lades helt opp ▷ Lad alltid batteriet minst 20 timer før kortere lagring.	
	Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen (se kapittel 9)	
Vannanlegg	Tøm hele vannanlegget. Blås restvannet ut av vannledningene (maks. 0,5 bar). La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Legg merke til merknadene i kapittel 11	

12.5.2 Lagring over vinteren

Supplerende forholdsregler er nødvendige ved lagring over vinteren:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
	Fylle drifstofftanken med vinterdiesel	
	Kontroller frostvæsken i kjølevannet	
	Utbedre lakkskader	
	Påfylling av vindusspylervæske med frostvæske	
Karosseri	Rengjøre kjøretøyet grundig utvendig	
	Luftesystemet må stå åpent	
	Påmonterte støtter skal rengjøres og smøres	
	Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
	Låser skal pensles med olje eller glyserin	
	Alle gummilistene behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
	Låsesylindrene skal behandles med grafittstøv	
Inne	Sett opp avfukter (granulater)	
	Puter og madrasser må tas ut av kjøretøyet og oppbevares på et tørt sted	
	Boenheten må luftes hver tredje uke	
	Tøm alle skap og oppbevaringsrom og åpne klaffer, dører og skuffer	
	Rengjør boenheten grundig	
	Ved frostfare må flatskjermen tas ut av kjøretøyet	
Elektrisk anlegg	Demonter startbatteri og boenhets-batteri og lagre dem frostfritt (se kapittel 9) eller koble kjøretøyet til en 230-V-forsyning. Fjern sikringene på boenhets-batteriet før demontering	
Vannanlegg	Rengjør vannanlegget med tillatte rengjøringsmidler som fås hos faghandelen	
Hele kjøretøyet	Plasser tildekkingen slik at lufteåpningene ikke tildekkes, eller bruk plater som tillater luftgjennomstrømning	

12.5.3 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring

Gjennomgå følgende sjekklister før igangsetting:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Kontroller trykket i dekkene	
	Sjekk trykket i reservehjulet, hvis tilgjengelig	
Karosseri	Rengjør stigtrinnets dreielager	
	Kontroller at støttene fungerer	
	Kontroller at dører, vinduer og takluker fungerer	
	Kontroller at alle utelåser fungerer, som f.eks. lås til vanndeksel, påfyllingsstusser, utvendige oppbevaringsrom og inngangsdører	
	Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
	Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	
	Fjern vinterdekslet foran kjøleskapets luftgitter (der det finnes)	
Gassanlegg	Sett inn gassflasker i gasskapet, surr dem fast og koble dem til gass-trykkregulatoren	
Elektrisk anlegg	Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
	Monter boenhets-batteri og startbatteri, sett inn sikringene til boenhets-batteriet og lad opp batteriene helt	
	 Etter lagring skal batteriet lades opp i minst 20 timer.	
	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen. Slå av batteri-skillebryter skillebryteren på strømsentralen (se kapittel 9)	
	Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer	
Vannanlegg	Desinfisere vannledninger og vanntank	
	Kontroller at betjeningshendelen på spillvannstanken fungerer	
	Steng tappekraner og vannkraner	
	Kontroller at vannanlegget er tett	
Innebygde apparater	Kontroller funksjonen for innebygde apparater	

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler.

13.1 Lovlige kontroller

Avhengig av de lovpålagte bestemmelsene må følgende kontroller gjennomføres regelmessig:

- Hovedkontroll
- Avgasskontroll
- Kontroll av gassanlegget

Kontrollintervaller i henhold til nasjonale lovbestemmelser må overholdes. Kjøretøysmonterte prøveskilt angir når neste kontroll er nødvendig.

For Tyskland gjelder for eksempel følgende lovbestemmelser:

Fra 1. april 2022 bortfaller kontrollplikten for gassanlegg som del av hovedkontrollen (HK). Istedenfor må en selvstendig gasskontroll (etter DVGW-arbeidsark G 607) for campingkjøretøy (bobiler og campingvogner) gjennomføres. Gasskontrollen dokumenteres gjennom korrekt utfylt gul kontrollbok og en gyldig kontrolletikett på kjøretøyet.

Mer informasjon om gasskontroll og om hvor ofte disse må gjennomføres kan hentes på følgende webside:

- Departementet for digital- og transportinfrastruktur i Tyskland (BMDV): www.bmvi.de
- Tysk forening for gass og vann (DVGW): www.dvgw.de
- Tysk forening for flytende gass (DVG): www.dvfg.de

Dersom det ikke er regulert ved lov hvor ofte gasskontroll må gjennomføres, anbefaler DVGW kontroll annethvert år.

Mange campingplass-drivere forlanger bevis på gyldig gasskontroll for tilde-
ling av oppstillingsplass.

- ▷ Endringer på gassanlegget må godkjennes av en sertifisert sakkyndig for gassanlegg.
- ▷ Selv med ikke-registrerte kjøretøyer er det nødvendig med en kontroll av gassanlegget.

13.2 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom.

Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene.

Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle servicestasjoner. Erfaring og regelmessig teknisk opplæring fra fabrikken samt fasiliteter og verktøy garanterer en profesjonell inspeksjon av kjøretøyet som samsvarer med de siste funnene.

Servicestasjonen som utfører arbeidet bekrefter arbeidet som er utført.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

- ▷ Legg merke til inspeksjonene som er fastsatt av produsenten, og sørg for at de utføres i de foreskrevne intervaller. På denne måten tas kjøretøyet godt vare på.
- ▷ Bekreftelse av de utførte inspeksjonsarbeidene gjelder samtidig som bevis ved eventuelle skader og garantisaker.

13.3 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene. Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.

Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene.

13.4 Utskiftning av lyspærer, utvendig

- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.

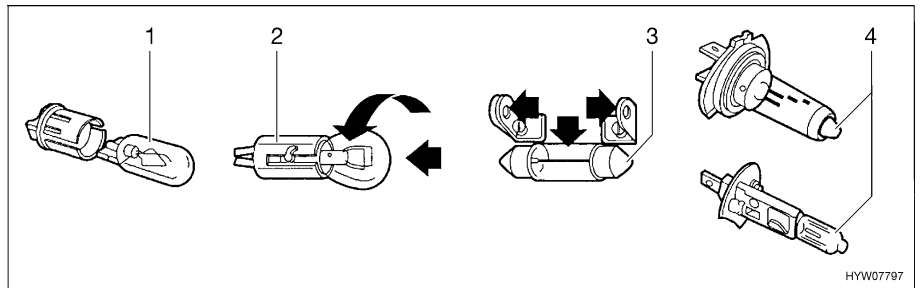

- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med bare fingre. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke.
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

Lyspæretyper

I kjøretøyet blir det benyttet forskjellige lyspæretyper. I det følgende er skifte av den aktuelle lyspæretypen beskrevet.

Bilde 176 Lyspæretyper

Pos. i Bilde 176	Sokkeltype/lyspæretype	Skifte
1	Pluggsokkel	For å ta ut må man trekke ut lyspæren
		For å sette inn skyves lyspæren med et lett trykk inn i sokkelen
2	Bajonettsokkel	For å ta ut trykkes lyspæren nedover, og drei mot urviseren
		For å sette inn settes lyspæren inn i sokkelen, og drei med urviseren
3	Sylindriske lyspærer	For å ta ug og for å sette inn bøyes kontaktene til lampeholderen forsiktig utover
4	Halogenpære	For å ta ut løsnes holdefjæren
		Etter innsettingen henges holdefjæren inn igjen

13.4.1 Belysning front

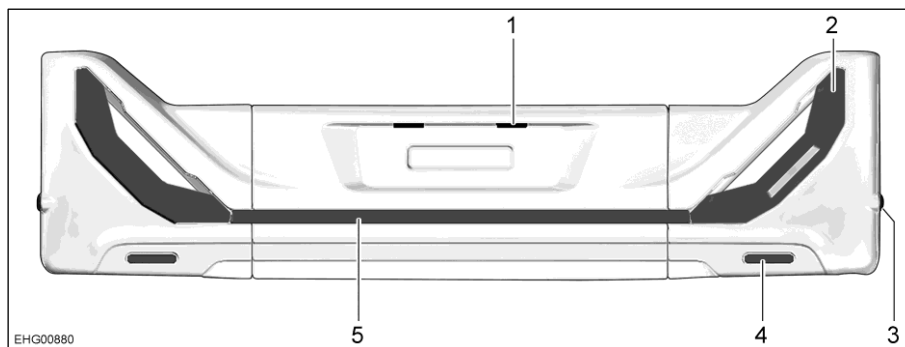
T-modell, A-modell

Lyktene for nærlys, fjernlys og parkeringslys samt retningsviser er bestandeler i basiskjøretøyet. Bytte av lyspærer er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

13.4.2 Belysning bak

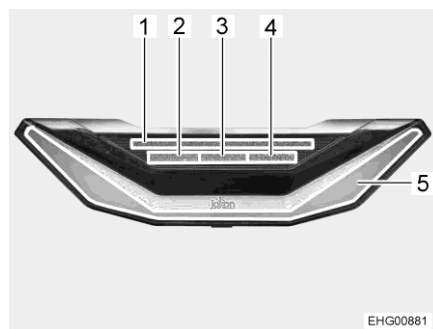
- ▷ Alle baklysene har LED-teknologi.
- ▷ Hvis LED-lampene i baklysene er defekte, må du ta kontakt med en servicepartner til produsenten, en annen kvalifisert servicepartner eller et fagverksted.

Bilde 177 Hekkbelysning

- 1 Nummerskiltlys
- 2 Multifunksjonslampe
- 3 Sidemarkeringslys
- 4 Reflektor
- 5 Bridge-belysning (tilleggsutstyr)

De enkelte komponentene i multifunksjonslampen vises i Bilde 178.

- 1 Retningsviser
- 2 Tåkebaklys
- 3 Ryggelys
- 4 Bremselys
- 5 Baklys

Bilde 178 Multifunksjonslampe

13.5 Utskiftning av lyspærer, innvendig

- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Før lyspæren skiftes må strømtilførsen på ledningsbeskyttelsesbryteren i 230 V-sikringsboksen slås av.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.
- ▶ Lysdiodene i lampene må ikke erstattes med vanlige lyspærer. Brannfare pga. kraftig varmeutvikling.

- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med fingrene. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke.
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.
- ▷ Lampene som framstilles i dette avsnittet, er eksemplere. Lampene kan avhengig av modellen avvike i form fra de som vises her. I eksemplene skal mulige framgangsmåter ved skifte av lyspærer tydeliggjøres.

13.5.1 LED-lamper

Bilde 179 LED-taklampe (eksempel)

Bilde 180 LED-innbyggingslampe (eksempel)

Bilde 181 LED-lampe (eksempel)

Bilde 182 Forteltlampe

- ▷ LED-lamper har svært lang levetid. Det er vanligvis ikke nødvendig å skifte lyspære.

Skifte lyspærer:

- Henvend deg til en forhandler eller en servicestasjon.

13.6 Reservedeler

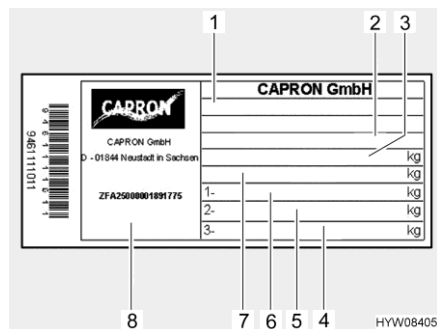
- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- ▶ Tilleggsutstyret og original-reservedelene som anbefales av oss er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. Forhandleren fører disse produktene. Forhandleren er informert om tillatte tekniske enkeltheter og utfører nødvendige arbeider faglig korrekt.
- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av oss kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av oss. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

Ved bestilling av reservedeler må man oppgi serienummer og kjøretøysmodell til forhandleren.

13.7 Typeskilt

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Serienummer

Bilde 183 Typeskilt

Typeskiltet (Bilde 183) med serienummeret er plassert på B-søylen på passasjersiden.

Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen

- ▷ Oppgi alltid **serienummeret** ved spørsmål til kundeservicestasjonen.

13.8 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.

- ▷ Reserve-klistremerker kan bestilles hos autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om dekkene i kjøretøyet.

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

14.1 Generelt

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).

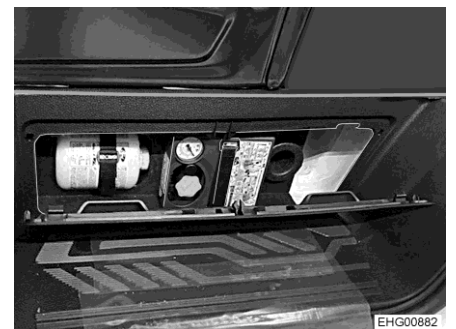
- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.
- ▷ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▷ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

- ▷ Avhengig av utførelse, er kjøretøyet som standard utstyrt med et dekkreparasjonssett.
- ▷ Kjør ut på siden av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varseltrekant. Slå på varselblinkanlegget.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret. Eksempel: (0722) Uke 7, produksjonsår 2022.
- ▷ På kjøretøy med Stellantis-basis er slepeøye og en skrutrekker plassert i førerhuset på passasjersiden (Bilde 184).
- ▷ På kjøretøy med Ford-basis er slepeøye og en skrutrekker plassert i inngangsområdet på passasjersiden (Bilde 185).

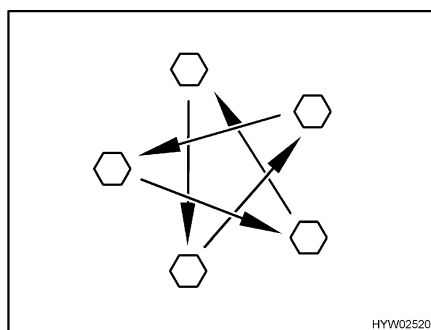
Bilde 184 Slepeøye og skrutrekker (basiskjøretøy Stellantis)

Bilde 185 Slepeøye og skrutrekker (basiskjøretøy Ford)

- OBS:**
- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønsterdybde og utvendige skader.
  - Ta hensyn til påbudt minste mønsterdybde.
  - Bruk alltid dekk av samme type, fabrikat og modell (sommer- eller vinterdekk).
  - Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
  - Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er godt veigrep garantert.

Bilde 186 Hjulmutre eller hjulskruer trekkes til diagonalt

- Kontroller regelmessig at hjulmutrene og hjulskruene er godt festet. Etter skifte av hjul må hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes diagonalt etter 50 km (Bilde 186).
- Ved bruk av nye eller nylakkerte felger skal hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter ca. 1000 til 5 000 km.
- Ved lagring eller ved lengre stillstand må man hindre trykk på dekk og hjullagre:
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.

14.2 Dekkutvalg

- ▶ Under kjøringen kan feil dekkvalg føre til alt fra skade på dekkene til punktering.

- ▷ Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

Tillatte dekkstørrelser for ditt kjøretøy står i vognkortet eller du kan få det oppgitt hos de autoriserte forhandlerne eller på servicestasjonene. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet.

Ved vekt går man ut fra teknisk tillatt totalvekt på akselen som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk).

Et dekk's tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetssymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk. Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk. Disse angivelsene på dekket må stemme over ens med angivelsene i vognkortet.

14.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109 Q
(eksempel)

Betegnelse	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkonstruksjon (R = radial)
15	Felgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

14.4 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje kontakt kundeservice.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.
- Kjør slik at dekkene slites så lite som mulig. Unngå kraftig bremsing, rask start og turer på dårlige veier.

14.5 Tiltrekningsmoment

Felger	Tiltrekningsmoment
Stålfelg 15"	160 Nm
Stålfelg 16"	180 Nm
Alufelg 15"	140 Nm
Alufelg 16"	160 Nm

14.6 Dekktrykk

- ▶ For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlige skader på dekket kan være resultatet.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- ▶ Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.
- ▶ Bruk kun dekk som er oppgitt i kjøretøypapirene.

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.

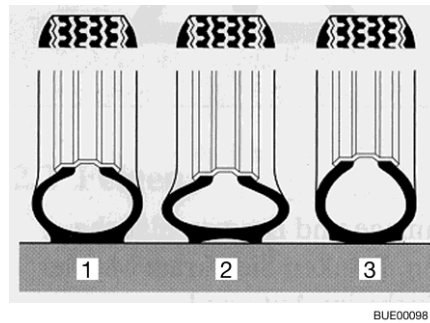

- ▷ Henvisningsklistremerke med nødvendig dekktrykk er festet på innsiden av B-søylen (se Bilde 188).

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uunngåelig også siver ut av dekk.

Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

Dekkets anleggsflate forandrer seg avhengig av dekktrykket.

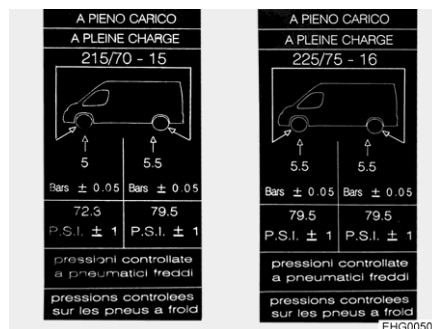
- 1 Riktig dekktrykk
- 2 For lavt dekktrykk
- 3 For høyt dekktrykk

Bilde 187 Dekkets anleggsflate

- ▷ Dekktrykk-verdiene gjelder for lastete kjøretøy med kalde dekk.
- ▷ Ved varme dekk er trykket høyere enn ved kalde dekk. Kontroller derfor om du har riktig trykk med kalde dekk.
- ▷ Dekktrykket angis i bar.
- ▷ Over 4,75 bar er en metall-ventil prinsipielt nødvendig.
- ▷ Ved erstatningsbehov anbefaler vi dekkene i Camping-utførelse.

Kjøretøyene tilpasses stadig nyeste tekniske standard. Det er mulig at nye dekkdimensjoner ikke er tatt med i denne tabellen. I så fall opplyser forhandleren gjerne om de nyeste verdiene.

Bilde 188 Henvisningsklistremerker om dekktrykk på B-søyle (eksempel)

Standarddekk	Dekktype	Luftrykk foran i bar	Luftrykk bak i bar
215/70 R15 CP	Bobildekk	5,0	5,5
225/75 R16 CP	Bobildekk	5,5	5,5

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet.

Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted foreta feilsøkingen og utbedringen.

15.1 Bremsanlegg

- ▶ Defekter ved bremsanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

15.2 Elektrisk anlegg

- ▷ Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet.

- ▷ Se kapittel 9 for å bytte sikringer.

Feil	Årsak	Tiltak
Lysanlegget fungerer ikke helt som det skal	Lyspære defekt	Skift lyspære. Vær oppmerksom på angitte Volt- og Watt-verdier
	Sikring defekt	Skift sikring
Den innebelysningen fungerer ikke	Feil på lyspærer, kontakter eller kabling	Ta kontakt med kundeservice
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Stigtrinnet går ikke ut eller bare delvis ut (om vinteren)	Mekanikken er frosset Verneinnretningen (klemvern) ble utløst på grunn av overbelastningsstrøm	Rengjøre stigtrinn, fjerne is
Ingen 230 V-forsyning på tross for tilkoblet nett	230 V-sikringsautomat har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på

Feil	Årsak	Tiltak
Start- eller boenhets-batteri lades ikke ved 230 V-drift	Stor bladsikring på start- eller boenhets-batteriet defekt	Skift stor bladsikring på start- eller boenhets-batteriet
	Ingen nettspenning tilstede	Slå på sikringsautomat ene i kjøretøyet
	Strømsentralen er overopphetet	Omgivelsestemperaturen er for høy eller lufting av strømsentralen er hindret
	For mange forbrukere er på	Slå av unødvendige forbrukere
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhets-batteriet lades ikke av kjøretøyet	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
	Skillerele i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Kontrollampen 12 V lyser ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Start- eller boenhets-batteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Skillerele i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Bladsikring på boenhets-batteriet defekt	Skift bladsikring på boenhets-batteriet
12 V-forsyning i boenhetsfungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Stor bladsikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring på boenhets-batteri
	Skillerele i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	230 V-sikringsautomat har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Stor bladsikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring på boenhets-batteri

Feil	Årsak	Tiltak
230 V-kontrollampen lyser ikke, selv om 230 V nettspenning er tilkoblet	Strømforsyningen er uten spenning	Kontroller eksternt nettspenning
	230 V-automatsikring er utløst før strømsentralen eller er slått av	Tilbakestill 230 V-sikringsautomat
Ingen spenning på en tilkoblet forbruker	Den selvtilbakestillende polyswitch-sikring er utløst	Kontroller kontakter og ledninger, slå av 12 V-forsyningen i ca. 2 minutter og deretter på igjen
	Selvtilbakestillende polyswitch-sikring har blitt utløst flere ganger (3-ganger), systemet har slått av den aktuelle utgangen permanent	Fjern årsaken til utløsning av polyswitch-sikringen Opphev den permanente frakoblingen (slå på 12 V-forsyning til boenhetsbatteriet, trykk dreieknapp og hold den inne minst 3 sekunder)
Startbatteriet blir utladet ved 12-V-drift	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
Ingen spenning fra boenhetsbatteriet	Boenhetsbatteriet er utladet	Lad boenhetsbatteriet umiddelbart Fullstendig utlading skader batteriet. Hvis kjøretøyet ikke skal brukes på lang tid, må boenhetsbatteriet lades helt opp Kontinuerlig innkoblede forbrukere sørger for utlading (se kapittel 9)
Batterilading med av solaranlegg fungerer ikke	Feil med elektrisk tilkobling til solaranlegget	Kontroller kontakter og ledninger
	Sikring defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Laderegulator for solaranlegg defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhetsbatteriet blir overladet ("koker")	Batteri-valgbryteren er stilt inn feil	Endre innstilling for batterivalgbryteren
	Ladesensor eller relé er defekt	Dra i store bladsikringen på boenhetsbatteriet, oppsøk deretter kundeservice

15.3 Gassanlegg

- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Feil på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	Åpne gassavstengeventilen
	Hovedventilen på gassflasken er stengt	Åpne hovedventilen på gassflasken
	For lav utetemperatur (-42 °C ved propangass, 0 °C ved butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice

15.4 Kokeplass

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringene går ikke på (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes løs)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Tennsikring defekt	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhalsen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

15.5 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturføler på betjeningsdelen eller den eksterne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostat. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
Varmtvannsberederen tømmes, sikkerhets-/avtappingsventilen har åpnet seg	Innetemperatur under 3 °C	Varm opp boenheten
Sikkerhets-/avtappingsventilen kan ikke lukkes	Temperatur på sikkerhets-/avtappingsventilen under 8 °C	Varm opp boenheten
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsmusset	Oppsøk Truma-service
Ingen LED lyser, apparatet er slått på, driftsspenningen er i orden	Automatisk gjenoppstart er blokkert, f.eks. etter et brudd i strømforsyningen	Tilbakestill apparatet (slå av, vent fem sekunder, slå det på igjen)
Etter at det blir slått på (vinter- og sommerdrift) lyser ingen LED	Ingen driftsspenning	Kontroller 12 V batterispenning og lad batteriet om nødvendig
		Kontroller alle elektriske pluggforbindelser
	Apparat- eller kjøretøysikring er defekt	Kontroller apparat- eller kjøretøysikring og skift ut hvis defekt
Etter at det blir slått på lyser den grønne LED, men varmeanlegget går ikke	Temperaturen som er stilt inn på betjeningsdelen er lavere enn romtemperaturen	Still inn en høyere temperatur på betjeningsdelen
Grønn LED-lampe lyser, rød LED-lampe blinker	Sikkerhetsbryteren på vinduet over eksosavtrekket er aktivert	Lukke vindu
	Fare for underspenning, batterispenningen er for lav < 10,4 V	Lad batteri
Varmeanlegget kobles hele tiden mellom minimal og maksimal ytelse	Innsuging av omluft blokkert	Fjern blokkeringen til innsuging av omluft
Den røde LED-lampen lyser ca. 30 sekunder etter at varmeanlegget slås på	Hovedventil eller gassavstengeventil er stengt	Åpne hovedventil eller gassavstengeventil
	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Forbrenningslufttilførsel eller avgassutgang lukket	Åpningene avdekkes

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget slår seg av etter lengre tids drift med feil	Gasstrykkregulator isete	Bruk regulatoroppvarming (Eis-Ex)
	For høy andel butan i gassflasken	Bruk propan (særlig ved temperaturer under 10 °C er butan ikke egnet til oppvarming)
	Varmluftutganger utgang blokkert	Fjern blokkeringen
Grønn LED blinker etter at varmeanlegget slås av	Etterløpstiden for å redusere temperaturen i apparatet er aktiv	Ingen feil. Etterløpet slår seg av selv etter ca. fem minutter
Grønn og rød LED lyser etter at apparatet blir slått på	Elektronikke er defekt	Ta kontakt med kundeservice

Dersom disse tiltakene ikke fører til at feilen rettes, skal det nærmeste serviceverkstedet for det aktuelle produktet informeres. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

15.6 Kjølenskap

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer eller kan åpnes på produsentens nettsted. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

- ▷ Feilkodene vises i feilkodeindikatoren (Bilde 148,5) på pyntekanten på kjøleskapet.

Informasjon om betydningen til feilkodene og videre fremgangsmåte finner du i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

15.7 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Bryter for vannpumpe slått av	Slå på vannpumpen
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (få noen til å gjøre det) ¹⁾
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsmusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Bytt målesonde
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Åpne rengjøringsdekslet på spillvannstanken og tapp av spillvannet. Spyl spillvannstanken grundig
Utløpet på engrepsblanden tilstoppet	Perlator forkalket	Klips ut perlatoren, avkalles i eddikvann (gjelder kun metallprodukter)
Vanddysene på dusjhodet tilstoppet	Vanddysene er forkalket	Avkalk dusjhodet i eddikvann eller tørk av skitt i dysene (gjelder kun metallprodukter)
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett
Uklart drikkevann	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann

Feil	Årsak	Tiltak
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vanntanken	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann. Hvis dette er resultatløst: Oppsøk fagverksted
	Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vanntanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vanntanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

¹⁾ Når du skal bytte ut vannpumpen, må du sørge for at den blå ledningen på vannpumpen kobles til den brune ledningen i kjøretøyet, og den brune ledningen på vannpumpen må kobles til den blå ledningen i kjøretøyet (pluss på minus og minus på pluss). Ellers vil vannpumpen gå feil vei, og den vil produsere mindre strøm.

15.8 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våtrom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje ▷ Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje

▷ Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

16.1 Dimensjoner og tillatt antall personer

Modell	Sitteplasser	Soveplasser	Utvendige mål L / B / H (i cm)
T58 / T135	4	2 / 3 (OPT)	595 / 232 / 290
TS65 / T334S	4 / 5 (OPT)	2 / 4 (OPT)	700 / 232 / 290
T66S / T328	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	698 / 232 / 290
T67 / T448	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	730 / 232 / 290
T67S / T338	4	2 / 4 (OPT)	696 / 232 / 290
TS67 / T338S	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	700 / 232 / 290
T68 / T447	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	740 / 232 / 290
T68C / T457	4	2 / 5 (OPT)	740 / 232 / 290
T69LC / T459	4	2 / 5 (OPT)	740 / 232 / 290
T670 / T338	4	2 / 4 (OPT)	700 / 232 / 293
T680 / T447	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	740 / 232 / 293
T690L / T449	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	740 / 232 / 293
A60 / A132	4	4	595 / 232 / 314
A68 / A361	4 / 6 (OPT)	6	660 / 232 / 314
A70 / A464	4 / 6 (OPT)	6	725 / 232 / 314
I67S / I338	4	4	698 / 232 / 290
I68 / I447	4 / 5 (OPT)	4 / 5 (OPT)	741 / 232 / 290
I69L / I449	4 / 5 (OPT)	4 / 5 (OPT)	741 / 232 / 290
V60 / V132	4	2 / 3 (OPT)	595 / 214 / 271
V66 / V337	4	2	665 / 214 / 271
V67S	4	2 / 4 (OPT)	698 / 214 / 271
V69 / V339	4	2	686 / 214 / 271

OPT = Antall soveplasser med tilleggsutstyr.

Mer informasjon om tekniske data finnes i kjøretøyspapirene eller bruksanvisning til basiskjøretøyet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du nyttige tips vedrørende kjøring.

På slutten av kapitlet er det en sjekkliste hvor du finner det viktigste utstyret for reisen.

17.1 Trafikkbestemmelser i utlandet

- ▷ Sjåføren er forpliktet til å informere seg om trafikkbestemmelsene i det landet han/hun reiser til. Du får informasjon hos automobilklubber eller ladsrepresentanter.
- ▷ I noen europeiske land må man bruke varselvester når man forlater kjøretøyet på grunn av uhell eller ulykker.
- ▷ I mange land gjelder bestemte og delvis ulike regler og forskrifter (f.eks. forskjellige varselsignaler for sykkelstativet, krav om å ha med alkoholtester, reservelys, refleksvester, godkjent størrelse av reservekanner). Sjåføren må sjekke forskriftene før reise.
- ▷ Den nyeste informasjonen finner du vanligvis på hjemmesidene til de nasjonale bilførerforeningene.

Informasjon om trafikkbestemmelsene er spesielt viktig, da gjeldende lover og forskrifter gjelder ved ulykker. For din egen sikkerhets skyld bør du alltid være oppmerksom på følgende punkter når du reiser i utlandet:

- Ta med forsikringsbeviset.
- Ulykker skal varsles til politiet.
- Skriv ikke under på dokumenter som du ikke har lest og forstått fullt og helt.

17.2 Hjelp på Europas veier

- ▷ Før reisen startes skal en innhente informasjon om nasjonale telefonnumre for redningsmannskap og politi. I mange land gjelder det sentrale nødnummeret 112 (uten forvalg).
- ▷ Lag en liste over viktige telefonnumre i landene man har reist til, og ta med denne i kjøretøyet.

Bilklubber i hjemlandet eller i landet man har reist til hjelper en gjerne videre.

17.3 Gassforsyning i de europeiske landene

- ▷ I Europa benyttes det forskjellige tilkoblingssystemer for gassflasker. Fylling eller bytting av gassflasker er ikke alltid mulig i utlandet. Undersøk før du reiser, f.eks. hos bilorganisasjonene eller i fagpressen, hvilke tilkoblingssystemer som benyttes i landet du skal besøke.

Generelle tips

Vær alltid oppmerksom på følgende råd:

- Kjør på ferie med fylte gassflasker.
- Utnytt maksimal mulig kapasitet på gassflaskene.
- Ta med adaptersett (fås i campingbutikken) for å fylle gassflasker i utlandet, og for å koble gasstrykkregulatoren til utenlandske gassflasker.
- I den kalde årstiden må man fylle med en andel propangass (butan dannes ikke til gass under 0 °C).
- Bruk blå flasker fra firma Campingaz (finnes over hele verden). Bruk alltid sikkerhetsventil på gassflaskene.
- Hvis man må bruke fremmede flasker i utlandet, må man sjekke gassflaskene passer inn i gasskapet. Utenlandske gassflasker er ikke alltid like store som gassflaskene man har selv.
- En oversikt over gassleverandører i Europa finnes på nettsiden www.mylpg.eu.

17.4 Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene

I mange europeiske land er det krav om betaling av veiavgift. Veiavgiftsbestemmelsene og betalingsmåte er svært forskjellig. Uvitenhet gir imidlertid ikke fritak for straff, og straffene kan være skikkelig strenge.

I likhet med trafikkbestemmelsene, er sjåføren forpliktet til å skaffe seg informasjon om veiavgiftene før reisen starter. I Østerrike for eksempel er ikke lenger vignett tilstrekkelig for kjøretøyer med en totalvekt over 3,5 t. Man må skaffe seg og sette på en såkalt "Go-Box".

Informasjon fås hos alle automobilklubber eller på Internett.

- ▷ Frontruter med solfilter kan hindre funksjonen til automatiske bompengebrikker (f.eks. Go-Box). Vær oppmerksom på dette når du kjøper brikkesystemet (f.eks. Split-Go-Box).

17.5 Tips for sikker overnatting når man er underveis

Å ta visse forholdsregler er det beste du kan gjøre for å få en trygg natt i kjøretøyet.

Man reduserer risikoen for tyveri til et minimum når man følger disse grunnreglene:

- Når det er høysesong bør man ikke overnatte på motorveirasteplasser eller på parkeringsplasser langs motorveien som er typiske ferieruter.
- Flere kjøretøy på ett sted betyr ikke nødvendigvis at man er bedre beskyttet mot tyveri. La din egen vurderingsevne bestemme.
- Kjør til en campingplass selv om det bare er for én natt.
- Når du parkerer ute i det fri, bør du sørge for fluktmuligheter. Sørg for at du har fri adgang til førerstedet. Ha tenningsnøkkelen lett tilgjengelig.
- Ta kun med verdisaker som er absolutt nødvendig. Hvis det er mulig bør man oppbevare verdisaker i et lite pengeskap og ikke i nærheten av vinduer og dører.
- Lås kjøretøyet omhyggelig.

17.6 Tips for vintercampere

Følgende tips bidrar til at vintercampingen blir et hyggelig minne.

- Reserver oppstillingsplass til rett tid. Gode vintercampingplasser blir ofte tidlig opptatt.
- Start ikke uten vinterdekk.
- Ta med kjettinger.
- Velg oppstillingsplass under tak. Vær oppmerksom på underlaget. Sne og is kan tine.
- Når kjøretøyet er oppstilt, løsner man håndbremsen for å hindre at den fryser fast.
- Snøskavler må aldri dekke det automatiske luftesystemet.
- Hold det automatiske luftesystemet fritt for is og snø.
- Sørg for god luftsirkulasjon. God luftsirkulasjon hindrer fuktighet, og boenheten blir lettere å varme opp.
- Dekk vindusrutene i førerhuset med isolasjonsmatter for å unngå kuldebroer.
- Følg rådene i avsnittet "Gassforsyning i europeiske land".
- Til gassanlegget brukes et toflaske-system med omkoblingsautomatikk slik at det ikke går tomt for gass i løpet av natten.
- Bruk gassanlegget kun med propangass.
- Rommet bak varmeanlegget skal ikke brukes som oppbevaringsrom.
- Inne i bilen må man aldri bruke katalysatorovner og infrarøde gasstråleovner, da de forbruker oksygen ved forbrenning.
- Legg 230 V-forsyningsledningen til kabeltrommelen slik at den ikke kan fryse seg fast eller bli skadet (f.eks. ved snørydding).
- Ved kraftig snøfall må man jevnlig fjerne snøen fra taket på kjøretøyet. Noen få centimeter med pulversnø isolerer, men våt snø blir fort altfor tung for taket.
- Rydd taket helt for snø slik at kjøretøy som kjører bak deg ikke blir hindret av snødrevet.

17.7 Reisesjekklister

Disse sjekklistene skal hjelpe deg slik at viktige ting ikke glemmes hjemme, selv om ikke alt på sjekklisten er nødvendig.

- ▷ Ikke vent til like før avreise med å kontrollere reisedokumentene (f.eks. papirer og informasjon) samt bilens tekniske stand. Ved å planlegge og kontrollere dokumentene i god tid, får du en god start på ferien.

Kjøkkenområde

✓	Gjenstand	✓	Gjenstand	✓	Gjenstand
	Tørkeklut		Oppvaskmiddel		Salatbestikk
	Bestikk		Oppvaskhåndklær		Skjærebrett
	Stekespade		Glass		Oppvaskbørste
	Bokseåpner		Grillbestikk		Oppvaskkluter
	Bakke til isklumper		Korketrekker		Fyrstikker
	Lighter		Kjøkkenrull		Termoskanne
	Flaskeåpner		Søpleposer		Gryter
	Plastbokser		Panner		
	Servise		Røreskje		

Bad/Sanitær

	Håndklær		Vaskemidler		Toalettpapir
	Hygieneartikler		Toalettborste		Tannglass

Boenhet

	Søplebøtte		Kortspill		Ryggsekk
	Bilatlas		Feiekost		Soveposer
	Badehåndklær		Feiebrett		Skrivesaker
	Badesko		Stearinlys		Sko
	Batterier		Kleshenger		Skopussesaker
	Sengetøy		Klesbørste		Sportsutstyr
	Skittentøypose		Hodeputer		Støvsuger
	Bøker		Kart		Lommelykt
	Campingguide/Par- keringsplassoversikt		Medikamenter		Lommekniv
	Kikkert		Mobiltelefon		Bordduk
	Brannslukkingsap- parat		Sysaker		Drikkeflaske
	Gassflaske		Regntøy		Klesklyper
	Insektlampe		Reiseapotek		Klessnor
	Beskyttelsesmidler mot insekter		Reiseguide		

Kjøretøy/verktøy

✓	Gjenstand	✓	Gjenstand	✓	Gjenstand
	Kanne til spillvann		Gasslange		Kjettinger (vinter)
	Stikkontakt til adapter		Stoffbånd		Skrutrekker
	CEE-adapter		Kanne til drikkevann		Strømtester
	Snor		Kabeltrommel		Støtteklosser
	Reservehjul		Lim		Førstehjelpsskrin
	Reserve lamper		Kombitang		Jekk
	Reservesikringer		Kompressor		Varseltrekant
	Hammer		Maljer		Varseltavle
	Stillbar skrunøkkel med åpen ende		Slangeadaptere		Varselvest(er)
	Gassfyllingsadapter		Slangeklemmer		Varselblinklys

Ute

	Avspenningstau		Campingbord		Lås
	Blåsebelg		Bagasjespinner		Snor
	Campingstoler		Grill		Teltplugg/strammebånd

Dokumenter

	Adresseliste		Vognkort		ID-kort
	Anmeldelsesbe- kretelse(r)		Førerkort		Forsikringsbevis
	Allergikort		Vaksinasjonskort		Forsikringspapirer
	Bruksanvisninger		Kredittkort		Vignett/bombrikke
	Pakningsvedlegg for medisiner		Pass		Visum

Vektangivelsene og -kontrollene for bobiler er enhetlige innenfor EU og oppført i kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/535 (til juni 2022: Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU). 1230/2012). Nedenfor har vi sammenfattet og forklart de viktigste begrepene og lovbestemte kravene fra denne forordningen. Hos våre forhandlere og av configuratoren på nettstedet vårt får du mer hjelp når det gjelder konfigurasjon av kjøretøyet.

1. Teknisk tillatt totalvekt

Kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt (også: teknisk tillatte maksimalvekt i lastet tilstand) (f.eks. 3500 kg) er produsentens vektspesifikasjon som kjøretøyet ikke må overskride. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt for den modellen som du har valgt, finner du i tekniske data. Hvis kjøretøyet i praktisk kjøredrift overskrider den teknisk tillatte totalvekten, er dette en lovovertrødelse som kan straffes med bøter.

2. Vekt i kjøreklar tilstand

Enkelt sagt er vekten i kjøreklar tilstand basiskjøretøyet med standardutstyr pluss en lovfestet spesifisert standardvekt på 75 kg for føreren. Dette omfatter først og fremst følgende punkter:

- vekten av det tomme kjøretøyet pluss ettermonteringer inkludert alle driftsstoffer, som smørefett og olje samt kjølevæske,
- standardutstyr, dvs. alle utstyrsgjenstander som er del av leveringsomfanget og som er montert fra fabrikken,
- ferskvannstank fylt 100 % i kjøredrift (kapasitet iht. produsentens angivelser, 20 liter) og aluminiumsflaske med flytende gass fylt 100 % med en vekt på 16 kg,
- drivstofftank fylt 90 % samt drivstoff,
- føreren, hvis vekt – uavhengig av faktisk vekt – er satt til 75 kg som standard ifølge EU-rett.

Opplysninger om vekt i kjøreklar tilstand for hver modell finner du i våre salgsdokumenter. Det som er viktig er at den verdien som er oppført i salgsdokumentene angående vekt i kjøreklar tilstand, er en standardverdi som ble spesifisert i typegodkjenningsprosessen og som ble kontrollert av myndighetene. Det er rettslig tillatt og mulig at vekten av det kjøretøyet i kjøreklar tilstand som er levert til deg, kan avvike fra den nominelle verdien som er oppført i salgsdokumentene. Lovbestemt, tillatt toleranse utgjør $\pm 5\%$. Dette betyr at EU-lovgiver tar med i beregningen at det kan forekomme vektvariasjoner på leverte deler samt visse variasjoner som skyldes prosess- og værbeingelser når det gjelder vekt i kjøreklar tilstand. Vektavvikene kan illustreres utfra en eksempelberegning:

- Vekt i kjøreklar tilstand iht. salgsdokumentene: 2850 kg
- Lovbestemt tillatt toleranse på $\pm 5\%$: 142,50 kg
- Lovbestemt tillatt margin for vekt i kjøreklar tilstand: 2707,50 kg til 2992,50 kg

Den konkrete marginen for tillatte vektavvik finner du i de tekniske dataene for hver modell. Capron (Sunlight/Carado) bestreber seg veldig på å redusere vektvariasjonene til en så lav minimumsverdi som produksjonsteknisk er mulig. Derfor er det svært sjelden at det forekommer avvik i marginens øvre eller nedre ende, men det er teknisk ikke mulig å utelukke dette fullstendig, til tross for alle optimaliseringer. Derfor blir kjøretøyets faktiske vekt samt overholdelse av tillatt toleranse kontrollert av Capron (Sunlight/Carado) gjennom veiing ved produksjonsslutt.

3. Passasjervekt

Produsenten beregner passasjervekten med en standardverdi på 75 kg for hver person, uavhengig av hvor mye personene faktisk veier. Førervekten er allerede en del av kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og beregnes derfor ikke på nytt. For en reisemobil som er tillatt for fire personer utgjør passasjervekten følgende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Tilleggsutstyr og faktisk vekt

Som tilleggsutstyr (også: spesialutstyr eller ekstrautstyr) teller, iht. juridisk definisjon, også alle valgfrie utstyrsdeler som ikke er inkludert i standardutstyret, som på produsentens ansvar – dvs. fra fabrikken – monteres på kjøretøyet og som kan bestilles av kunden (f.eks. markise, sykkel- eller motorsykkelholder, satellittanlegg, solcelleanlegg, stekeovn osv.). Opplysninger om enkelt- eller pakkevekt på det bestillbare tilleggsutstyret finner du i våre salgsdokumenter. Utfra denne definisjonen er annet tilbehør som ettermonteres av forhandleren eller deg selv på kjøretøyet ditt etter levering fra fabrikken, ikke del av tilleggsutstyret.

Kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og vekten på tilleggsutstyr som fabrikken monterer på kjøretøyet, betegnes samlet som faktisk vekt. Under punkt 13.2 i samsvarssertifikatet (Certificate of Conformity, CoC) finner du de angivelsene som gjelder for ditt kjøretøy etter levering. Vær oppmerksom på at også disse angivelsene er en standardisert verdi. Siden det gjelder en lovbestemt, tillatt toleranse på $\pm 5 \%$ (se nr. 2) for vekten i kjøreklar tilstand – som element for faktisk vekt – kan den faktiske vekten avvike tilsvarende i forhold til angitt, nominell vekt.

5. Nyttelast og minste nyttelast

Montering av tilleggsutstyr er også gjenstand for tekniske og rettslige grenser: Det kan kun bestilles og fabrikkmonteres så mye tilleggsutstyr at det fremdeles er tilstrekkelig ledig plass til bagasje og annet tilbehør (såk. nyttelast), uten at teknisk tillatt totalvekt overskrides. Nyttelasten beregnes ved å trekke vekten i kjøreklar tilstand (nominell verdi iht. salgsdokumentene, se nr. 2 over), tilleggsutstyrvekten og passasjervekten (se nr. 3 over) fra teknisk tillatt totalvekt (se nr. 1 over). For reisemobiler forutsetter EU-regelverket en fastlagt minste nyttelast, som minst må være igjen for bagasje eller annet tilbehør som fabrikken ikke har montert. Minste nyttelast beregnes som følger:

Minste nyttelast i kg $\geq 10 \times (n + L)$

Her gjelder: "n" = maks. antall passasjerer utenom føreren, og "L" = kjøretøyets totale lengde i meter.

For en 6 m lang reisemobil som er tillatt for 4 personer utgjør minste nyttelast altså f.eks. $10 \text{ kg} \times (6 + 4) = 100 \text{ kg}$.

For at minste nyttelast skal kunne overholdes, foreligger det en maksimalt bestillbar kombinasjon av tilleggsutstyr for hver kjøretøymodell. I eksempelet over med en minste nyttelast på 100 kg vil f.eks. tilleggsutstyrets totalvekt på et kjøretøy som er tillatt for fire personer og en vekt på 2850 kg i kjøreklar tilstand utgjøre maksimalt 325 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
 - 2850 kg vekt i kjøreklar tilstand
 - 3 x 75 kg passasjervekt
 - 100 kg minste nyttelast
 = 325 kg tillatt totalvekt på tilleggsutstyr

Det er viktig å være klar over at denne beregningen av vekt i kjøreklar tilstand baserer seg på den standardverdien som er spesifisert i typegodkjenningsprosessen, uten at det tas hensyn til de tillatte avvikene for vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over). Hvis tilleggsutstyrets tillatte totalvekt (i eksempelet) på 325 kg tilnærmet eller fullstendig fylles opp, kan det ved et vektavvik hende at den anslåtte minste nyttelasten på 100 kg riktignok fremdeles er riktig i forhold til standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand, men at det faktisk ikke lenger foreligger tilsvarende lastemulighet. Nedenfor har vi oppført enda et eksempel på en beregning av vekten på et kjøretøy som er tillatt for fire personer, hvis faktiske vekt i kjøreklar tilstand ligger 2 % over nominell verdi:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 325 kg tilleggsutstyr (tillatt totalvekt)
= 43 kg faktisk lastemulighet (< minste nyttelast på 100 kg)

For å unngå en slik situasjon reduserer Capron (Sunlight/Carado) den tillatte totalvekten på samtlige bestillbare, modellrelaterte tilleggsutstyr enda mer. Begrensningen for tilleggsutstyr skal garantere at minste nyttelast, dvs. lovbestemt spesifisert fri vekt for bagasje og ettermontert tilbehør, faktisk står til disposisjon som tilleggslast for levert Capron (Sunlight/Carado). Siden vekten av et bestemt kjøretøy først kan konstateres ved veiing etter produksjonsslutt, kan det i svært få tilfeller skje at minste nyttelast ikke lengre kan garanteres ved produksjonsslutt, til tross for denne begrensningen av tilleggsutstyr. For å garantere minste nyttelast selv i slike tilfeller kontrollerer Capron (Sunlight/Carado), sammen med forhandleren og deg, om man skal øke nyttelasten i kjøretøyet, f.eks. ved å redusere tillatt antall personer eller fjerne tilleggsutstyr, før kjøretøyet leveres.

6. Hvordan toleransene for vekt i kjøreklar tilstand har konsekvenser for nyttelasten

Også uavhengig av minste nyttelast bør du ta hensyn til at uunngåelige, produksjonsbetingede variasjoner i vekten i kjøreklar tilstand – både oppover og nedover – gjengir hvordan dette virker inn på gjenværende lastemulighet: Hvis du bestiller kjøretøyet i eksempelet (se nr. 3 over), f.eks. med tilleggsutstyr med en totalvekt på 150 kg, resulterer dette i en anslått nyttelast på 275 kg basert på standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand. Den faktiske lastemuligheten du har til disposisjon kan avvike fra denne verdien og være høyere eller lavere på grunn av toleransene. Hvis den tillatte vekten på kjøretøyet ditt i kjøreklar tilstand er 2 % høyere enn det som er angitt i salgsdokumentene, blir lastemuligheten redusert fra 275 kg til 218 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 150 kg bestilt tilleggsutstyr for gjeldende kjøretøy
= 218 kg faktisk lastemulighet

For å sikre at beregnet nyttelast faktisk foreligger bør du for sikkerhets skyld ta mulige og tillatte toleranser for vekten i kjøreklar tilstand med i beregningen når du konfigurerer kjøretøyet.

Dessuten anbefaler vi at du veier den ferdig lastede reisemobilen før hver reise på en automatisk vekt og tar hensyn til passasjerenes individuelle vekt for å fastslå om den teknisk tillatte totalvekten og den teknisk tillatte totalvekten på akselen overholdes.

12 V-forsyning	98
Feillokalisering	172
Slå på	106
12 V-spenning	98
230 V-forsyning, se 230-V-tilkobling	109
230 V-sikringsboks	118
230 V-spenning	108
230 V-tilkobling	57, 109
Feillokalisering	171

A

Ad-Blue	53
Anhengsbord	75
Forminske	75
Forskyve	75
Ominnredning til sengebase	76
Utvide	75
Ansvarsfraskrivelse	5
Automatisk luftesystem	12, 62

B

Bakre bagasjerom	27
Bakre lasteluke	27
Bakre seng, oppstigningshjelp	87
Barnesenger	80, 82, 84, 85, 88
Barnesikringssystemer	39
Batteri se startbatteri og boenhets-batteri	99
Batterienes kapasitet	98
Batteriovervåking	105
Batteri-skildebryter	104
Batteri-valgbryter	104
Belastning	18, 23
Bakre bagasjerom	27
Bakre lasteluke	27
Sykkelstativ	28
Belastning se også last	23
Belysning	
Bak	161
Feillokalisering	171
Front	161
Innvendig	77
Lamper, rengjøre	152
LED-lampe	78
Lyspærer, skifte	160
Spotlight	77
Betegnelser på dekket	167
Blendingsfoldegardin, frontrute	30
Blendingsfoldegardin, Heki-takluke	
Åpne	73
Stenge	73
Blendingsfoldegardin, rengjøre	153
Blendingsfoldegardin, siderute	30

Blendingsfoldegardin, vinduer	
Åpne	66, 69
Stenge	66, 69
Blendingsgardin, rengjøre	152
Blendingsgardin, vinduer	
Åpne	67
Stenge	67
Boenhets-batteri	
Anvisninger for	99
Feillokalisering	172, 173
Sikringer	114
Utladning	99
Boenhetsdør, innvendig	
Åpne	60
Låse	60
Booster, lade, boenhets-batteri	102
Bord	75
Bord, sammenleggbart	77
Brann	
Oppførsel ved	11
Slukking	11
Brannfare, unngå	11
Brannvern	11
Bremseanlegg, feillokalisering	171
Bremser	38
Kontrollere	38, 171
Buesofa, ominnredning til senger	89, 90, 91
Butangass	15, 94

C

Campingflasker, bruke	16, 94
-----------------------------	--------

D

Dekk	
Dekktrykk	168
Dekkvalg	167
Generelle råd	165
Håndtering av dekkene	168
Merking	167
Økt slitasje	13, 35, 165, 168
Deler se tilleggsutstyr	12
Dører	
Feillokalisering	178
Inngangsdør	59, 60
Lås	59
Dørlås	59
Driftsmåter, kjøleskap (Thetford)	130
Driftsmåter, varmeanlegg	122
Driftsmåter, varmtvannsberedning	122
Drikkevann-påfyllingsstuss	136
Åpne	136
Stenge	136

Drivstoffpåfylling 53
 Dugg se kondens 62, 63
 Dusj 141
 Dusjkabinett 143

E

Eksosavtrekk på høyre side 120
 Ekstrasete 49
 Elektrisk anlegg
     230-V-tilkobling, feillokalisering 171
     Begrepsforklaringer 97
     Belysning, feillokalisering 171
     Feillokalisering 171
     Sikkerhetsanvisninger 16
 Elektrisk justerbare ytterspeil 52

F

Faktisk kjøretøyvekt 19, 21
 Fast seng 85
     Åpne 85
     Stenge 85
 Feillokalisering
     12 V-forsyning 172
     230 V-tilkobling 171
     Batteri 172
     Belysning 171
     Boenhets-batteri 172
     Bremseanlegg 171
     Elektrisk anlegg 171
     Gassanlegg 174
     Gasskomfyr 174
     Innvendig dør 178
     Karosseri 178
     Kjøleskap 176
     Møbelklaffer 178
     Startbatteri 172
     Toalett 177
     Vannforsyning 177
     Varmeanlegg 175
     Varmlufts-varmeanlegg 175
     Varmtvannsberedning 175
 Felgtype 166
 Fi-bryter se jordfeilbryter 109, 118
 Fjernlys 161
 Fjernsynsapparat 31
 Flatskjerm
     Kjøreposisjon 79, 80
     TV-posisjon 78, 79
 Før kjøring 17
 Førerdør, innvendig
     Åpne 61
     Låse 61
 Førerdør, utvendig
     Åpne 59
     Låse 59

Førersete 47
 Forheng for førerhus 31
 Forlengelse av kjøkkenbenkeplaten 27
 Første igangsetting 17
 Frostfare 135, 139
 Fullstendig utlading 97

G

Garantibevis 5
 Gardiner, rengjøre 152
 Gassanlegg
     Defekt 14, 93, 174
     Feillokalisering 174
     Generelle råd 14
     Ingen gass 174
 Gassavstengeventiler 96
     Åpne 96
     Stenge 96
     Symboler 96, 119
 Gassflasker
     Sikkerhetsanvisninger 15, 94
     Skifte 95
 Gassforbruk 95
 Gassforsyning i de europeiske landene 182
 Gasskap 15, 94
 Gasskomfyr
     Feillokalisering 174
     Rengjøre 152
     Slå av 128
     Slå på 127
 Gasslukt 14, 93, 174
 Gass-stekeovn 128
     Slå av 129
     Slå på 129
 Gasstrykkregulator, skrueforbindelser 95
 Generelle råd 8
 Grill 128
     Slå av 129
     Slå på 129
 Grunnutstyr 19
 Gulvvarme, elektrisk
     Overlastvern 126
     Slå av 126
     Slå på 126

H

Håndbremse 55
     Dra til 12
 Håndtering av dekkene 168
 Heki-takluke 72
     Åpne 72
     Blendingsfoldegardin 73
     Luftstilling 73
     Myggnetting 73
     Stenge 72

Hekkbelysning.....	161	Velge energikilde (via LCD-berøringsskjermen).....	131
Henvisningsklistremerker.....	164	Velge energikilde (via LED-betjeningsfeltet).....	132
Hevebord.....	76	Velge kjøletrinn (via LCD-berøringsskjermen).....	132
Hjelp på Europas veier.....	181	Velge kjøletrinn (via LED-betjeningsfeltet).....	132
Hjelp ved uhell i Europa.....	181	Kjøleskapdør-lås	
Hjulbytte.....	165	Åpne.....	133
Tiltrekningsmoment.....	168	Blokkere i luftstilling.....	133
Holdebremse, se håndbremse.....	55	Stenge.....	133
Hovedbryter 12 V.....	106	Kjøleskapets luftegitter, ta av.....	130
Hovedbryter se 230-V-sikringsboks.....	118	Kjøre med bobilen.....	37
Høyt gassforbruk.....	14, 93, 174	Kjørehastighet.....	37
Høytrykksspyler, vaske med.....	149	Fare for enkelte deler.....	38
Hvilespenning.....	97	Kjøretøy, vaske.....	149
Hvilestrøm.....	97	Kjøretøylysning, se belysning.....	160
I		Klaffelås	
Igangsetting		Åpne.....	62
Etter lagring over vinteren.....	158	Ellipseformet.....	62
Etter midlertidig lagring.....	158	Stenge.....	62
Innebelysning.....	77	Klaffseng.....	85
Innebelysning, feillokalisering.....	171	Kloakktank	
Innebygde apparater.....	119	Tømme.....	147
Anvisninger.....	12	Uttak.....	147
Inngangsdør.....	59	Kloakktank se toalett-kassett.....	147
Myggnetting.....	61	Kobling av tilhenger.....	14
Inngangsdør, innvendig		Sikkerhetsanvisninger.....	14
Åpne.....	60	Kokeplass.....	126
Låse.....	60	Komfyr se gasskomfyr eller gasstekeovn.....	127
Innvendig dør, feillokalisering.....	178	Kondens på akrylglass-dobbeltvinduet.....	63
Innvendig stell.....	152	Kondens på gulv-understellforskruinger.....	62
Insektnettsjalusi, rengjøre.....	152	Kontrolllampe, toalett.....	146
Insektnettsjalusi, vinduer		Kontroller se sjekkliste.....	35, 156
Åpne.....	66, 67	Kontroller, lovlige.....	159
Stenge.....	66, 67	Kontrollfrister.....	159
Inspeksjoner.....	160	Konvensjonell belastning.....	20
Isofix-barnesikring.....	40, 46	Køyeseng.....	84
		Ominnrede.....	84
J		Sikkerhetsnett.....	84
Jordfeilbryter.....	109	Stige.....	84
Kontrollere.....	118	Kvelningsfare.....	12, 62
K			
Kabeltrommel.....	109	L	
Kjettinger.....	34	Lagring	
Kjøleskap.....	57, 130	Midlertidig.....	155
Dørlås.....	133	Midlertidig (toalett).....	148
Driftsmåter.....	130	Over vinteren.....	157
Feillokalisering.....	176	Lamper.....	77, 162
Luftegitter, ta av.....	130	Betjene.....	77
Slå av (via LCD-berøringsskjermen).....	132	Rengjøre.....	152
Slå av (via LED-betjeningsfeltet).....	133		
Slå på (via LCD-berøringsskjermen).....	131		
Slå på (via LED-betjeningsfeltet).....	132		

Lås	
Førerør	59
Inngangsdør	59
Utvendig luke	61, 62
Last se også belastning	17
Lastfordeling	23
Lastsikring	23
LED-lampe	163
Slå på/av	78
Ledningsbeskyttelsesbryter	118
Lekkasjevann i kjøretøyet	177
Lovlige kontroller	159
LTE-WiFi-ruter	110
Luftdyser, innstilling	122
Lufting	62
Toalettrom	141
Lyspærer, skifte	160
Innebelysning	162
Utelys	160
M	
Mekaniske støttebein	
Lengde, justere	56
Skyve ut	56
Trekke in	56
Miljøvernansvisninger	8
Møbelflater, rengjøre	152
Møbelklaffer, feillokalisering	178
Monteringssted	
Batteri-valgbryter	104
Startbatteri	101
Motorlokk	33
Åpne	33
Stenge	33
Myggnetting, Heki-takluke	
Åpne	73
Stenge	73
Myggnetting, inngangsdør	
Åpne	61
Stenge	61
Myggnetting, rengjøre	152
Myggnetting, vindu	
Åpne	69
Stenge	69
N	
Nærlys	161
Nakkestøtter	48
Nedfellbar seng	82
Åpne	83
Festestropp, stramme	83
Stenge	83
Stige	83
Nøkkelse	17
O	
Ominnredning til senger	88
Buesofa	89, 90, 91
Enkeltseger til liggesenger	86
Midtre sittegruppe	88
Sittegruppe med klaffseng	91
Oppkjøringsklosser	55
Oppstigningshjelp, bakre seng	87
Overbelastning	23
Overnatting, underveis	183
P	
Påfyllingsstuss for drivstoff	53
Panel (LT 100)	106
Hovedbryter 12 V	106
Parkeringslys	161
Passasjerse	47
Personlig utstyr	21
Plastdeler i toalett- og boenhet, rengjøre	152
Plissegardin, varmestråling	70
Propangass	15, 94
Putetrekk, rengjøre	152
PVC-gulvbelegg	31
PVC-gulvbelegg, rengjøre	152
R	
Registrering	17
Reisebarnesenger	80, 82, 84, 85, 88
Reisesjekkliste	184
Rengjøre se stell	149
Reservedeler	163
Resirkuleringsvifte	120
Retningsviser	161
S	
Sanitæranlegg	135
Senger	80
Belastning	80
Serienummer	164
Setesokkel	49
Setesokkel, ekstra	50
Sikkerhets-/avtappingsventil (varmeanlegg)	123
Sikkerhets-/avtappingsventil, monteringssted	140
Sikkerhetsanvisninger	11
Brannvern	11
Elektrisk anlegg	16
Gassanlegg	14
Kobling av tilhenger	14
Kokeplass	126
Trafikksikkerhet	12
Vannanlegg	16

Sikkerhetsbelter	38	Stekeovn se gass-stekeovn	128
Rengjøre	153	Stell	149
Riktig festing	39	Blendingsfoldegardin	153
Sikkerhetsnett, nedfellbar seng	83	Blendingsgardin	152
Sikkerhetsnett, sovealkove	81	Gardiner	152
Sikring 230 V	118	Gasskomfyr	152
Moneringssted	118	Høytrykksspyler, vaske med	149
Sikringer		Innvendig stell	152
B-søyle	116	Innvendige plastdeler	152
For pluss-signal	115	Insektnettsjalusi	152
For Thetford-toalett	117	Lamper	152
Sikring 230 V	118	Møbelflater	152
Sikringer 12 V	112	Myggnetting	152
Ved boenhets-batteriet	114	Om vinteren	154
Ved siden av strømsentralen	114	Putetrek	152
Ved startbatteriet	113	PVC-gulvbelegg	152
Sikringer 12 V	112	Sikkerhetsbelte	153
For pluss-signal	115	Solaranlegg	151
For Thetford-toalett	117	Spillvannstank	154
Ved boenhets-batteriet	114	Stigtrinn	151
Ved siden av strømsentralen	114	Stores	152
Ved startbatteriet	113	Takluke	150
Sikringer se sikringer 12 V eller		Teppegulv	152
sikring 230 V	112	Undergulv	151
Sikringsboks	118	Utslagsvask	152
Sikringsknapp, vindu med åpning utover	64	Utvendig stell	149
Sikringsnett, køyeseng	84	Vannanlegg	153
Sittegruppe med klaffseng	91	Vannledninger	153
Sitteplassforordning	48	Vanntank	153
Sjekkliste		Vaske	149
Før kjøring	35	Ved lagring over vinteren	157
Før reisen	184	Ved midlertidig lagring	155
Til en lagring over vinteren	157	Vindusruter	150
Til en midlertidig lagring	156	Stige, køyeseng	84
Til idriftsetting etter lagring	158	Stige, nedfellbar seng	83
Trafikksikkerhet	35	Stige, sovealkove	81
Skifte innebelysning, lyspærer	162	Stigtrinn	29, 55
Skjermholder	80	Skyve ut	29
Skyvevindu		Stell	151
Åpne	63	Trekke in	29
Stenge	63	Varselsignal	29
Solaranlegg	111	Stores, rengjøre	152
Stell	151	Støttebein	56
Sovealkove	80	Lengde, justere	56
Sikkerhetsnett	81	Skyve ut	56
Stige	81	Trekke in	56
Spillvannkran	141	Støtter se støttebein	56
Spillvannstank	140	Strengsperre	32
Feillokalisering	177	Strømsentral (EBL 31)	103
Rengjøre	154	Moneringssted	103
Stell	154	Oppgaver	104
Tømme	141	Sykelstativ	
Startbatteri		Belastning	28
Feillokalisering	172	Kjøring med lastet sykkelstativ	28
Lade	100	Symboler	
Moneringssted	101	For instruksjoner	7
Sikringer	113	Gassavstengeventiler	96, 119

T		U	
Takluke med smekklås	71	Undergulv, stell.....	151
Åpne.....	71	USB-stikkontakter.....	77
Stenge.....	71	Utelys.....	35, 160
Takluke VisionStar	74	Feillokalisering.....	171
Åpne.....	74	Utslagsvask, rengjøre.....	152
Stell	150	Utvendig stell	149
Stenge.....	74	Utvendig tilkobling se 230 V-tilkobling.....	57
Takluker	70	Utvendige luker	61
Heki-takluke	72	Klaffelås.....	61, 62
VisionStar.....	74		
Takvindu		V	
Åpne.....	68	Vannanlegg	
Langvarig lufting	68	Desinfisering.....	154
Stenge.....	68	Drikkevann-påfyllingsstuss.....	136
Tanklokk, se påfyllingsstuss til drivstoff	53	Påfylling	136
Teknisk tillatt totalvekt.....	18, 21	Rengjøre.....	153
Tekniske data.....	179	Sikkerhetsanvisninger	16
Teppegulv, rengjøre.....	152	Stell	153
Tilbehør, montering.....	12	Tømme	139
Tilkoblingsledning se 230 V-tilkobling.....	109	Vannforsyning	
Tillatt totalvekt, se teknisk tillatt totalvekt	18	Feillokalisering.....	177
Tilleggslast	17	Generelt.....	135
Beregning.....	21	Vannledninger, rengjøre.....	153
Eksempel på beregning	19	Vannpumpe	135, 136
Sammensetning.....	19	Vanntank	
Tilleggsutstyr	21	Rengjøre.....	153
Beskrivelse.....	7	Vann, fyller.....	137
Merking	7	Vann, tappe	138
Sikkerhetsanvisninger.....	12	Vannmengde, redusere.....	138
Tiltrekkingsmoment, hjul	168	Vanntank se også vannanlegg	135
Toalett	145, 146	Vario-toalettrom	143
Feillokalisering	177	Varme, ytterspeil	52
Fyllenivåmåler.....	146	Varmeanlegg	120
Kontrollampe.....	146	Driftsmåter	122
Midlertidig lagring.....	148	Feillokalisering.....	175
Sikring	117	Første igangsetting.....	120
Spyle ned	146	Luftdyser, innstilling.....	122
Vinterdrift.....	147	Resirkuleringsvifte	120
Toalett-kassett, holdebøyle.....	147	Strengsperre.....	32
Toalettrom	141	Varmluftfordeling	121
Lufting	141	Varmluftfordeling	121
Tømming		Varmlufts-varmeanlegg	
Kloakk	8	Feillokalisering.....	175
Søppel.....	8	Resirkuleringsvifte	120
Spillvann	8	Varmtvannsberedning	120
Trafikkbestemmelser i utlandet.....	181	Driftsmåter	122
Trafikksikkerhet.....	35	Feillokalisering.....	175
Anvisninger for	12	Sikkerhets-/avtappingsventil	123
Sjekkliste	35	Tømme	124
TV-anlegg	78	Vann, fyller.....	124
Typeskilt.....	164		
		Varselmerker	164
		Vaske med høytrykksspyler	149
		Vedlikeholdsarbeid	160

Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene	182	Vindusheis, elektrisk	52
Vekt i kjøreklar tilstand	19	Vindusruter, rengjøre	150
Vindu med åpning utover		Vindusspylervæske, fyller	34
Åpne	64	Vintercamping	183
Blendingsfoldegardin	66	Vinterdrift	155
Blendingsgardin	67	Vintervedlikehold	154
Insektnettsjalusi	66, 67		
Langvarig lufting	65	Y	
Stenge	65	Ytterspeil, elektrisk justerbare	
Vinduer	63	Justere	52
Blendingsfoldegardin	66, 69	Speiloppvarming, innkobling	52
Blendingsgardin	67		
Insektnettsjalusi	66, 67		
Myggnetting	69		

